

ПРОСВЈЕТНИ РАДА

ЛИСТ ПРОСВЈЕТНИХ, КУЛТУРНИХ И НАУЧНИХ РАДНИКА ЦРНЕ ГОРЕ

„ГРЛИЦА”, прва црногорска периодична публикација (Цетиње, 1835)
„ПРОСВЈЕТА”, лист за школу и цркву (Цетиње, 1889–1901)
„ПРОСВЈЕТНИ РАД” (од 15. јануара 1949)
Број 3–4
12. март 2012.
Изази петнаестодневно
Цијена 0,40
YU ISSN 0033 1686

ДОБИТНИК „ОКТОИХА” 1998.

Промјена у уредништву „Просвјетног рада“

НОВИ ОДГОВОРНИ УРЕДНИК ГОРАН СЕКУЛОВИЋ

Горан Секуловић, одговорни уредник „Просвјетног рада”, рођен је 1958. г. у Титограду. Завршио Филозофски факултет у Никшићу и последици дипломске студије код филозофа праксисаца Филозофског факултета Свеучилишта у Загребу. Магистрирао из чисте филозофије на Филозофском факултету у Новом Саду, а докторирао из правних и политичких наука на Правном факултету у Подгорици. Интердисциплинарни теоретичар друштва, политиколог, књижевник, публициста, есејистичар. Превођен на енглески, словеначки, бугарски, пољски, јапански... Објавио сто научних радова и тридесет књига („Камен расте”, „Сувомећа”, „Биће је биће”, „Њежности предграђа”, „Чекајући смрт”, „Балада о модерном ратнику”, „Руска кућа”, „Истине и привиди”, „Драг фалсификат”, „Обзорја хуманума”, „Маркс није марксиста”, „Крај нововековног мишљења: Маркс, Спенглер и Хајдегер”, „Разум и ум: Од Платона до Канта”, „Црногорски идентитет...”). Приређивач и уредник више посебних издања и публикација. Заступљен у црногорској и европској антологији хајку поезије. Дугогодишњи новинар, коментатор, кolumnиста и уредник „Побједе” (културе, спољне политике, фештона, издавачке дјелатности, помоћник одговорног уредника за спољну политику, савјетник извршног директора за медије). Учествовао на бројним научним скуповима. Члан је Одбора за филозофију и социологију Црногорске академије наука и уједно сти. Аутор је есеја „Интеркултурални дијалог” у одељку „Културно окружење” пројекта који је ЦАНУ радила за потребе Владе Црне Горе – „Црна Гора у XXI стољећу – у ери компетитивности”.

Министар просвјете и спорта Славољуб Стијеповић потписао уговоре у оквиру пројекта „Енергетска ефикасност у Црној Гори”

ВРИЈЕДНОСТ РАДОВА ПРЕКО МИЛИОН ЕУРА

Министар просвјете и спорта Славољуб Стијеповић потписао је уговоре са три фирме (Бомбетон, Фиђија и Енинг) које ће изводити радове на пет објеката образовно-васпитних установа у оквиру пројекта „Енергетска ефикасност у Црној Гори”. Уговорима је предвиђена реконструкција зграда основних школа „Радомир Митровић”, Беране; „Бошко Стругар”, Улцињ и „Лука Симоновић”, Никшић, те средњих стручних школа – на Цетинју и „Иван Ускоковић”,

адаптирала 33 образовна објекта, међу којима девет основних, три средње школе и четири вртића, за шта је утрошено 50 милиона еура. „Ове године биће уложено додатних седам милиона у образовне институције”, казао је министар просвјете.

Влада Црне Горе добила је кредитна средства од 6,5 милиона еура од Међународне банке за обнову и развој, за финансирање пројекта „Енергетска ефикасност у Црној Гори” којим је предвиђено побољшање енер-

ПРЕДВИЂЕНА РЕКОНСТРУКЦИЈА ПЕТ ОБЈЕКТА: Са њиховим уговорима

Подгорица. Укупна вриједност радова износиће 1.283.000 еура.

Министар Стијеповић је истакао да је пројекат дио реформских мјера које се спроводе у образовању од 2005. године. Он је подјелио да је током реформе образовања Влада изградила и

гетске ефикасности у образовним и здравственим установама.

До сада су реконструисане три – основне школе „Бошко Буха” у Пљевљима и „Олга Головић” у Никшићу, те Средња електро-економска у Бијелом Пољу.

Љ. В.

Саопштење Министарства просвјете и спорта о надокнади часова

ШЕСТ РАДНИХ СУБОТА

У складу са чланом 4 Школског календара за 2011/2012. годину („Службени лист ЦГ”, бр. 41/11), директори основних и средњих школа дужни су да наставу која није одржана за вријеме ванредног стања на територији Црне Горе организују суботом и данима који су Годишњим планом рада школе предвиђени за слободне активности ученика, тако да се оствари укупан број радних дана прописан чланом 63 став 1 Ошптег закона о образовању и васпитању.

Имајући у виду ванредне околности, Годишњи план рада школе треба прилагодити насталој ситуацији.

Министарство просвјете и

спорта препоручује директорима основних и средњих школа са територије Главног града Подгорице (осим ЈУ ОШ „Штепан Бучкић”, Лијева Ријека), Пријестонице Цетиње и општина Никшић, Рожаје, Жабљак, Андријевица, Беране, Колашин, Моќовац, Плав, Плуђине, Бијело Поље и Даниловград, да наставу организују по следећем распореду:

Март – 3, 17, и 31.

Април – 7. и 21.

Мај – 5.

За ученике првог разреда основних школа, с обзиром на њихов узраст и образовни програм, надокнада радних дана није обавезна.

Од овог броја ДЈЕЧИЈИ СВИЈЕТ

Стр. 22 и 23

Срећан 8. март међународни Дан жена

Током снијежног невремена предсједник Филип Вујановић и министар Бранислав Мићуновић обишли пријестоницу

КУЛТУРНО БЛАГО БЕЗБЈЕДНО

Прегледајући Вујановић и министар Мићуновић са трагочасним челиком Александром Бојановићем у јосјејин Цетињу

(Оширије на 2. страни)

У ОВОМ БРОЈУ ЧИТАЈТЕ:

Академик проф. др Божидар Шекуларац, први добитник награде „Драган Кујовић“

ДРЖАВА ТРЕБА ДА ИМА УВИД У ЦРНОГОРСКУ ЕНЦИКЛОПЕДИЈУ

Стр. 3

ДОБИТНИЦИ ДРЖАВНЕ НАГРАДЕ „ОКТОИХ” Основна школа „Штампар Макарије”у Подгорици

РАД И ЕНТУЗИЈАЗАМ – РЕЦЕПТ ЗА УСПЈЕХ

Стр. 4 и 5

НАШ ГОСТ:

Драган Пејановић – Евроатлантске интеграције и млади

ЖЕЛИМ ДА ВИДИМ, ХОЋУ ДА ЗНАМ

Стр. 6 и 7

Због невремена био прекинут рад у већини школа и факултета

НАСТАВА КОНАЧНО НОРМАЛИЗОВАНА

Стр. 8

Екехард Крафт (Eckehard Kraft):

НОВИ ПОГЛЕД НА ПРОШЛОСТ

Циљ „Заједничкој историјској пројекти“ Центра за демократију и помирење југоисточне Европе из Солуна никада није био да својим публикацијама замијени убијенике који се користије у настави

Стр. 11

Predsjednik Filip Vujanović i ministar Branislav Mićunović obišli prijestonicu

KULTURNO BLAGO BEZBJEDNO

Povodom nevremena i visokog snijega koji su pritisli Cetinje, predsjednik Crne Gore Filip Vujanović i ministar kulture Branislav Mićunović boravili su u prijestonici i obišli sve institucije kulture.

Obilazeci Cetinje sa predsjednikom Crne Gore Filipom Vujanovićem i gradonačelnikom Aleksandrom Bogdanovićem, Mićunović je istakao da su objekti kulture u gradu bezbjedni, osobito naglašavajući značaj akcije čišćenja snijega sa krovova zdanja Centralne biblioteke, Državnog arhiva, Vladinog doma i Dvora kralja Nikole, koju su izvodili pripadnici Vojske Crne Gore.

„Kad je o Cetinju riječ, želim naglasiti znatne napore koje su uložili i lokalna uprava i država kako bi kulturno nasljeđe bilo sačuvano. Prema našim saznanjima, nijedan objekat kulture u Crnoj Gori nije ugrožen“, istakao je ministar kulture.

Mićunović je kazao da je si-

Filip Vujanović, Branislav Mićunović i Pavle Pejović sa predstavnicima Vojske Crne Gore

gurana da će svi spomenici kulture i cetinjsko istorijsko jezgro biti sačuvani od posljedica nevremena i da će biti zaštićene sve pokretne i nepokretne vrijednosti na Cetinju.

Ministar Mićunović ispratio je formiranje kriznih stabova koji su vodili računa o odvijaju-

nju redovnih aktivnosti u državnim institucijama kulture i o održavanju objekata u kojima su smještene. U redovnoj komunikaciji sa direktorima svih nacionalnih kulturnih institucija on je aktivno učestvovao u sprovođenju mjera tokom vanrednog stanja. N. V.

Ministar prosvjete i sporta Slavoljub Stijepović primio predstavnike Evropske komisije PREPORUKE ZA ČLANSTVO U EVROPSKOJ UNIJI

Ministar prosvjete i sporta Slavoljub Stijepović primio je 6. marta generalnog direktora Generalnog direktorata Evropske komisije za obrazovanje i kulturu Jana Trušćinskog, Leopolda Maurera, šefa Delegacije EU u Podgorici, Helenu Skikos, službenicu za politiku u Generalnom direktoratu Evropske komisije za obrazovanje i kulturu, i Alberta Kamarata, šefa političkog sektora.

Trušćinski je upoznao ministra sa narednim koracima koje treba preduzeti u oblasti obrazovnog sistema, kako bi Crna Gora bila uspješna prilikom pregovora za članstvo u Evropskoj uniji. U ovom procesu Crna Gora, kao buduća članica EU, treba da usvoji i primjenjuje sve relevantne odluke i preporuke koje, pored zakonskog okvira,

Slavoljub Stijepović sa Janom Trušćinskim i Leopoldom Maurerom

predstavljaju obavezu svih zemalja evropske porodice. On je pohvalio dosadašnje napore Crne Gore u okviru reforme obrazovnog sistema koji je usaglašen sa evropskom praksom.

Ministar Stijepović je upoznao

goste sa dosadašnjim aktivnostima na primjeni reformskih obrazovnih rješenja u Crnoj Gori i naglasio spremnost Crne Gore da odgovori na sve izazove koje Evropska unija stavlja pred crnogorski obrazovni sistem. Lj. V.

Vlada Crne Gore

TRI MILIONA EURA ZA NAUKU

Vlada Crne Gore usvojila je informaciju o finansiranju naučnoistraživačke djelatnosti, prema kojoj će se iz fonda Ministarstva nauke izdvojiti 1.690.000 eura za finansiranje naučnoistraživačke zajednice, izjavila je nakon sjednice Vlade ministarka nauke prof. dr Sanja Vlahović.

U domaće naučne projekte i aktivnost biće uloženo 1.100.000 eura, dok će preostali iznos biti

godišnjeg budžeta za finansiranje aktivnosti u toku ove godine, a još 800.000 eura biće obezbijeđeno iz budžeta drugih ministarstava, tako da će ukupno oko tri miliona eura biti izdvojeno za finansiranje naše naučnoistraživačke zajednice u toku ove godine“, istakla je Vlahovića.

Ona je dodala da su se stekli uslovi da Ministarstvo nauke objavi rezultate konkursa koji je ras-

Ministarka Sanja Vlahović

usmjeren na međunarodne aktivnosti. To se odnosi na realizaciju bilateralnih sporazuma, kao i podršku istraživačima u korišćenju sredstava evropskih fondova, prvenstveno programa FP7 i COST. „Pored ovih sredstava, obezbijedili smo 400.000 eura iz prošlo-

pisan krajem prošle godine sa domaće naučnoistraživačke projekte, na kojem je učestvovalo oko 200 radova. Uskoro će biti objavljen novi konkurs za sfinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti.

O. D.

Skupština Crne Gore

USVOJEN ZAKON O CANU

Skupština Crne Gore usvojila je na sjednici 27. februara Zakon o Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti. Ovim aktom ukida se Dukljanska akademija nauka i umjetnosti, a njeni članovi, prema predviđenoj proceduri, prelaze u CANU.

Zakonom je propisano da zvanje redovnog, vanrednog, odnosno inostranog člana Akademije stiču redovni, vanredni, odnosno dopisni članovi Dukljanske akademije nauka i umjetnosti koji su to zvanje stekli do 1. septembra 2011. godine, ako ispunjavaju uslove iz člana 9 tog zakona.

Za redovnog i vanrednog člana Akademije može biti izabran naučnik ili umjetnik koji je crnogorski državljanin, sa prebivalištem u Crnoj Gori, i čiji rezultati u naučnom ili umjetničkom stvaralaštvu imaju izuzetan značaj za nauku, kulturu i umjetnost Crne Gore i njen opšti društveni razvoj.

Za inostranog člana može biti izabran istaknuti naučnik ili umjetnik koji nije crnogorski državljanin, a čiji rezultati u naučnom i umjetničkom stvaralaštvu imaju poseban značaj za društveni razvoj Crne Gore.

Lj. Vukoslavović

Nacionalna konferencija o korupciji u visokom obrazovanju

DIPLOME STICATI ZASLUGAMA

– Potpredsjednik Vlade i ministar pravde Duško Marković istakao da je zadovoljan što istraživanja pokazuju da korupcija u visokom obrazovanju nije sistemski problem niti pravilo

– On je odbacio navode civilnog sektora da u crnogorskom obrazovnom sistemu vlada korupcija

Na Trećoj nacionalnoj konferenciji o korupciji u visokom obrazovanju, koja je u organizaciji Centra za monitoring (CEM) i Centra za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji s Ambasadom Republike Njemačke, održana početkom marta na Pravnom fakultetu u Podgorici, pod sloganom „Da samo znanje donosi zvanje“, predstavnici državnih institucija i nevladinog sektora iznijeli su oprečne stavove o učestalosti i opasnosti ove pojave.

Potpredsjednik Vlade i ministar pravde Duško Marković istakao je da je zadovoljan što istraživanja pokazuju da korupcija u visokom obrazovanju nije sistemski problem niti pravilo, već se pojavljuje samo u izolovanim slučajevima

– Crnogorski obrazovni sistem je četvrta po redu institucija u koju građani Crne Gore imaju povjerenja. To znači da je naš obrazovni sistem ostao imun na virus korupcije, koji je u crnogorsko društvo donijela tranzicija – kazao je ministar Marković. On je naglasio da je, pored pravosuđa i policije, korupcija najopasnija kada se pojavljuje u obrazovanju jer može imati dugoročne posljedice.

Prema istraživanjima nevladinog sekto-

ra, najgore je stanje na državnom univerzitetu, „koji je bio i ostao potpuno gluv na sve inicijative kada je riječ o borbi protiv te pojave“.

– Državni univerzitet ostaje zarobljen u mreži nepotističko-korupcionističkih odnosa i brojnih afera u kojima je učestvovao i nastavni kadar. Univerzitet nema snage da se izbori za poštovanje ni svojih internih pravila. Dovoljno je biti prijatelj rektora ili njegovih mentora, pa da zakoni, statut i druga pravila ne važe. Možete kršiti propise bez posljedica, a možete riješiti i svoje stambeno pitanje. Važno je da ne talasate – smatra direktor Centra za monitoring Zlatko Vujović.

Prorektor na Univerzitetu Crne Gore prof. dr Anđelko Lojpur zamjerio je što u Crnu Goru dolaze savjetnici „koji su krivično gonjeni, a brane se svojim imunitetom“.

– Oni nas uče o korupciji. Ne znam da li nas uče kako da se pravi ili kako da se ne pravi korupcija – rekao je Lojpur.

Izvršna direktorica Centra za građansko obrazovanje Daliborka Uljarević smatra da je hronično loša ekonomsko-socijalna zbilja jedan od najvećih pokretača korupcije,

Loše diplome šire korupciju u društvu

pa i one u visokom obrazovanju.

– Činjenica je, a ne stvar percepcije, da neko može biti unaprijeden ili dobiti akademsko zvanje samo zbog toga što pripada određenoj grupi – partiji, ili ima jake porodične veze. Dodatno je zabrinjavajuće što se time stvara ambijent u kojem sve postaje prihvatljivo – kazala je Uljarević.

Ambasador Njemačke u Crnoj Gori Pius Fišer naglasio je da je jedan od uslova koji su postavljani pred našu državu na putu ka EU da iskorijeni korupciju. On je dodao kako se unapređenje i diplome moraju sticati jedino zaslugama, nikako novcem, jer loše diplome šire korupciju u društvu.

Lj. V.

Akademik prof. dr Božidar Šekularac, prvi dobitnik nagrade Prosvjetnog rada „Dragan Kujović“

DRŽAVA TREBA DA IMA UVID U CRNOGORSKU ENCIKLOPEDIJU

Nagrada mi čini zadovoljstvo iz dva razloga: što nosi ime Dragana Kujovića, čovjeka koji je cijelog sebe dao za dobro Crne Gore, čiji je doprinos crnogorskoj prosvjeti nemjerljiv, i što sam njen prvi nosilac

Akademik prof. dr Božidar Šekularac

Akademik prof. dr Božidar Šekularac rođen je u Gornjim Selima (Kurikuće), opština Berane. Slavišćke studije završio je na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, a istorijske nauke u Zadru, Sveučilište Split. Specijalizovao se u Moskvi i Tbilisiju, magistrirao i doktorirao iz oblasti istorijskih nauka na Filozofskom fakultetu u Zadru. Od 1982. godine radio je u Istorijskom institutu Crne Gore. Redovni je profesor na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Devedesetih godina bio je profesor na posljediplomskim studijama u Prištini. Redovni je član DANU od njenog osnivanja.

Od 1991. godine bio je direktor Republičkog zavoda za školstvo, od 1998. pomoćnik ministra za prosvjetu i nauku, direktor Istorijskog instituta. Dugogodišnji je urednik časopisa „Vaspitanje i obrazovanje“, „Arhivski zapisi“, kao i brojnih zbornika radova. Dobitnik je Nagrade oslobođenja grada Berana, te drugih priznanja i povelja. Recenzirao je brojne knjige i monografije i bio član više komisija za izbor u naučna i nastavna zvanja, potom član matičnih komisija za osnivanje pojedinih katedri na Univerzitetu Crne Gore. Bio je član žirija za dodjelu nagrada „Miroslavljevo jevanđelje“ i „Oktoih“, Senata Univerziteta Crne Gore i član Odbora za reformu obrazovanja u Crnoj Gori. Član je Komisije za dodjelu zvanja zaslužnih radnika u kulturi.

Objavio je veliki broj knjiga i naučnih članaka i priloga u časopisima, zbornicima radova i drugim publikacijama. Pored ostalih, „Dukljansko-zetske povelje“ (1987), „Tragovi prošlosti Crne Gore – srednjovjekovni zapisi i natpisi VIII–XVI vijek“ (1994), „Crnogorski anali“ (1996), „Žitije Sv. Petra Cetinskog“ (1999), „Paštrovske isprave III“ (1999), „500 godina Obodske štamparije“ (1999) i „Dukljansko-crnogorski istorijski obzori“ (2000), „Crnogorski grbovnik“ (2006), „Crna Gora u doba Vojslavljevića“ (2007) i „Crna Gora u doba Balšića“.

Prof. dr Božidar Šekularac prvi je dobitnik nagrade Prosvjetnog rada „Dragan Kujović“. To je bio povod da razgovaramo s njim o tome šta mu ovo priznanje znači, reformi obrazovanja u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na nastavu istorije.

Prvi ste dobitnik tek ustanovljene nagrade Prosvjetnog rada „Dragan Kujović“. U kojoj je mjeri to priznanje satisfakcija za dugogodišnji rad?

– Još prilikom primanja nagrade rekao sam da mi ova nagrada čini zadovoljstvo iz dva razloga: prvo, što nosi ime Dragana Kujovića, čovjeka koji je cijelog sebe dao za dobro Crne Gore, čiji je doprinos crnogorskoj prosvjeti nemjerljiv, i drugo – ponosan sam što sam prvi nosilac ove prosvjetne nagrade, jer priznanje stigne onda kad ljudi iz struke prepoznaju da ste radom doprinijeli opštoj stvari.

U obrazovanju ste dugi niz godina, prvenstveno kao univerzitetski profesor, ali i kao pomoćnik ministra za nauku, direktor Republičkog zavoda za školstvo. Koliko je obrazovanje ranije, ali i sada generator promjena?

– Svako vrijeme donese određene promjene. U periodu kada sam obavljao pomenute činovničke poslove nastojali smo da se izborimo za što bolji status obrazovanja u Crnoj Gori, u teškom vremenu sankcija i raspada zajedničke nam države. U takvim okolnostima uspjeli smo

da održimo nivo obrazovanja koji smo naslijedili iz vremena SFRJ i da ne upadnemo u ralje nacionalizama koje su zahvatile sve zemlje u Jugoslaviji. Poslije 2000. godine ušlo se u novi ciklus promjena koje su donijele mnogo novina.

KULTURA, CIVILIZACIJA, MANJINE

Reforma obrazovanja u Crnoj Gori realizuje se više godina. Koliko ste upoznati sa njenom suštinom i da li, prema vašem mišljenju, ona daje rezultate?

– Posljednjih godina reformu obrazovanja pratim samo kao neko kome je obrazovanje profesija u krvi, ali nijesam uključen direktno u timove koji rade na tome. Informisan sam o suštini reforme, koju podržavam, ali čini mi se da smo prebrzo ušli u radikalne promjene. Imali smo dobar sistem obrazovanja koji je trebalo samo doradivati i prilagođavati crnogorskim potrebama i uslovima.

Dosta je promijenjen nastavni program za istoriju. Potencirano je da je sve manje istorije ratova a više istorije kulture i civilizacije. Da li je zaista tako?

– Kao pomoćnik ministra, 2003. godine bio sam zadužen da formiram timove za izradu novih programa i udžbenika istorije. Pošto smo izvršili analizu tadašnjih udžbenika, konstatovali smo da je istorija Crne Gore zastupljena u nekim od njih sa manje od 10%. Urađeni

su novi programi i udžbenici u kojima je to ispravljeno u znatnoj mjeri. Novi udžbenici su dobili opšte pohvale od stranih eksperata kao primjer u regionu. Dato je znatno više prostora temama iz kulture i civilizacije, ali su prostor dobile i cjeline koje predstavljaju istoriju manjinskih naroda u Crnoj Gori. To je predstavljalo veliki korak naprijed. Veliki dio tih udžbenika i danas je u upotrebi, ali je bilo i određenih promjena. Uostalom, prošla je decenija od tada, a dolazi se do novih saznanja koja se moraju uzimati u obzir.

SAMOSTALNI CRNOGORSKI UDŽBENICI

Posljednjih godina u Crnoj Gori pripremljen je veliki broj udžbenika iz istorije. U odnosu na prethodne, u kojoj mjeri oni približavaju prošlost mladim generacijama?

– Već sam istakao da je izrada novih udžbenika istorije bio značajan korak naprijed jer je

SPAJANJE DANU SA CANU KORAK NAPRIJED ZA CRNOGORSKU NAUKU

Predlog novog zakona o CANU izazvao je dosta polemike. Smatrate li da je on afirmativan za ovu instituciju ili će njegovim zaživljavanjem CANU izgubiti dio autonomije?

– Krajnje je vrijeme bilo da se naučni kapaciteti Crne Gore objedine u okviru jedne institucije. Logično je da se ona i dalje naziva izvornim nacionalnim imenom, kao što je logično i da među naučnicima postoje različita mišljenja po svim pitanjima, pa i o ovom. Država, kao osnivač svojih institucija, treba i mora imati uvid u realizaciju projekata u koje ulaže značajna sredstva, posebno u projekte kao što je crnogorska enciklopedija, koja je finansirana decenijama. Zar je podnošenje izvještaja o realizaciji projekata zadiranje u autonomiju neke institucije?

Kako ocjenjujete spajanje DANU sa CANU?

– Vjerujem da je to korak naprijed za crnogorsku nauku, jer se objedinjavanjem stvaraju preduslovi za nove poduhvate na polju nauke.

škola. Ovdje moram pomenuti tadašnjeg ministra Dragana Kujovića, koji je prepoznao potrebu reformisanja programa i udžbenika istorije, od koga smo

o Balšićima, što doživljavam kao lični uspjeh, a mlade kolege koje se osposobljavaju za ovaj period na našem Fakultetu, vjerujem, nastavice sa istraživanjima, iz

crnogorska istorija našla svoje pravo mjesto u programima i udžbenicima. Ono što je takode od posebnog značaja jeste to što smo tada uspjeli da samostalno napravimo crnogorske udžbenike sa autorima koji žive i rade u crnogorskim institucijama obrazovanja, tako da danas imamo tridesetak prosvjetara istoričara koji su spremni da rade nove udžbenike za potrebe naših

imali potpunu podršku i povjerenje u ono što smo radili, a što se pokazalo opravdanim.

Nedavno ste objavili knjigu „Crna Gora u doba Balšića“. Još jedan doprinos približavanju ovog perioda. Pripremate li još neko iznenađenje u tom cilju?

– Posljednjih godina objavio sam knjige o Vojslavljevićima i

kjih će nastajati nove knjige. Onaj ko je naučio da radi ne može tek tako stati. Radim na više projekata. Nadam se da će se iz toga izroditi još koja knjiga. Samo da zdravlje posluži.

Odgovorni ste urednik u časopisu „Vaspitanje i obrazovanje“. Koliko je ta publikacija korisna nastavnicima i da li je neophodan još neki stručni časopis za obrazovanje?

– Časopis „Vaspitanje i obrazovanje“ postao je sastavni dio svih školskih, pa i drugih biblioteka, koji se čita i u kojem rado objavljuju svoje radove prosvjetni i naučni radnici ne samo iz Crne Gore već i sa cijelog prostora eks-Jugoslavije. Mnogo je radova objavljenih u ovom časopisu valorizovano kao naučni rad pri izboru u naučna zvanja. Brojni stručni radovi doprinose stručnom uzdizanju znanja nastavnika, a mladi stvaraoci ovdje rado objavljuju svoje prve radove. Urednici i Redakcija čine sve da podignu nivo i kvalitet časopisa radovima što šireg broja saradnika i raznovrsne tematike. Smatram da ovaj časopis zadovoljava potrebe prosvjete, imajući u vidu da postoji i list prosvjetnih radnika, te brojni drugi stručni časopisi. Lj. Vukoslavić

VOJISLAVLJEVIĆI, BALŠIĆI, CRNOJEVIĆI: SREDNJI VIJEK – TEMELJ CRNOGORSKE DRŽAVE

Zahvaljujući velikom broju vaših knjiga srednjovjekovna crnogorska istorija u velikoj je mjeri rasvijetljena. Koliko je teško istraživati taj period?

– Upravo je srednjovjekovni period crnogorske istorije bio onaj temelj na kome je počivala crnogorska državnost, što je za mene bio veliki izazov, ali i obaveza da na osnovu izvorne građe i relevantne literature što više rasvijetlim ovaj period naše istorije, koji predajem i na Filozofskom fakultetu. Vraški je teško pisati o ovom periodu, posebno zbog toga što u istoriografiji postoje „istine“ u koje niko ne smije da dira. A koliko je pisano o srednjovjekovnoj istoriji Crne Gore, najbolje govori podatak da donedavno nijesmo imali posebne, cjelovite monografije o slavnom crnogorskim dinastijama: Vojslavljevićima, Balšićima i Crnojevićima. Može se pretpostaviti zašto nijesu crnogorskoj javnosti predstavljani dukljanski kraljevi i kneževi Vojslavljevići, zašto nije napisano da su Balšići obnovili zetsko (crnogorsku) državu, da Balša Balšić pogibe na Saurskom polju u borbi s Turcima, koji mu odrubiše glavu i poneseše sultanu 1385. godine. I tako dalje.

Школа „Штампар Макарије“ издваја се по сарадњи са родитељима, локалном заједницом, невладиним организацијама и државним органима. Завидни су резултати у спровођењу бројних програма који се тичу актуелних образовних стандарда у Европи. Најуспјешнија је на такмичењу из природних наука и страних језика. Њихови ученици годинама освајају прва и друга мјеста на Државном такмичењу и Олимпијади знања

18 година од оснивања
700 награда
384 добитника „Луче“
1.500 ученика шк.
2011/2012. год.
54 одјељења
13 дјеце с посебним обра-

зовним потребама
4,44 просјечна оцјена на крају шк. 2010/2011. год.
100 запослених
90 наставника
21 секција
11 наставно-научних група

Основна школа „Штампар Макарије“ отворила је своја врата 1994. године, тачно пола миленијума након што је Макарије од Черније Гори, први јужнословенски штампар, печатао „Октоих прогласник“, хироничку богослужбену књигу. Од почетка препозната као добра школа, досад је добила бројна признања. Највреднија међу њима – „Октоих“ за 2011. годину.

„За кратко вријеме достигнут је завидан ниво квалитета, што се није могло остварити без несребничко залагања читавог колектива у коме ради 90 вредних просвјетних радника“, закључио је жири који је одлучивао о најпрестижнијој црногорској награди у

области образовања. – Поносни смо на резултате који говоре о великом раду и ентузијазму радника ове школе и о љепоти учења коју овдје откривају наши ученици – каже директорка Драгана Дмитривић.

Школа на чијем је челу издваја се по сарадњи са родитељима, локалном заједницом, другим установама, невладиним организацијама и државним органима. Завидни су и резултати у спровођењу бројних програма који се тичу актуелних образовних стандарда у Европи.

– Добра организација, ефикасна појела послова са јасно дефинисаним циљевима, роковима и носиоцима, свјесност да смо сви ми на истом

ДОБИТНИЦИ ДРЖАВНЕ НАГРАДЕ „ОКТОИХ“:

РАД И ЕНТУЗИЈАЗАМ

Драгана Дмитривић,
директорка

Андријана Радиновић,
учељица

Душица Дубљевић,
учељица

задатку у просвјетној мисији, добри међуљудски односи, отвореност у комуникацији, критички дијалог...

То је, како набраја директорка Дмитривић, рецепт за добру школу.

РОДИТЕЉИ ЗАДОВОЉНИ ОРГАНИЗАЦИЈОМ

А од рецепта до добре школе није лак пут. Као битне сегменте наставничког рада Драгана Дмитривић наводи развојни и акциони план, те самооценуацију:

– Непрестано проверавамо циљеве, начин и квалитет реализације, компетенције реализатора. Све то темељно анализирамо преко актива као стручних органа. Наставничког вијећа. Педагошког вијећа и Савета родитеља.

На основу истраживања Испитног центра Црне Горе, ова школа је најуспјешнија на такмичењу из природних наука и страних језика. Њихови ученици годинама освајају прва и друга мјеста на Државном такмичењу и Олимпијади знања.

Педагогичка Андријана Радиновић истиче да само добро осмишљена и организована сарадња између школе и родитеља може дати запажене резултате у васпитно-образовном раду.

– Сарадња је утврђена по-

грамом рада школе и остварује се кроз непосредну комуникацију (индивидуални контакти са родитељима, родитељски састанци, групни разговори, посјета на радном мјесту, гостовања појединих породица у школи, заједничких дружења у школи за вријеме приредби), писану комуникацију (брошура са основним информацијама о школи, обавјештења о разним догађајима, плановима, темама...), али и преко Савета родитеља, као и разних пројеката у које школа укључује родитеље – закључује Андријана Радиновић.

Добру сарадњу потврђују и резултати истраживања, објављени у недавном извјештају Завода за школство, према коме је око 80% анкетираних родитеља задовољно организацијом и управљањем школом. Занимљиво, само пет од 174 родитеља овогодишњих првака нема факултетску диплому.

– Савет родитеља ОШ „Штампар Макарије“ веома успјешно остварује своје циљеве и својим одлукама доприноси да рад школе и њених органа такође буде успјешан. Чланови Савета благовремено су обавијештени о свим питањима школе и они дају своје приједлоге. На тај начин родитељи су укључени

у све активности школе и у процес доношења одлука, и остварено је њихово право да буду адекватно информисани не само о напредовању свог дјетета већ и о свим важним дешавањима у школи – објашњава Зоја Бојанић-Паловић, председница Савета родитеља, иначе професорка црногорског-српског, босанског, хрватског језика у Гимназији „Слободан Шкерковић“.

НА НИВОУ МОГУЋНОСТИ

У школским документима констатовано је да је опремљеност „на нивоу могућности“.

– Имамо двије компјутерске учионице са по 15 компјутера, које се користе и у настави других предмета. Извјештају је опремљен музички кабинет, кабинети ликовног, историје... Нажалост, велики проблем представља нам недостатак простора, па је опрема за кабинете физике, хемије и биологије, коју смо добили од Министарства просвете и спорта, за сада у помобним просторијама, док не нађемо рјешења. Министарство нам, иначе, помаже и материјално и технички. Обезбиједило нам је средства за хобловање и лакирање паркета у десет учионица, за

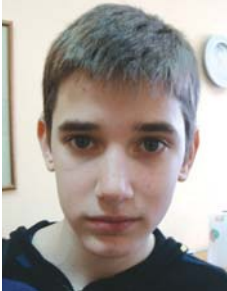
РИЈЕЧ УЧЕНИКА

Посебна пажња посвећена је надаренима, у оквиру слободних активности – кроз спортске, културне и уметничке секције које се формирају на основу интересовања ђака и према могућностима школе да их организује. Умијећа чланова новинарске, литерарне и ликовне секције долазе до изражаја у школском листу „Опет Макарије“.

Са ученицима који изузетно успјешно савладају наставне садржаје организује се додатна настава. Резултати не изостају.

Никола Раичевић (VIII разред) прије двије године био је први на Државном такмичењу из математике, са максималних 100 бодова. Исто мјесто припадо му је и прошле године на Олимпијади знања, у организацији ПМФ-а. Он сматра да школа омогућава талента да се усавршавају.

– Посебно интересовање за математику код мене је уочила и подстицала мајка, универзитетски професор физике. У школи то ради професор Милосав Аџић на часовима додат-

Никола Раичевић

не наставе, који је веома посвећен надаренима – каже Никола.

Александра Милић (VIII разред) такође је талентована за математику и физику. Прије двије године била је трећа на Државном такмичењу из математике.

– Математика је веома интересантна, подстиче на размишљање и развијање логике. У школи нам је омогућено да додатно напредујемо. Највише захваљујући наставнику мате-

Александра Милић

матике Милосаву Аџићу и физике Ратку Ивановићу, који са нама додатно раде и суботом – прича Александра.

Сара Стојкановић (VIII разред) ликовни је таленат. Већ је освојила много награда на разним конкурсима, а имала је самосталну изложбу у школи.

– Највише волим графику и најчешће цртам портрете познатих личности. Волим да цртам реалистично, дакле оно што видим. Мој таленат уочен

Сара Стојкановић

је још у вртићу, касније га је подстицала учитељица, а затим наставница ликовне културе – вели Сара.

Она тврди да су јој на неким конкурсима измакле награде јер жири није могао да вјерује да је те радове нацртало дијете.

И Буро Радусиновић је ликовњак. Највише воли да црта природу, а користи разне технике. Освојио је другу награду на конкурс „Очистимо плане-

Буро Радусиновић

ту Земљу“.

– Цртање и сликање је забавно, а и најбољи је начин да изразим своја осјећања. Истовремено ме опушта. У школи нам помажу, настоје да подстакну и промовишу наше таленте. Наставница Снежана Јаловић чини то кроз додатну наставу и мотивисањем да учествујемо на конкурсима, а школа организује наше самосталне и заједничке изложбе – истиче Буро.

– РЕЦЕПТ ЗА УСПЈЕХ

побољшање електричних инсталација... – вели директорка Дмитривић.

СА СВИЈЕТОМ И У СВИЈЕТУ

У овој установи много полагају на међународну сарадњу. Тако је лани школу посетило десет директора завода за школство из разних кантона у Швајцарској. Присуствовали су колажу часова из музичке и ликовне културе, црногорско–српског, босанског, хрватског језика и књижевности.

С жељом да реформе образовних система балканских земаља отворе и нове странеце у регионалној сарадњи, да се заједнички укаже на примјере добре школске праксе, посебно у партнерству школа и родитеља. Савет родитеља ОШ „Штампар Макарије” угодно је представнике ОЕБС-а и савета и вијећа родитеља из оба ентитета Босне и Херцеговине. Били су домаћини и представницима Амбасаде Уједињених Арапских Емирата, који су том приликом представили културу и обичаје своје земље.

ДЈЕЦА СУ НАЈБОЉИ УЧИТЕЉИ

Од 2005. године домаћини су швајцарским студентима, које доводи мр Радмила Блинкесторфер, родом Миловић из Бањана. Како више од петине становника Швајцарске чине странци, на Педагошког факултету у Цириху настоје да академцима што више приближе земље поријекла њихових будућих ђака. Раније се то односило на упознавање културе, обичаја и језика Италије, Португалије, Шпаније, Турске. Сада је фокус на балканским земљама. Након седмодневне боравка у Црној Гори, у породицама ђака ОШ „Штампар Макарије”, цришкни студенти једнодушно закључују

да су „дјеца најбољи учитељи”.

Слична оцјена дошла је и од НВО Национални волонтерски сервис АДП Зид, која је одјељењу VII-а додијелила годишњу награду за волонтерски рад, одајући дјеци признање због подршке својој другарици, ученици с посебним образовним потребама.

– Та дјеца су добро прихваћена. Њихове другарице и другови веома су ангажовани и посвећени томе да им помогну – истиче директорка Драгана Дмитривић.

Ове године ОШ „Штампар Макарије” похађа 13 ученика

с посебним образовним потребама, које је усмјерила комисија, те још петоро с којима се ради по индивидуалним програмима. Шест асистената пружа им техничку подршку и помоћ на часу и у кретању по школи. Недавно отворена стимулативна соба, донација Подгоричке банке, опремљена је тако да подстиче когнитивни, емоционални, физички и социјални развој дјеце.

ДУГАЧКА ЛИСТА ПРОЈЕКТА

Дугачка је листа пројеката који се реализују од 2003. године. Актуелни су: „Оснажи-

ПРОШЛОСТ СА ЗИДОВА

ТАТЈАНА ВУКЧЕВИЋ: Историја није сувобарна прича

Да „учитељница живота” није тек сувобарна прича препуна имена и година, старо указује професорка Татјана Вукчевић. У кабинету историје бројни су панор направљени ђачком руком. Владарска кућа Петровића, Бородинска битка, Француска револуција, Први свијетски рат, слике из прошлости Подгорице... Бацки парламент бирао је једну земљу чију ће историју свестрано представити и наставника који ће им у томе помагати. Избор – Египат, професорка историје Татјана Вукчевић. Родитељи су им, као и у многим другим активностима, били с руке у припреми костима и сценографије.

– Поводом Децембарских дана културе организовали смо изложбу „Црна Гора кроз вјекове”, где се на седам карата прати историјски развој Црне Горе и Европе. То ће бити дио наше сталне поставке – вели професорка Вукчевић.

вање породице”, чији је циљ да се родитељима укаже како да комуницирају са својом дјецом и на који начин да реагују на проблеме и рјешавају их на најбољи начин: „Културно насљеђе у мом фокусу” – наставници биологије, историје и ликовног настојаје да кроз свој предмет дјеци приближе музеје, културно насљеђе; те о електронском насиљу, у оквиру кога ће бити организована обука за родитеље о безбједном коришћењу компјутера.

– Наши пројекти су углавном радионачалског типа, и у њима учествује велики број наставника. Дјеца воле тај начин рада који често подражава мишљења и игру, па се осјећају опуштеније и блискије са нама одраслима – каже психолог Душица Дубљевић.

Своја права ученици остварују и путем ђачког парламента који у овој школи функционише од 2001. године. У његовом раду активни су ђаци од VI до VIII разреда.

– Парламент их подстиче да активно учествују у раду школе и на тај начин развијају иницијативу, самосталност, одговорност и критичко мишљење. Ова институција омогућава им да упознају своја права, анализирају успех и дисципину, учешће у ваннаставним активностима, остварене резултате на школским и ваншколским такмичењима, прате и анализирају однос ученика и наставника. Однос

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ ПРАВИ ПОГОДАК

Ова је школа међу првима које су прешле на реформисани концепт деветогодишњег основног образовања. Комнен Жугић, наставник историје и географије са дугим искуством у учионици, задовољан је новинама.

– Посебно бих истакао то што нова школа припрема ученика за живот у реалном окружењу, тј. да их кроз примјењивање наученог и повезивање са животом оспособљава за живот у заједници. Добро је што су нови програми растерећени непотребних чињеница, мада се на томе може још доста урадити. Некада смо били само предавачи, а данас се више ради на јачању активних облика учења и развоју критичког мишљења, као и подучавању како доћи до одређених закључака. Мислим да су изборни предмети прави погодак. Ученицима је омогућено да сами бирају области у којима до изражаја долази њихова креативност. Добро је и што су у наставу укључена дјеца са посебним потребама гдје имамо лијепе примјере колико сви желе да им помогну да напредују – прича Жугић.

Он сматра да би требало размислити о фонду часова из појединих предмета. На примјер, мало је седмично 0,5 часа за рад са одјељенском заједницом.

КОМНЕН ЖУГИЋ: Припрема за живот у реалном окружењу

што је највредније јесте покретање хуманитарних, културних, спортских и такмичарских акција у школи – каже Андријана Радиновић.

НАСТАВНИЦИ ДИЈЕЛЕ ЗНАЊА И ИСКУСТВА

Много се полагаје и на усавршавање наставника. У том циљу посебну пажњу посвећују пројекту „Професионални развој на нивоу школе” (ПРНШ) који се примјењује

још једно признање у облику констатације из извештаја Одсјека за утврђивање квалитета. Завод за школство:

„Настава је веома успјешно организована, комбиновани су различити облици и методе рада, указивано на уџбеник и друге изворе знања. Ученици су подстицани на откривање проблема, самоницијативност и кооперативност у раду. Помоћу припремљеног дидактичког материјала за-

ШКОЛСКИ ОРКЕСТАР

Госпођања и ван Подгорице

Школски оркестар постоји већ тринаест година. Инструменти на којима свирају ученици најчешће припадају Орфовом инструментарију: блок-флауте, звончићи, металофони, мелодике и ритмички инструменти. Често се користе и класични, јер у школи има много надарених ученика који желе да свирају у оркестру. Пробе су веома честе и сталне зато што током године имамо бројне наступе. Гостујемо и ван Подгорице. Трудимо се да квалитет концерта буде на завидном нивоу, па вриједно радимо и често мијењамо програме – каже руководилац оркестра Бранка Вујић, професорка музичке културе.

Она истиче да чланове оркестра бира на аудијцији и да нико њих који свирају на класичним инструментима не иде у музичку школу.

од 2008. године.

– Највећи домет овог пројекта јесте у томе што су наставници показали спремност да подијеле своја знања и искуства. Захваљујући организованим семинарима дошло је до побољшања међуљудских односа – истиче Душица Дубљевић.

Кад све то добро функционише, онда за такав рад дође и

ступљен је принцип очигледности и тиме олакшано остваривање циља часа. Ученици су заинтересовани, оспособљавају се за рад у групи и самостално. Машићито и веома успјешно функционисао рад наставника и васпитача”.

Драган Батрићев
Љилана Вукославовић

ПЕТИЦА ЗА ТРУД

КАТА БУЛАТОВИЋ: Учење здравом животош

Ката Булатовић, наставница физичке културе, у овој је школи од њеног првог дана. Донијела је 18-годишње искуство из цетињских школа, те друштвено признање у виду Наградe ослобођења Цетиња. Опробала се у бројним спортовима, гимнастиком се бавила деценију. И сада на сваком часу неуморно вјежба, дајући својим ђацима очигледан примјер. Рубрике у којима она уписује оцјене препуне су петица.

– Ко се бави спортом, увијек ће бити млад, здрав и лијеп, и не може бити лош човјек. Радујем се кад моји ђаци то схвате и прихвате. Наравно, не може свако бити таленат, па петицом награђујем редовно доношење опреме и труд на часу – каже наставница Булатовић. – Настава физичке културе не би смјела да се сведе на то да наставник дјеци само доноси лопту, он мора с пуно педагошког такта да им објасни и историјат и теорију сваког спорта, да их научи како да правилно ходају, како да сјде за столом... Да их научи здравом животу!

С великим задовољством показује бројне пехаре, медаље и признања која су њени ученици и ђаци њених колега освојили на разним спортским надметањима. Највише их је са Лиге основних школа Подгорице, гдје се посљедњих година издвајају кошаркашице и одбојкашице ОШ „Штампар Макарије”.

Dragan Pejanović

Crnogorska država i društvo u cjelini, u oblasti spoljnopolitičkih odnosa, prepoznaju kao jedan od ključnih prioriteta evroatlantske integracije države. Gospodine Pejanoviću, kada je osnovan Vladin tim, i kakvi su njegovi dosadašnji učinci?

– Vlada Crne Gore krajem 2007. godine donijela je Komunikacionu strategiju o evroatlantskim integracijama Crne Gore, kao strateški dokument. Za njenu implementaciju formiran je odgovarajući tim. Uspostavili smo saradnju sa civilnim sektorom (potpisali sporazum sa dvanaest, dok je u mreži preko 60 NVO koje podržavaju integraciju Crne Gore u NATO), sa lokalnom samoupravom i sa većinom medijskih kuća, od kojih se na pojedinih i emituju emisije informativno-edukativnog karaktera (Javni servis RTCG, Televizija Atlas, Radio Crne Gore, Radio Antena M itd.). Razgovarano sa građanima da bismo čuli njihova mišljenja, podigli nivo informisanosti, edukovanosti i odgovorili na sva njihova pitanja. U tom procesu učestvuju nevladine organizacije, privrednici, ambasadori zemalja članica NATO akreditovani u Podgorici, eksperti za javnu diplomaciju, inostrani partneri.

ČINJENICE, A NE FRAZE

Naravno, postoje određene dileme, predrasude, stereotipi o pitanju evroatlantskih integracija. Međutim, građani dobijaju informacije iz više izvora, čuju iskustva drugih zemalja, dobijaju odgovore na pitanja zasnovane na činjenicama, a ne na frazama, i vjeruju da tako formiraju sopstveni stav.

Zelimo da uključimo što više subjekata i da svi daju doprinos. Mnogo toga nije bilo jasno našim građanima, što je logično. Starije generacije pamte NATO iz perioda hladnog rata, nove generacije nijesu imale priliku da posebno uče o NATO-u, osim sjećajući se 1999. godine, kada je, usljed loše politike koja je vođena u našem regionu, došlo do bombardovanja i, nažalost, svih posljedica koje takva situacija donosi. Moramo uočiti korijene tih dešavanja pa, sljedstveno tome, donijeti odgovarajući sud. Takođe, moramo ukazati da je NATO danas sve više politička, a ne samo bezbjednosna organizacija. Tu su i druge aktivnosti NATO-a koje se često zanemaruju, namjerno ili iz neznanja. Kao jednu od njih ističem humanitarne aktivnosti, tako da je jako važno da saradujemo sa svim strukturama crnogorskog društva. Naročito smo dominantno saradivali sa mladima, a imali smo aktivnosti i sa starijom populacijom, penzionerima, borcima, antifa-

Dragan Pejanović, šef Koordinacionog tima Vlade Crne Gore za implementaciju

ŽELIM DA VIDIM,

NATO nema samo vojni, već i politički, bezbjednosni, ekonomski, naučni, razvojni, obrazovni i humanitarni aspekt djelovanja. Veoma dobra saradnja ostvarena je sa mladima, srednjoškolicima i studentima, pojedinih institucijama visokog obrazovanja i nevladinim organizacijama

šistima, ženskim organizacijama. Htjeli smo da vidimo kako reaguju majke, supruge, kakav je njihov odnos. I iz tih razgovora nosimo pozitivne utiske.

DEMOKRATSKI DIJALOG

Kada je bilo najteže?

– O ulasku u NATO nije bilo lako pričati prije četiri godine ljudima koji su a priori bili protiv, i to na vrlo nelagodan način. Međutim, danas je puno demokratičnije – vodi se dijalog zasnovan na argumentima i objektivnim činjenicama, razmišljajući o tom procesu kao interesu svih građana Crne Gore. U nekim stvarima se slažemo, u nekim ne, što je normalno. Ali više nema tenzija. Ranije je to bilo znatno drugačije. Veoma je važno što su uz nas bili i ljudi sa strane, predstavnici

razvojnog, obrazovnog, naučnog i drugih aspekata.

REGIONALNI EVROATLANTSKI KAMP, SVJETSKO „ALIANTE” TAKMIČENJE

Mladi su, po prirodi stvari, najviše zainteresovani za osvajanje visokih evroatlantskih standarda, zar ne?

– Najveći dio aktivnosti u prošloj godini posvetili smo mladima koji su uvijek inspirativni za saradnju. I uvijek otvoreni za nove projekte, pomake i rezultate. Stalno nas opominju da možemo još bolje i više. Svojom energijom, ljepotom, šarmom, mladi su populacija koja svoje stavove iskazuje na svojevrsni način. Naravno, po prirodi stvari, najzainteresovaniji su za svoju budućnost, za

Sa učeničkim parlamentom Ekonomske škole „Mirko Vešović” iz Podgorice realizujemo projekat „Sigurni u NATO”. Cilj je podizanje svijesti učenika o značaju uclanjenja Crne Gore u NATO alijansu. U planu su i druge aktivnosti sa edukativnim sadržajima, kao i organizacija studentskog putovanja u sjedište NATO-a u Briselu, koje organizujemo u dogovoru i uz podršku NATO-a i Ambasade Republike Slovenije u Crnoj Gori.

NATO, A ŠTA VI KAŽETE NA TO

Saradujete sa i sa pojedinim crnogorskim institucijama visokog obrazovanja. O kojim zajedničkim projektima je riječ?

– Kroz interesantne i osmiš-

Briselu, u kojoj je učestvovalo 12 najboljih studenata, pobjednika na konkursu za najbolji esej i plakat.

Sa Fakultetom za državne i evropske studije u Podgorici radi se više projekata. Jedan je na temu „Značaj i mogućnosti civilnog sektora u procesu evroatlantskih integracija Crne Gore”, gdje su najznačajniji učesnici mladi. Sa istim fakultetom realizujemo multimedijski događaj, povodom dana potpisivanja Vašingtonskog ugovora i Međunarodnog dana studenata – 4. aprila, sastavljen od nekoliko vrlo interesantnih aktivnosti za studente.

STUDENTI I ANTITERORISTIČKA JEDINICA: „KAO NA FILMU”

Sa Univerzitetom „Mediterran” planirano je više aktivnosti. Nedavno je na njihovom Fakultetu za poslovne studije organizovan okrugli sto na temu: „NATO i mala ekonomija”. Važan događaj za studente jeste Dan otvorenih vrata koji ćemo realizovati sa Upravom policije Crne Gore. U aprilu ili maju studenti će biti u prilici da posjete Posebnu jedinicu Polije Crne Gore. Prošle godine išli smo u posjetu Specijalnoj antiterorističkoj jedinici, kojom prilikom je bilo veliko prisustvo studenata koji su se oduševili, jer su prvi put vidjeli nešto za što su rekli – „Kao na filmu”.

ONLAIN ČASOPIS O BEZBJEDNOSTI

Akademska zajednica, nezavisna lica, predstavnici ministarstava, novinari, studenti i kompletna javnost, biće u prilici da se upoznaju sa onlajn časopisom o bezbjednosti koji ćemo raditi sa Univerzitetom Donja Gorica i Institutom za strateške studije i prognoze. Sa istim partnerima realizovaćemo projekte „Virtuelna škola evroatlantskih integracija” i „NATO pojmovnik”, tj. onlajn štampano džepno izdanje. Sa Ministarstvom ekonomije i Univerzitetom Donja Gorica realizujemo projekat „NATO i poslovne mogućnosti”, kojim se promovise član 2. Vašingtonskog ugovora, a koji se odnosi na ekonomsku saradnju država članica Saveza. Tu će dominantnu ulogu imati studenti, ali i predstavnici biznisa, da se bliže upoznaju sa ekonomskim aspektom članstva Crne Gore u NATO-u.

ZAJEDNO SMO JAČI

Globalizacija je radikalno mijenjala savremeni svijet. Sa tog stanovišta, u čemu je suština i prednost evroatlantskih integracija i posebno NATO saveza?

– Novo globalizovano vrijeme u kojem živimo, ima brojne izazove. I to ne više one klasične, već latentne, nepredvidive izazove, koje danas samostalno ne mogu da riješe ni najveće i najbogatije zemlje. Zato je važno da u današnjem svijetu globalizacije shvatimo neophodnost integracija, potrebu da budemo zajedno i značaj parole „Zajedno smo jači”. I EU se u svojoj bezbjednosnoj politici značajno oslanja na NATO savez. A bezbjednost je osnov svega. Ako nemate bezbjednost nemate ni mira, slobode, stabilnosti, niti razvoja, baš kao i u privatnom životu. Neophodno je da se nastavi posjepšiva-

Dragan Pejanović u razgovoru sa odgovornim urednikom Goranom Sekulovićem

ci država NATO-a iz našeg okruženja, tako da smo se trudili da kroz korektan pristup i uz puno razumijevanje emocija i aktuelnog stava svakog pojedinca, na demokratski način, dođemo do odgovarajućih zaključaka.

Naš tim i dalje predano radi. Najvažniji cilj nam je da objektivno i pravovremeno informišemo građane. Kao Koordinacioni tim nastojimo da se držimo onog zadatka koji nam je Vlada povjerila, da ne izlazimo iz tog okvira.

Puno smo aktivnosti imali kako bismo odgovorili na brojna pitanja. Neka od njih odnosila su se na odlazak naših vojnika u mirovne misije, ili pitanje bombardovanja 1999. godine. Htjeli smo to da demistifikuemo i ukazemo na njihove stvarne razloge, tj. objasnimo ih u vremenu u kojemu su nastala i tako shvatimo na pravi način. Druga pitanja vezana su za integraciju, mjesto Crne Gore u NATO-u, koliki uticaj Crna Gora može imati u Savezu i na koji način, te da li može da stavi veto na određenu odluku, šta je NATO danas... Ozbiljno su razmotreni ugovori, sporazumi, sve što predstavlja pravnu tekovinu i sve ono što je NATO ne samo sa vojnog nego i političkog, bezbjednosnog, humanitarnog, ekonomskog,

procesu koji značajno determinišu godišnje života koje su pred njima. Pokazali su zavidan nivo interesovanja i nastavljamu saradnju. Sjajan je odziv i u srednjim školama, gdje su aktivnostima tako osmišljene i prilagođene da mladima omoguće veći stepen zainteresovanosti i dijaloga o evroatlantskom pitanju Crne Gore. S mladima, dakle, imamo puno aktivnosti, samostalno i u saradnji sa nevladinim organizacijama. Sa NVO „Alfa centar” iz Nikšića realizovan je Regionalni evroatlantski kamp. Prošle godine je organizovano svjetsko takmičenje „Aliante”. Centar za demokratsku tranziciju (CDT) redovno organizuje edukaciju maturanata iz oblasti evropskih i evroatlantskih integracija u otvorenom i slobodnom, ali jasno koncipiranom razgovoru, karakterističnom za strukturu populacije.

SARADNJA SA MINISTARSTVOM PROSVJETE I SPORTA: PREDAVANJA ZA MATURENTE

Te aktivnosti realizuju se i sa Evroatlantskom asociacijom mladih, Centrom za monitoring, Evropskim pokretom u Crnoj Gori, „Sponom” iz Berana, fakultetima i univerzitetima.

ljene aktivnosti u okviru mnogih programa cilj nam je da zainteresujemo studente da uzmu aktivno učešće i u kontinuitetu stiču znanja o pitanjima vezanim za NATO alijansu. Potpisani je sporazum o saradnji sa Fakultetom za državne i evropske studije iz Podgorice, a zavidan nivo saradnje ostvaren je i sa fakultetskim jedinicama Univerziteta Crne Gore, Univerziteta Mediteran i Univerziteta Donja Gorica. Elektrotehnički fakultet vodi projekat finansiran od strane NATO programa „Nauka za mir i bezbjednost”. Na Fakultetu političkih nauka i u Centru za međunarodne i bezbjednosne studije planiran je projekat namijenjen isključivo studentima „NATO, a šta vi kažete na to”, u trajanju od dva mjeseca, a pušten je u funkciju internet portal www.cuvaj.me. Tu su i predavanja eminentnih gostiju iz zemlje i inostranstva za studente na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore u saradnji sa studentskom organizacijom „ELSA”.

PROJEKTI SA FAKULTETOM ZA DRŽAVNE I EVROPSKE STUDIJE

Prošle godine imali smo posjetu centrali NATO saveza u

HOĆU DA ZNAM

nje i razmjenjivanje mišljenja o značaju, ulozi i vrijednostima NATO-a. Jer, samo ujedinjeni možemo odgovoriti savremenim opasnostima. Ne mislim samo na terorizam kao jedno opšte zlo, jednu opštu prijetnju, već na trgovinu oružjem za masovno uništenje i druge vidove organizovanog kriminala, koji su dobra potpora raznim terorističkim aktivnostima, na krizne situacije, ali i prirodne i tehnčko-tehnološke i druge katastrofe. Nije ih lako predvidjeti, spriječiti ili umanjiti njihove moguće katastrofalne učinke.

I problemi u snabdjevanju emergentima znatno mogu da ugroze stabilnost i bezbjednost i najmoćnijih država. Zato je važno da saradujemo, da smo u velikim sistemima koji

u članu 5, koji je njegov fundament, piše da se napad na jednu državu članicu smatra napadom na sve članice. To je prednost prije svih drugih prednosti, kao što su strane investicije i ulaganja, razvoj, visoki standardi u ekonomiji, industriji, nauci, obrazovanju, dolazak stranih turista... Država koja nije bezbjedna, mirna i stabilna, ništa od ovoga ne može očekivati.

VIŠE OD ŠEZDESET GODINA SLOBODE, MIRA I RAZVOJA

Danas su nauka i obrazovanje sve više povezani sa biznisom i razvojem. Kakve su mogućnosti NATO-a na ovom planu?

– Poslovna, ekonomska i preduzetnička strana evroatlantskih integracija je jako važna. U članu 2. Evroatlantskog sporazuma otvoreno se saop-

drživog razvoja. Šta nam možete reći o tome?

– Često se čuje da NATO uništava okolinu. To nije tačno. Zahvaljujući visokoj i sofisticiranoj tehnologiji i standardima, on znatno bolje štiti životnu sredinu u odnosu na postojeće stanje sektora odbrane i bezbjednosti u nerazvijenim državama. Crna Gora je do sada dobila sredstva od strane NATO-a za dva projekta. Od 2007. do prošle godine Seizmološki zavod implementirao je projekat „Harmonizacija karata seizmičkih hazarda zemalja Zapadnog Balkana“. Elektrotehnički fakultet državnog univerziteta koordinator je novog projekta: „Modeliranje i simulacije vazdušnih zagađivača u urbanim sredinama u incidentnim situacijama“. Kroz program „Nauka za mir i bezbjednost“ NATO daje sredstva za višegodišnje stvaranje kapaciteta u cilju odgovora na različite vrste hazarda. Tu su i brojni naučni projekti koji generalno doprinose napretku i podizanju standarda u raznim oblastima,

mografskom pogledu, mjesto tamo gdje su veliki i moćni, i gdje je ona poslije Berlinskog kongresa i bila.

OD DVANAEST DO DVADESET OSAM ČLANICA

Znanje i objektivno informisanje sve više nadvladavaju neznanje, poluznanje i predrasude o evroatlantskim integracijama. Da li ste zadovoljni kvalitetom i brzinom tog procesa?

– Definitivno se negativna i stereotipna slika prema NATO-u značajno mijenja. Događaji iz prošlosti su pokazali da je dobro da Crna Gora bude članica NATO saveza, da ima mogućnost da bude u društvu moćnih i razvijenih i da na taj način najbolje garantuje svojim građanima mir, spokoj, progres, razvoj i napredak u svakom pogledu. Treba reći i to da nijedna članica EU ili NATO do sada nije napustila Alijansu. Da je u ovim integracijama loše, ne bi se NATO savez širio, i

DA IME CRNOGORSKO OSTANE VITEŠKO I PO CIJENU ŽIVOTA

Kralj Nikola je 1896. godine, ispraveći svoje Crnogorce u misiju za Krit, na Obilici poljni rekao nekoliko važnih stvari – da je počašćen od velikih sila da pošalje međunarodnoj vojsci jednu četu njegovih Crnogoraca, da je jako važno da se crnogorski vojnici ponašaju pošteno, iskreno, vojnički i časno, da hoće da ime Crnogorca ostane na onoj visini na kojoj je vazda bilo pa sve ih koštalo života. Misija na Kritu preteča je svim misijama koje Crna Gora ima u svijetu i koje će, vjerovatno kao zemlja kontributor miru i stabilnosti, pružati i u narednom periodu.

imaju brzu razmjenu informacija i koji, na osnovu naučnih dostignuća i visokosofisticiranih tehnoloških kapaciteta, imaju preventivne mehanizme da se određeni sukobi i prijetnje pravovremeno suzbijaju i u najboljem slučaju ne dese. Geografska udaljenost je postala beznačajna u toj mjeri da letilice pune gorivo u vazduhu bez potrebe slijetanja. Za relativno kratko vrijeme leti se sa jednog na drugi kraj svijeta. Izazov je takođe da, bez uključivanja u kolektivne sisteme bezbjednosti, svaka država pojedinačno ima problem u garantovanju mira, bezbjednosti i stabilnosti svojih građana.

ČLAN 5. EVROATLANTSKOG SPORAZUMA

Podsjećam vas da su trenutno crnogorski vojnici i policajci u nekoliko misija u Avganistanu, Libiji, u misiji „Atalanta“ u somaljskim vodama i u policijskoj misiji na Kipru. Tako Crna Gora, u granicama svojih mogućnosti, daje doprinos očuvanju svjetskog mira, stabilnosti i bezbjednosti, a to se veoma cijeni kod saveznika i naših partnera. Zamislite kakvu pomoć možemo očekivati kada Crna Gora postane punopravna članica NATO-a. I to nije samo priča, već nešto što je utemeljeno u Evroatlantskom sporazumu. Naime,

Dragan Pejanović u razgovoru sa mladima Nikšića

stava da države članice NATO-a izbjegavaju međusobne ekonomske sukobe i da jedna drugu ekonomski pomažu. To je šansa da, na primjer, dvije fabrike na sjeveru, u Beranama i Mojkovcu, profunkcionišu u još jačem obimu i rade maksimalnim kapacitetima. Konkretno, fabrika u Mojkovcu je proizvela pištolj i pušku, i bilo bi dobro da se oni mogu prodati u zemljama članicama NATO-a. Mlade ljude sa sjevera uposlili bismo i obezbijedili im stabilnu i kvalitetnu egzistenciju. Da ne govorimo o grinfild investicijama i slično, koje dolaze samo u one države gdje postoje realna očekivanja da će se uloženi kapital vratiti u dužem periodu, a osnovna pretpostavka za dolazak takvih investicija jeste visok stepen bezbjednosti države u koju se kapital ulaže, što NATO garantuje. Ako niste u savezu koji garantuje bezbjednost, mir i stabilnost, onda će investitor ići u državu gdje će to dobiti. Članice NATO-a više od šezdeset godina žive u miru i prosperitetu. Kapital je bezbjedan i stvorene su osnovne pretpostavke da se on „oplođi“.

NAUČNO O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE

NATO je važan i sa stanovništa zaštite životne sredine i

posebno onima koje promovišu vrijednosti ekologije i zaštite životne sredine.

VEĆINSKA PODRŠKA GRAĐANA

Gospodine Pejanoviću, šta pokazuju novija istraživanja o podršci evroatlantskim integracijama?

– Naša istraživanja pokazuju da većina građana vjeruje da će Crna Gora ubrzo postati članica NATO-a i da je to za nju dobro. Ne samo za njen bezbjednosni sistem i ostvarenje nacionalnih interesa, već i za ukupan proces reforme, ekonomski razvoj, stabilnost itd., uz određene nedoumice koje postoje, ali koje uvažavamo i radimo na tome da budu otklonjene kako bi ovaj veoma važan proces zaista bio prihvaćen na način koji će doprinijeti njegovom punom razumijevanju. Ozbiljan rad, i naš i Vlade koja nas je na taj posao obavljala, kao i drugih državnih organa, učinio je da dođe do zavidnog napretka u dijelu podrške. Prema posljednjim istraživanjima prvi put imamo broj pristalica NATO-a veći od protivnika. Ono što je rađeno svih prethodnih godina postepeno daje rezultate. U narednom periodu biće još veća podrška. Građani će sve više uvidati da je Crnoj Gori, maloj u geografskom i de-

od početnih dvanaest država došao od sadašnjih dvadeset osam, sa tendencijom da se još širi. Naravno, NATO nije dobrotvorno društvo ili humanitarna organizacija, on traži kredibilne i ozbiljne partnere koji treba da ispunje zahtjevne standarde i visoke vrijednosti. Politika otvorenih vrata važi za sve koji ispunje te standarde, i vjerujem da će Crna Gora uskoro dobiti poziv da postane punopravni član tog veoma važnog saveza država.

POMOĆ HRVATSKE, GRČKE, SAD, SLOVENIJE...

Čini se da je značaj NATO integracija posebno došao od izražaja nedavno u uslovi vrednog stanja u zemlji, kada se radilo na saniranju posljedica od nevr-

– Upravo tako. Kada je bilo najteže, pomogli su naši prijatelji iz NATO zemalja. Ranije kada smo imali poplave, i sada sniježno nevrijeme, na naš poziv za pomoć odmah su reagovale članice NATO-a. Naime, Crna Gora je uputila zahtjev NATO-u za pomoć preko EADRCC (Evroatlantski centar za koordinaciju u kriznom reagovanju). Saveznici su se odmah odazvali. Grčka, Slove-

nija i Hrvatska angažovale su po jedan helikopter sa spasilačkim timom i neophodnom opremom, SAD dva helikoptera namijenjena za medicinsku evakuaciju i transport tereta, Vlada SAD donirala je 100.000 dolara za kupovinu motornih sanki i ostale neophodne opreme, Francuska je donirala 10.000 eura, dok je Ambasada Njemačke odobrila pomoć od 50.000 eura za 300 najugroženijih porodica na sjeveru Crne Gore. Takode, i Španija je uputila humanitarnu pomoć koja je u saradnji sa Luksemburgom dopremljena u Crnu Goru, a nekoliko država, poput Madarske i Austrije, očekuje dostavljanje liste neophodnih sredstava i opreme od strane Crne Gore kako bi nakon toga uputili određene donacije. Javnost u Crnoj Gori je veoma pozitivno i sa zahvalnošću reagovala na ukazu pomoć partnera NATO. Javnost je imala priliku i da se uvjeri u benefite saradnje sa NATO kroz jedan manje poznat aspekt djelovanja Alijanse, a to je njena nevojna komponenta reagovanja u vanrednim situacijama. To treba afirmisati, ne samo zbog naših građana koji su izbjegli veće nevolje i teškoće već i zbog tih prijateljskih država iz NATO-a. U pitanju je gest solidarnosti, partnerstva i uvažavanja Crne Gore kao ozbiljnog i pouzdanog partnera u regionu.

DOBRA PORUKA ZA CRNU GORU

Na čemu sada Vladin tim radi, i šta se planira za naredni period?

– Trenutno je u toku implementacija IX šestomjesečnog Akcionog plana sa četrdeset tri projekta i preko sto pojedinačnih aktivnosti. Vodio smo računa da plan bude adekvatno osmišljen i okrenut u potpunosti procesu informisanosti i edukacije šire javnosti. Usljed situacije izazvane vanrednim stanjem, nijesmo imali intenzivniju aktivnost, osim emisija na elektronskim medijima, sa najatraktivnijim gostima, svjezin vijestima i informacijama koje u određenom trenutku treba prezentirati građanima. Značajne aktivnosti su planirane za mart, april i maj. Dominantno smo se posvetili neposrednom razgovoru sa građanima, i to smatramo izuzetno važnim. Tu smo da na određena pitanja, ma koliko bila teška i emotivna, pokušamo i uspjeti, kao i do sada, da damo argumentovane i kvalitetne odgovore. Ovakav pristup u znatnoj mjeri mijenja mišljenja za snovana na stereotipima, emocijama i predrasudama iz prošlosti. Treba istaći da se naredni samit NATO održava 20. i 21. maja ove godine u Čikagu (SAD). Vjerujem da će dobra poruka stići za Crnu Goru sa Samita, na Dan crnogorske nezavisnosti.

Goran Sekulović

Zbog nevremena bila prekinuta nastava u obrazovnim ustanovama u najvećem dijelu Crne Gore

NASTAVA KONAČNO NORMALIZOVANA

Zbog nevremena koje je u više navrata pogodilo Crnu Goru, u sjevernoj i centralnoj regiji, prekinuto je tek započeto drugo polugodište u osnovnim i srednjim školama i odložen početak nastave na svim univerzitetima.

Obrazovne institucije u Pljevljima, Bijelom Polju, Beranama, Rožajama, Plavu, Andrijevici, Kolašinu, Mojkovcu, Plužinama, Zabljaku, Šavniku, Cetinju i Nikšiću nisu radile najmanje 15 dana, a u Podgorici sedam.

Zbog nezapamćenog snijega, koji je gotovo u potpunosti blokirao Crnu Goru i uzrokovao niz problema, Savjet za odbranu i bezbjednost Crne Gore proglasio je vanredno stanje.

Visina snježnog pokrivača uzrokovala je oštećenja na školskim objektima, najčešće urušavanje krovova. Da bi to spriječili, u većini obrazovnih ustanova nastavnici su se sami organizovali i očistili krov i prilaz školi.

Vanredno stanje ukinula je Skupština Crne Gore na sjednici, 27. februara. Nastava se u škole vraćala postepeno, od 21. do 27. februara.

Lj. V.

CETINJSKE ŠKOLE PREŽIVJELE PADAVINE

Čišćenje snijega sa fiskulturne sale OŠ Njegoš

Iako je sredinom februara na Cetinju palo gotovo dva metra snijega zgrade obrazovnih institucija na Cetinju pretrpjele su samo manja oštećenja. Zahvaljujući pomoći Vojske Crne Gore, volontera i samih zaposlenih, čišćenje su krovovi i uklanjanje snježne naslage kako bi nastava mogla nesmetano da se odvija. Iako je bilo štete, stanje ovih objekata ipak je zadovoljavajuće.

Najlošije od svih zgrada prošla je ona u kojoj se nalazi OŠ „Njegoš“, na kojoj je došlo do pucaanja i ulegnuća pojedinih greda na krovu. Problem je predstavljao i ravan krov fiskulturne sale koje

je, kako je istakla direktorica Vesna Knežević, nesebičnim angažovanjem velikog broja ljudi i pripadnika vojske Crne Gore sačuvana od urušavanja.

Šteta na zgradi Srednje stručne škole ogleda se u velikom broju polomljenih stakala na donjim spratovima.

Znatna oštećenja pretrpjela je fasada zgrade OŠ „Lovčenski partizanski odred“, koja je i ranije bila u veoma lošem stanju.

Najmanje oštećenja pretrpjela je zgrada Gimnazije koju su obišli stručnjaci za statiku Opštine Cetinje i konstatovali da nema pomjeranja krovnih greda.

N. V.

OŠ „18. oktobar“ na Bioču

UKLANJAJU SE TRAGOVI NEVREMENA

Obilne snježne padavine polomile su novu, nedavno urađenu metalnu ogradu i urušile krov zgrade OŠ „18. oktobar“ na Bioču. Nažalost, veliki broj čempresa, koji su krasili ambijent oko škole, iz korijena je iščupan.

Zahvaljujući Ministarstvu prosvjete i sporta pristupilo se brzom sanaciji štete. Radnici GP „Gradnja Kujović“ iz Podgorice već zamjenjuju urušeni krov. Radna obaveza i ovdje je ispoštovana, pa se nastava, kako nam rekoše u školi, koju pohađa 50-ak učenika, odvija u kontinuitetu.

M. Č.

OŠ „Risto Ratković“, Pripčići, Bijelo Polje

NA ZAJEDNIČKOM ZADATKU

Mještani, nastavnici, roditelji, daci – svi u akciji

Mještani sela Pripčići očistili su prilaze zdanja područnog odjeljenja škole, kao i oronuli krov ružičaste zgrade, kojem je prijetila opasnost od urušavanja. Akciju je pokrenuo menadžment matične OŠ „Risto Ratković“. Na

zajedničkom zadatku bili su ovoga puta bivši učenici škole, roditelji djece i komšije Zlajčići, Rudičići, Hajdarpašići, Pešići, školski domar Zoran i ložac Petar, pomoćne radnice Rajka i Vera...

N. Korać

Nikšićke škole

MOBILNI I PRIJE VANREDNOG STANJA

Umjesto uobičajenog školskog zvona, početak drugog polugodišta najavilo je zvono alarma za spas školskih krovova od tereta snijega koji je blokirao prilaze i saobraćaj u Nikšiću. Među prvima oglasio se kolektiv OŠ „Olga Golović“, sa direktoricom Slobodankom Žižić na čelu. U akciju su se uključili i roditelji i učenici.

Zaposleni u školi „Ratko Žarić“ i prije uvođenja vanrednog stanja očistili su snijeg sa prilaza koji vode školi, sa ravnih površina škole i fiskulturne sale, pomoćnih objekata, trotoara...

Zajedno sa direktorkom Vjerom Vuković, kolektiv Muzičke škole „Dara Čokorilo“ sve vrijeme od proglašenja vanrednog stanja redovno je čisto snijeg sa krovova škole, kao i sa prilaza.

Kako smo saznali od direktorice OŠ „Luka Simonović“ Nade Dubljević dobrovoljna akcija spasavanja škole trajala je cijelu sedmicu, a učestvovali su pomoćno i nastavno osoblje, učenici, roditelji, kao i bivši učenici škole.

Krov od oko 5.000 metara kvadratnih centralne škole „Jovan Gnjatović“ očistili su teh-

Kolektiv OŠ „Olga Golović“ raščišćava prilaz

ničko osoblje i roditelji, kao i objekat područnog odjeljenja.

I školu „Janko Bjelica“ u udaljenim Donjim Crkvicama spašavalo je tehničko osoblje i poneko od roditelja.

Željko Drinčić, direktor OŠ „Mileva Lajović Lalatović“, zajedno sa kolektivom čistio je snijeg sa 600 kvadrata krova zdanja područnog odjeljenja u Rubežima.

„U čišćenju krova OŠ „Jagoš Kontić“ najviše su pomogli braćni par Dačević, omladina Odreda izviđača, kao i pogranična policija“, kaže direktor Obren-

Papović.

U OŠ „Milija Nikčević“ svi uposleni bili su dežurni, a u pomoć su im priskočili roditelji, mještani i policija. Većina direktora nije imala dovoljno alataki za čišćenje snijega, ali su od nikšićkog Crvenog krsta posudili lopate kao, na primjer, direktor Goran Danilović koji je sa svojim kolektivom čistio krov i prilaze Prvoj stručnoj školi.

Aktivisti Crvenog krsta Nikšić bili su vrijedni i očistili su više objekata Predškolske ustanove „Dragan Kovačević“.

Bl. Koprivica

Plužine

HELIKOPTERI BILI VEZA SA SVIJETOM

Snijegom obmotane Plužine bile bi odječene od svijeta da ih sa tim istim svijetom nije povezivao vazdušni most desantne jedinice vojske Crne Gore, Hrvatske i NATO snaga. Helikopteri „gazela“ i „crni jastreb“ donosili su životne potrepštine i lijekove stanovništvu snježne Pive.

U vrijeme dok je Gordana Ra-

dović, direktorica Obrazovnog centra (vrtić, osnovna i srednja škola i đački dom) u Plužinama, zajedno sa ostalima iz kolektiva skidala snijeg sa školskih objekata, učenici drugog razreda učiteljice Radenke Vujović bili su zaukupljeni upravo slijetanjem helikoptera na obližnji improvizovani heliodrom. Prvi je do pilota stigao

Damjan Knežević. Na njegovo pitanje da li će biti pilot, odgovorio je:

– Ne znam, a volio bih. Vi ste sretni jer možete da letite iznad naše lijepe Crne Gore.

A i Nevena Vojinović je željela da se vozi helikopterom. „Hvala im što su nam donijeli pomoć“, poručila je.

Bl. Koprivica

Kolektiv OŠ „Milan Vukotić“ – Golubovci

NIJESU SE LIBILI LOPATA

Nakon proglašenja vanrednog stanja, svi prosvjetni radnici OŠ „Milan Vukotić“, sa direktorom Ljubomirovom Mirovićem, pomoćnikom Veseljkom Popovićem i pedagogom Draganom Krunic, kao i članovima đačkog

parlamenta, latili su se lopata, čistili su prilaz školi, poligone i prilazne staze. Bilo je lijepo viđjeti složen kolektiv koji se odzvao apelu Koordinacionog tima za upravljanje vanrednim situacijama. Članovi kolektiva bili su

zaduženi za obilazak školske zgrade i dežurstvo i u noćnim satima, kako ne bi došlo do zatrpavanja objekta i obrušavanja krovne konstrukcije koja je u prilično lošem stanju.

S. Klikovac

OŠ „Radimir Rakočević“, Prošćenje

KROV NIJE IZDRŽAO

Krov OŠ „Radimir Rakočević“ u Prošćenju (opština Mojkovac), sve bitno dovedeno u red u veoma kratkom roku“, objasnio je direktor Žoran Jelić.

koji će, koliko sutra, započeti opravku urušenog krova. Očekujemo da će biti dovedeno u red u veoma kratkom roku“, objasnio je direktor Žoran Jelić.

M. Č.

Snijeg urušio krov Područnog odjeljenja u Botunu ŽAO MI JE CRTEŽA

Krov objekta Područnog odjeljenja OŠ „Gornja Zeta“ u Botunu, nije izdržao nalet snježnih padavina. Istovremeno, urušila se i tenda koja je natkrivala prostor iznad prozora i ulaznih vrata. Nastavni proces nije prekidao zahvaljujući Slobu Vučkoviću, koji je ustupio svoju kuću za 26 mališana i na taj način ih poštedio putovanja do matične škole u Srpskoj, ističe direktor škole Mihailo Majić.

Inače, Vučković je svoju humanost do sada pokazao u više navrata.

Posjetili smo dake u „privremenoj školi“ i njihovu učiteljicu Draganu Vučković.

– Najviše mi je žao crteža, jer su oni uljepšavali učionicu, kaže Mladen Kažić, učenik drugog razreda.

– Bilo me je strah dok sam slušao ka-

ko se ruši krov na našoj školi. I sada se trgnem na svaki sličan zvuk – priča Filip Raičković, učenik četvrtog razreda. Kada smo se pojavili ispred škole, osjetili smo radost.

Na krovu je postavljen i posljednji red crijeva, što obećava brzi začetak radova, kao i povratak daka u svoje učionice.

S. Klikovac

Skup o reformi visokog obrazovanja UPISNA POLITIKA PREMA POTREBAMA TRŽIŠTA

Strateški ciljevi Vlade Crne Gore i Ministarstva prosvjete i sporta usmjereni su u pravcu razvijanja efektivnog i kvalitetnog sistema obrazovanja i istraživanja, koji će pospješiti društveni i ekonomski razvoj zemlje, rekao je ministar prosvjete Slavoljub Stijepović na skupu o reformi visokog obrazovanja.

Prema njegovim riječima, Ministarstvo je pripremlilo projekat „Visoko obrazovanje, istraživanje, inovacije i konkurentnosti“, koji će se finansirati iz kredita Svjetske banke od 2012. do 2017. godine.

Generalni direktor za obrazovanje i kulturu u Generalnom direktoratu Evropske komisije Jan Trušćinski naveo je da u EU ima više od 4.000 univerziteta, te da će do 2020. godine trebati najmanje 50 miliona visokoo-

brazovanih kako bi se popunila tražnja na tržištu rada.

Rektor Univerziteta „Mediterran“ prof. dr Slobodan Backović kazao je da Crna Gora mora uskladiti upisnu politiku na univerzitetima sa potrebama tržišta rada. „Time bi se izbjeglo da hiljade ljudi sa diplomama fakulteta na birou čeka posao“.

Studentkinja Jovana Ramović ocijenila je da je previše studenata sa diplomama i posumnjala da će se prekoračiti i prag od 40 odsto visokoobrazovanih, ako država nastavi upisnu politiku ovim tempom.

Dekan Fakulteta za državne i evropske studije prof. dr Đorđije Blažić izrazio je nezadovoljstvo što je samostalnim fakultetima 2010. godine ukinuto pravo na organizovanje doktorskih studija.

O. Đ.

Piše: dr Adnan Čirgić

SVJETSKI DAN MATERNJEG JEZIKA

POLITIČKE A NE JEZIČKE PODJELE

Maternji je jezik svih štokavaca u Crnoj Gori – crnogorski jezik. O tome svjedoče naša zajednička usmena književnost, govorni jezik današnjih crnogorskih građana i jezik naših najboljih pisaca

Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj ili Srbiji, već jezikom koji je isti u cijeloj Crnoj Gori. Maternji je jezik svih štokavaca u Crnoj Gori – crnogorski jezik, ma što o tome mislili građani, političari i ideolozi. O tome svjedoči naša zajednička usmena književnost, o tome svjedoči govorni jezik današnjih crnogorskih građana, o tome svjedoči jezik naših najboljih pisaca (bez obzira na to u koji ih nacionalni korpus mi svrstavamo). Priča o jeziku u Crnoj Gori danas sve više poprma

štokavci naši, već doseljenici iz BiH, Hrvatske i Srbije.

A koliko je na djelu zloupotreba priče o maternem jeziku neka pokaže i ovaj podatak. Nedavno je u dnevnom listu *Vijesti*, u ko-

POVOD ovoga kratkog osvrtu nije da ukaže ni na značaj ni na značenje pojma *maternji jezik*. I jedno i drugo svima je odevć poznato. Povod ovoga osvrtu je u našoj javnosti često ponavljana izjava da Bošnjaci, Crnogorci, Hrvati i Srbi govore istim (čak i jedinstvenim!) jezikom, ali da svi imaju pravo da ga nazivaju svojim nacionalnim imenom. Jezik Bošnjaka, Crnogoraca, Hrvata i Srba nikad nije bio ni isti ni jedinstven. O tome najbolje svjedoči činjenica da se za taj „isti, jedinstven jezik“ nikad nije moglo naći jedinstveno i za sve prihvatljivo ime. I laik u lingvistici poslije prve izgovorene rečenice lako će prepoznati stanovnika Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske ili Srbije. Zašto? Zato što se u svim tim zemljama govori posebnim jezicima. Njihova sličnost i bliskost proizilazi iz činjenice da svi oni pripadaju štokavskome jezičkom sistemu. Isticanje „istosti“ i „jedinstvenosti“ zapravo je obezbjeđivanje alibija za „pravo“ da taj jezik svi nazivaju svojim nacionalnim imenom. Upravo u tome i leže isforsirane i vještačke jezičke podjele u Crnoj Gori.

obrisu poznate priče o carevu novom odijelu. Svi su hvalili carevo novo odijelo – iako je njegova obnaženost bila više no očigledna. Današnjim crnogorskim lingvistima i političarima, zarad ugadanja tobožnjim demokratskim pravima i laičkim i ispolitizovanim imenovanjima jezika, više odgovara priča o četiri štokavska jezika u Crnoj Gori no o crnogorskome kao autohtonom jeziku u njoj. Autor ovih redaka daleko je od pomisli da bosanski, hrvatski i srpski jezik nemaju svojih govornika u Crnoj Gori. Imaju ih itekako (kao što ima govornika crnogorskoga jezika u BiH, Hrvatskoj i Srbiji).

PROPAGANDA EKAVSKIH IZDANJA

No bosanskim, hrvatskim i srpskim jezikom u Crnoj Gori (osim po izuzetku) ne govore autohtoni

jem se nemilice sprovodi propaganda protiv crnogorskoga jezika, otpočela reklama za prodaju bajki na maternem i engleskom jeziku (kako bi naša deca lakše mogla naučiti engleski jezik). Činjenica da je riječ o ekavskim izdanjima, kojima čak ni naslovi nijesu ijekavizovani, može ukazivati samo na dvije stvari: ili predstavnici toga dnevnog lista smatraju da je maternji jezik crnogorskog građana *srpski* (ekavski) ili ih prikrivanjem stvarnoga naziva jezika žele obmanuti kako bi kupili knjige koje nijesu pisane njihovim maternjim jezikom. Ili je, možda, i jedno i drugo.

Održano Državno takmičenje osnovnih i srednjih škola NADMETALO SE 485 OSNOVACA I 241 SREDNJOŠKOLAC

Na Državnom takmičenju koje je u organizaciji Ispitnog centra održano 3. i 4. marta u Podgorici nadmetalo se 485 osnovaca i 241 srednjoškolac. Osnovci su se takmičili iz matematike u VI i IX razredu, a iz fizike, hemije, biologije, engleskog, ruskog, francuskog, italijanskog i njemačkog jezika u IX razredu. Srednjoškoci su svoje znanje upoređivali iz matematike, fizike, hemije, biologije, programiranja, istorije i iz stranih jezika u IV razredu, dok su se iz geografije nadmetali učenici II razreda. Škole su za takmičenje mogle prijaviti i učenike nižih razreda ukoliko su dodatnim radom savladali predviđeni program i osvojili nagradu na školskom takmičenju.

Usmeni dio iz stranih jezika zakazan je za 10. mart. U tom dijelu učestvuje po 10 najbolje plasiranih takmičara. Može ih biti pozvano i više, pod uslovom da imaju 85 ili više bodova iz pismenog dijela. Na usmenom dijelu takmičenja neće biti učenika čija je razlika u odnosu na trećeplasiranog veća od 20 bodova. Lj. V.

POGREŠNA PRIČA

Ako se na osnovu svih dosadašnjih lingvističkih ispitivanja u Crnoj Gori zna da nacionalna pripadnost autohtonoga štokavskog stanovništva kod nas nije u vezi s jezičkom pripadnošću toga stanovništva, kako onda objasniti toliku jezičku podijeljenost kod nas? Objašnjenje je samo jedno: nije riječ o jezičkim već o političkim podjelama, jer bez obzira na političku i nacionalnu pripadnost svi autohtoni štokavci u Crnoj Gori govore istim jezikom – i to ne jezikom koji je „isti“ s onim u

Gimnazija „Slobodan Škerović“, Podgorica

VRIJEME KOJE ZNAČI POSTOJANOST

Dio sjećanja na prethodnih 105 godina pohranjen u školskom muzeju

Sto pet godina najstarije podgoričke srednje škole obilježeno je brojnim sportskim nadmetanjima, izložbom učeničkih radova i bogatim kulturno-umjetničkim programom. Daci Gimnazije „Slobodan Škerović“ na sceni su predstavili svoje muzičko, plesaćko, glumačko umijeće, a cijeli program bio je posvećen Podgorici.

– Svaki grad ima obilježje po kojem se prepoznaje. Podgorica ima Sahat-kulu, Vezirov most i Gimnaziju. Vrijeme koje odbrojava stari sat ne čini je starijom, već postojanjim – poručio je direktor Radiša Šćekić. – Srećni smo što se do naše škole stize i Vezirovim mostom, ali i novim, simbolično nazvanim Milenijum. Mi koji se nalazimo između Vezira i Milenijuma pamtimto i poštujemo sve koji su zidali kameonom i olovkom ovu našu zgradu.

Od sada se dio pamćenja pohrani i u školskom muzeju koji su otvorili bivši i sadašnji direktor Svetislav Bakić i Radiša Šćekić. Tamo su izloženi brojni dokumenti koji svjedoče o istorijatu škole, pehari, prizna-

U ČAST PODGORICE: Gimnazijalci na sceni

nja, dnevnicu maturskih odjeljenja... Promovisana su i dva dačka lista – „Koraci“ i „Znak“.

Svečanosti su prisustvovali brojni negdašnji i sadašnji daci i profesori, predstavnici državnih organa, diplomatskog kora u Crnoj Gori, te zvanice iz prosvjetnog, kulturnog i vjerskog života.

D. B.

Na Fakultetu za poslovne studije Univerziteta „Mediterran“

NATO I MALA EKONOMIJA

Na Univerzitetu „Mediterran“ u saradnji sa Vladinim koordinacionim timom za implementaciju komunikacione strategije o evroatlantskim integracijama organizovan je okrugli sto na temu „NATO i mala ekonomija“. Studenti Jelena Perović, Filip Vučković, Viktor Husa, Tanja Ciko i Mihailo Vukosavljević iznijeli su svoje radove o ovoj aktuelnoj temi, u kojima su analizirali ekonomske aspekte priključenja Crne Gore NATO alijansi.

Osvrćući se na iskustvo zemalja članica, govornici su zaključili da je u svima zabilježen pozitivan rast direktnih stranih investicija, kao i bruto nacionalni dohodak. Ta-

kode, sve zemlje članice NATO-a našle su svoje mjesto na brojnim turističkim mapama. Posebnu pažnju zaslužuje analiza članstva Hrvatske, koja kao bivša republika SFRJ ima slične potrebe kao i Crna Gora.

Prednost i dodatni impuls u integraciji Crne Gore u Evropsku uniju, kako je naglašeno, predstavlja i podatak da države članice finansiraju one NATO programe u kojima žele da učestvuju.

Budući da su njihovi radovi ocijenjeni kao najbolji, Dragoljub Janković, dekan Fakulteta za poslovne studije „Montenegro business school“, uručio je studentima sertifikate. Š. B.

Ministar finansija ugovorio sa Svjetskom bankom kredit za reformu visokog obrazovanja i podsticaj inovacijama

OSNIVA SE PROBNI CENTAR USPJEŠNOSTI

Predviđeno je i sprovođenje programa konkurentnih grantova za istraživanja, usmjerenih na jačanje izuzetnih istraživačkih timova, unapređenje međunarodne saradnje i stvaranje komercijalnih inovacija

Ministar finansija dr Milorad Katnić i šef kancelarije Svjetske banke za Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu Anabel Abreu potpisali su 22. februara ugovor o kreditu od 12 miliona eura za reformu visokog obrazovanja i izgradnju naučnih kapaciteta.

Na konferenciji za novinare, upriličenoj nakon potpisivanja ugovora, saopšteno je da će se novac koristiti za finansiranje projekta pod nazivom „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost (HE-RIK)“, koji će se realizovati preko ministarstava nauke i prosvjete i sporta. Rok otplate kredita je 15 godina, uključuju-

Anabel Abreu i dr Milorad Katnić potpisuju ugovor

OBJEDINJAVANJE POTENCIJALA

Ministarka nauke prof. dr Sanja Vlahović rekla je da je investicija u znanje najvažnije i najisplativije ulaganje u 21. vijeku.

„Ovim projektom Ministarstvo nauke će krenuti u realizaciju svoje strategije koja podrazumijeva objedinjavanje naučnog potencijala okupljenog u okviru centra uspjehnosti. Ta institucija omogućuje da mladi naučnici, ali i iskusniji istraživači, radeći zajedno, stvaraju inovacije“, navela je Vlahovićeva.

ć četiri godine grejs perioda.

Kako je saopšteno, glavni cilj projekta jeste da se osnaži kvalitet i relevantnost visokog obrazovanja, nauke i istraživanja u Crnoj Gori kroz reformu sistema finansiranja i obezbjeđenja kvaliteta visokog obrazovanja i jačanjem kapaciteta za istraživanje i razvoj.

Prva komponenta ovog projekta odnosi se na reformu finansiranja i obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja, u okviru koje će se, između ostalog, obezbjeđiti do 20 subvencija za institucionalno unapređenje ustanova visokog obrazovanja. Cilj je i da se unaprijedi mobilnost studenata i akademskog osoblja, kao i obnove postojećih studentskih domova. Očekuje se da će oko 60 mladih ljudi moći da ostvari pravo na stipendiju za mobilnost u razvijene univerzitetske i istraživačke centre u Evropi i

svijetu, za oblasti koje su potrebne u ekonomskom i društvenom razvoju Crne Gore. U planu je i osnivanje probnog centra uspjehnosti, koji će činiti naučnoistraživačka ustanova ili grupa istraživača u ustanovi koja po svojoj originalnosti, značenju i aktuelnosti ostvaruje vrhunske i međunarodno priznate rezultate u svojoj naučnoj oblasti istraživanja. Predviđeno je i sprovođenje programa konkurentnih grantova za istraživanja, usmjerenih na jačanje izuzetnih istraživačkih timova, unapređenje međunarodne saradnje i stvaranje komercijalnih inovacija. Najavljeno je i otvaranje novih radnih mjesta u naučnoistraživačkoj djelatnosti, kao i unutar centra uspjehnosti.

Projekat će se realizovati od 1. aprila ove godine do 30. marta 2017.

Predstavnik Svjetske banke Anabel Abreu istakla je da pro-

jektat ilustruje posvećenost Crne Gore da realizuje svoje potencijale u sve konkurentnijoj globalnoj ekonomiji.

„Dobri rezultati u istraživanju ne mogu se realizovati bez dobrih rezultata i oblasti predavanja i učenja, i obrnuto. Kako se Crna Gora približava članstvu u EU, i visoko obrazovanje i inovacije imaju sve veću ulogu u smislu regionalne saradnje, koju će ojačati upravo ovaj projekat“, kazala je Abreu.

Ministar Katnić je ukazao na značajnu ulogu visokog obrazovanja u podsticanju privrednog i društvenog razvoja Crne Gore.

„Ubrzanje reforme visokog obrazovanja presudno je važno za univerzitete u Crnoj Gori kako bi se pozicionirali na evropskom i međunarodnom nivou“, naglasio je Katnić.

„Prave rezultate projekta značemo za pet godina, i tada ćemo vidjeti koliko smo unaprijedili visoko obrazovanje i istraživačku zajednicu“, smatra Mubera Kurpejović, pomoćnica ministra prosvjete i sporta. Ona je najavila da će već ove godine biti uloženo oko 190.000 eura u renoviranje postojećih studentskih domova u Crnoj Gori, a biće dodijeljen i veliki broj master i doktorskih stipendija.

O. Đuričković

JAČANJE ZNANJA I ISKUSTVA:

Stipendije britanske asocijacije HMC za sedam učenika iz Crne Gore

ZA LAKŠE PRILAGOĐAVANJE USLOVIMA I SREDINI

Stipendiju dobiju djeca koja svojim emotivnim i duševnim sklopom pokažu sposobnost prilagođavanja uslovima i sredini

STIPENDIJE DO TRIDESET HILJADA EURA

„Pozivamo sve zainteresovane srednjoškolce za sljedeći krug testiranja za školsku 2012/2013. godinu. Podsjetimo, mogu konkurirati djeca koja u septembru imaju 15 i 16 godina. Uz to, veoma je važno da imaju odlične ocjene iz svih predmeta, kao i afinitet prema drugim oblastima. Stipendijom se pokrivaju troškovi školovanja u nekoj od privatnih škola u iznosu 30.000 eura“, naglasila je profesorica Jakić.

Ona je uputila poziv svim zainteresovanim i za ljetnju školu engleskog jezika (organizuje se i tokom zimskog raspusta), kao i studentska putovanja u Veliku Britaniju koja „London bridž“ organizuje od 1998. godine. Više informacija može se naći na sajtu www.londonbridge.me.

Na nedavno završenom testiranju i intervjuu za stipendije britanske asocijacije HMC (Head Masters Conference) ove školske godine konkurisao je 81 srednjoškolac. Od testiranih 75, položilo je 38. Sedam najboljih dobilo je stipendije: Sara Cabarkapa, Luka Pajović i Katarina Martinović (Podgorica), Marija Đaćić (Pljevlja), Dragana Zorić (Kotor), te Milijan Marković i Ksenija Mišović (Bar).

Cestitajući učenicima, Ana Jakić, profesorica engleskog jezika i agent asocijacije HMC, i Ričard Vilford, britanski koordinator, odali su priznanje direktorima škola i profesorima engleskog jezika.

Ona je objasnila da testiranje obuhvata utvrđivanje vještina čitanja, govora i pisanja na engleskom jeziku. Iako je to prvi uslov koji učenici moraju zadovoljiti, nije i presudan. Selekcija se vrši prilikom samog intervjua.

„To je veliki izazov. Stipendiju, zapravo, dobiju djeca koja svojim emotivnim i duševnim sklopom pokažu sposobnost prilagođavanja uslovima i sredini. Neka od njih veoma su napeta prilikom razgovora, te zbog toga, nažalost, ne dolazi do izražaja prava priroda njihove ličnosti. Neki su pak hrabriji i opušteniji, orijentisani više prema prirodnim, a neki prema društvenim naukama“, istakao je Patrik Tobin, administrator asocijacije HMC.

Govoreći o našem vaspitno-obrazovnom sistemu gospodin Tobin primjećuje da se veća pažnja poklanja teorijskom znanju, a ne praktičnom dijelu nastavnog procesa, te da djeca nemaju dovoljno iskustva u pisanju esaja.

„Zahvaljujući manjem broju djece u grupama, u našim školama zastupljen je individualni pristup u radu, te su zbog toga i rezultati, kao i napredak djece, mnogo brži. Motivisemo ih nagradama za uspjeh u određenoj oblasti“, objasnio je gospodin Tobin.

Podsjetimo, NVO „London bridž“, u saradnji s Ispitnim centrom Crne Gore, ostvario je 2010. godine partnerski odnos sa asocijacijom, lansirajući britanski projekat za centralnu i istočnu Evropu.

„Ponosni smo što smo zajedno s Ispitnim centrom postali partneri ove asocijacije u Crnoj Gori. Oko 60 elitnih britanskih škola obezbjeđuje stipendije srednjoškolcima iz ovog regiona, pružajući mogućnost obrazovanja po britanskom obrazovnom sistemu, kao i boljeg savladavanja engleskog jezika. U isto vrijeme, to je odlična prilika i da britanski srednjoškolci razvijaju osjećaj uvažavanja različitosti kultura ovog dijela Evrope. Takođe, ovim projektom obuhvaćeni su i profesori kojima je omogućeno da prošire iskustva u nekoj od škola, uz obezbjeđenje smještaja i novčanu nadoknadu za rad“, objašnjava Ana Jakić. Ona dodaje da je djeci omogućeno da sami odaberu predmete koje žele izučavati. Uz to, na raspolaganju su im najsavremenije laboratorije za praktičan rad iz prirodnih nauka, sportski i muzički sadržaji (teren, jahanje, bazeni), dramska sekcija, diskusije, kao i takmičenja među samim školama.

Š. Begžić

Evropske integracije

ISTRAŽIVANJE JUVENTASA: Znanje srednjoškolaca o Evropskoj uniji

TRAŽE VIŠE INFORMACIJA

Više od polovine crnogorskih srednjoškolaca prihvata evropske vrijednosti i pristalica je evrointegracija. Za članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji je 59,58 odsto ispitanika, protiv je 23,33 odsto, dok 17,09 odsto nema odgovor

Skoro polovina anketiranih srednjoškolaca u Crnoj Gori (48,29 odsto) želi da zna više o Evropskoj uniji od informacija koje su im trenutno dostupne, dok je 36,84 odsto zadovoljno onim što zna, a 14,87 odsto ne može da ocijeni, pokazalo je istraživanje o nivou znanja crnogorskih srednjoškolaca o procesu evropskih integracija, koje je uradila NVO Juventas u saradnji sa Centrom za monitoring (CEMI) i NVO Bonum iz Pljevlja.

Ti rezultati predstavljani su na konferenciji za novinare „Evropske vrijednosti za mlade“, održanoj 21. februara u Podgorici. Sprovedeno istraživanje predstavlja dio istosimenog projekta koji je finansijski podržala Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori.

Nikola Bertolini iz Delegacije EU govorio je na temu „Mladi i EU“; Branka Kankaraš, Ministarstvo prosvjete i sporta Crne Gore, „Obrazovanje i EU“, a Nada Vojvodić, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, o ulozi mladih u procesu evropskih integracija.

Marija Ružić i Ivana Vujović, NVO Juventas, predstavile su projekat i rezultate istraživanja „Evropske vrijednosti za mlade“. Istraživanje je, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i sporta, realizovano u srednjim školama u Crnoj Gori. Anketirani su učenici prvog, drugog i trećeg razreda gimnazija i srednjih stručnih škola.

Više od polovine crnogorskih srednjoškolaca prihvata evropske vrijednosti i pristalica je evrointe-

Sa prezentacije Juventas

gracija. Za članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji je 59,58 odsto ispitanika, protiv je 23,33 odsto, dok 17,09 odsto nema odgovor.

Učenici od evropskih integraci-

ja najviše očekuju mir (40,08 odsto), društvenu zaštitu (35,3 odsto), slobodu putovanja (35,1 odsto), snažniji glas u svijetu (33,7 odsto), dobru ekonomiju (28 odsto) i demokratiju (23,4 odsto).

Kad je sopstveni položaj u pitanju, mladi od pristupa EU očekuju poboljšanje kvaliteta života u oblastima obrazovanja i zapošljavanja. To su i oblasti o kojima bi

željeli da imaju više informacija.

Rezultati istraživanja ukazuju na potrebu jačanja ovih znanja putem jačanja svijesti mladih, kao i

EKOLOŠKA DRŽAVA I DRUŠTVO SOCIJALNE PRAVDE

Na osnovu istraživačkih analiza, mladi žele evropsku i ekološku državu, te društvo socijalne pravde i jednakosti, bazirane prije svega na dostupnom, kvalitetnom obrazovanju u kome se integrišu nacionalna, kulturna tradicija i duh otvorenosti i pluralizma. Oni su se u anketi izjasnili da su prioritetni ciljevi društva: zaštita okoline (36,9 odsto), društvena jednakost (34,5 odsto), njegovanje kulturne različitosti (31,5 odsto) i unapređenje kvaliteta obrazovanja (22,4 odsto).

znanja o procesu evropskih integracija, stvaranjem boljih uslova za aktivno učešće mladih u društvu, jačanjem kapaciteta studentskih i omladinskih organizacija na poljima istraživanja i analiza sprovođenja praktičnih javnih politika, kao i boljim nivoom informisanosti mladih u Crnoj Gori o mogućnostima za mobilnost.

Lj. V.

NOVI POGLED NA PROŠLOST

Cilj „Zajedničkog historijskog projekta“, Centra za demokratiju i pomirenje jugoistočne Evrope iz Soluna nika da nije bio da svojim publikacijama zamijeni udžbenike koji se koriste u nastavi. Čitanke su koncipirane kao dodatna ponuda, prije svega za nastavnike istorije, koji ih po svom nahodjenju mogu upotrijebiti i u nastavi

Dominantna slika prošlosti u zemljama jugoistočne Evrope, slika čije prenošenje iz generacije u generaciju sve prosvjetne ustanove smatraju veoma važnim zadatkom, podsjeća na trivijalni avanturistički roman, u kojem jedan junak pobjeđuje gomilu zlikovaca. Pri tome su uloge u svakoj zemlji različito dodijeljene: junak je uvijek sopstvena nacija, a zlikovci su susjedni narodi, sa kojima se u 19. i 20. vijeku, tokom nastajanja nacionalnih država, dolazilo u konflikt zbog podjele ostavštine Osmanskog carstva.

KO JE DEŽURNI KRIVAC

Turci su uvijek dežurni zločinci, jer se krivica za sve današnje probleme jugoistočne Evrope uglavnom pripisuje dugoj vladavini Osmanlija na tim prostorima. Takvo uprošćeno viđenje prošlosti, oličeno u zvaničnoj kulturi sjećanja i masovnim medijima, a utkano i u socijalizaciju unutar porodice i društva,

ŠKAKLJIVA PITANJA

U svakoj čitanci, otvorenoj kratkim uvodom i hronološkim pregledom određenog historijskog perioda, naći će se odlomci grupisani oko različitih tema, pri čemu su se autori vodili kriterijumom multiperspektivnosti – riječ je o pisanim izvorima, slikama, fotografijama, karikaturama, tabelama i mapama kakve se u zvaničnim udžbenicima istorije ne mogu naći. Tako će, na primer, povodom Prvog balkanskog rata, u priručniku biti predstavljene i analizirane dvije fotografije iz 1912. godine, na kojima se jedan bugarski, odnosno jedan otomanski vojnik opršta od porodice pred odlazak u rat.

Nisu izbjegnuta ni škakljiva pitanja – recimo danak u krvi, regrutacija hrišćanskih dječaka za otomanski sultanski dvor i vojsku; naprotiv, o ovim pitanjima se govori putem analize različitih izvora.

do danas značajno doprinosi njegovanju nepovjerenja među susjedima na Balkanu.

U takvim uslovima pokrenut je 1998. godine „Zajednički historijski projekat“ (Joint History Project) Centra za demokratiju i pomirenje jugoistočne Evrope (Center for Democracy and Reconciliation in Southeast Europe – CDRSEE). Ova nevladina organizacija, sa sjedištem u jednoj elegantno restauriranoj zgradi u starom centru Soluna, pokretala je i mnoge druge projekte čiji je obim prelazio nacio-

nalne i državne granice na Balkanu, koji bi trebalo da doprinesu jačanju slabo razvijenog građanskog društva u regionu.

ALTERNATIVNI NASTAVNI MATERIJAL

Grupa istoričara, pedagoga i nastavnika iz svih zemalja regiona, pod vodstvom istoričarke Kristine Kuluri, izradila je za Zajednički historijski projekat, nakon uvida u praksu i probleme nastave istorije i političkih uslova u kojima se ona u jugoistočnoj Evropi izvodi, četiri priručnika sa alternativnim nastavnim materijalom, koji su dostupni od 2004. godine. Za glavne teme odabrane su četiri neutralne tačke koje se u školama prezentuju prevas-

jeno, predstavljena kao skup činjenica koje treba naučiti napamet. Umjesto toga, autori žele da omoguće čitaocima da prate istorijske procese i da činjenice povežu sa kontekstom. Istorija je ovdje predstavljena kao dinamičan i dijelom protivrječan proces.

U tome je očigledna razlika u odnosu na dosadašnju statičnu sliku istorije u čijem se centru nalazi nacija, koja kao da oduvijek postoji. Suprotstavljajući se toj suštinski neistorijskoj perspektivi, cilj autora čitanki jeste da ukažu na povezanost zemalja jugoistočne Evrope u regionu i osvjetle ih uprošćujući ih. Istovremeno se, međutim, nije podleglo iskušenju da se prošlost predstavi kao multikulturalna idila.

Komplikovana državna

kat privremeno zaustavljen, prije svega zato što CDRSEE-u nedostaju finansijska sredstva.

Za razliku od Kipra, nastvak projekta na zapadnom Balkanu podržan je početkom ove godine novcem iz EU, iz fonda uspostavljenog za unapređenje procesa priključenja Uniji (Instrument for Pre-Accession Assistance).

GRČKO ČUTANJE

U Grčkoj se, međutim, već godinama čeka zeleno svjetlo Ministarstva za obrazovanje. Na prvi zahtjev godinama nije bilo nikakvog odgovora iako je projekat dobio podršku Pedagoškog instituta, institucije zadužene za odobravanje udžbe-

ništenja nacije i nacionalne države.

DODATNA PONUDA

Kritika projekta sa nacionalističkih pozicija, iako nije uvijek zadovjena takvim teorijama zavjere, čula se i u drugim zemljama, ali nije uspjela da ga trajno blokira. Istovremeno, cilj projekta nikada nije ni bio da svojim udžbenicima zamijeni udžbenike koji se koriste u nastavi. Čitanke su i koncipirane kao dodatna ponuda, prije svega za nastavnike istorije, koji ih po svom nahodjenju mogu upotrijebiti i u nastavi.

Zasad je teško procijeniti kakav će odjek čitanke imati kod nastavnika. Većina koja je dosad učestvovala u radionicama i na konferencijama bila je i ranije manje-više otvorena za pristup nastavi koji od-

Znanje iz knjiga i za nastavu i za nauku

PRIKLJUČILA SE I CRNA GORA

U projektu su dosad učestvovala zemlje bivše Jugoslavije, izuzev Slovenije – prije nekog vremena priključila se i Crna Gora – kao i Albanija i Kipar. U okviru mnogobrojnih radionica na kojima se analizirao nastavni model, kao i brojnih konferencija, nastavnici su se upoznavali sa projektom. Na Kosovu je nekoliko učesnika jednog od prvih seminara reklo da projekat za njih nije primjeren, jer su oni uvijek bili žrtve drugih, prije svega Srba. Takvih prigovora kasnije gotovo uopšte nije bilo.

govara idejama projekta. To potvrđuje i analiza upitnika koje popunjavaju učesnici seminara. Ipak, ima tu i tamo i onih kojima projekat nije odgovarao – neki od njih su kasnije ipak preispitali takvo svoje stanovište.

VAŽAN DOPRINOS

O reakcijama drugih nastavnika, direktora škola i roditelja zasad se ne zna mnogo. Teško da će Zajednički historijski projekat usloviti okretanje leđa dominantnim nacionalističkim slikama istorije na širokom frontu. Za to bi bila neophodna volja političkih vođa u svakoj od ovih zemalja, kao i sveobuhvatna prerada zvaničnih udžbenika i nastavnih programa. Ipak, neosporno je da je ovaj projekat važan doprinos takvom razvoju.

(„Neue Zürcher Zeitung“, autor je istoričar iz Dosehajma u Njemačkoj; prevela sa njemačkog Jelena Gal; Pešanić.net, oprema redakcijska)

hodno iz etnocentrične perspektive, a koje i danas imaju veliki značaj za region: vrijeme Osmanskog carstva, nastanak nacionalnih država u 19. vijeku, Balkanski ratovi 1912/13. i Drugi svjetski rat. Priručnici su napisani prvo na engleskom jeziku, a potom su priređena izdanja na grčkom, albanskom, makedonskom i turskom, kao i na srpskom, hrvatskom i bosanskom. U toku je izrada priručnika na bugarskom. Ko prelista priručnike, zaključuje da oni adekvatno oslikavaju složenost istorije u jugoistočnoj Evropi.

ISTORIJA PROTIVRJEČAN PROCES

Pitanja postavljena na kraju svakog odjeljka lišena su, na radost čitalaca, one sugestivnosti koja je i danas pravilo u zvaničnim udžbenicima istorije. Namjera je da istorija ne bude, kao što je to dosad bilo uobičaj-

strukturna Bosne i Hercegovine, kao i mnogo toga drugog, otežava sprovođenje projekta. U Makedoniji je pak inicijativa pokrenuta u samom Ministarstvu obrazovanja, još prije nego što je tamo počeo sa radom Centar za demokratiju i pomirenje. U Srbiji je projekat u početku najviše bio napadan iz kabineta ondanšnjeg premijera Koštunice, a radionice su, zbog nedostajuce podrške vlasti, održavane manje-više nezvanično. U međuvremenu su se i tamo uslovi poboljšali, uspostavljena je uglavnom uspješna saradnja sa Ministarstvom obrazovanja, a učesće u radionicama se čak zvanično priznaje kao stručno usavršavanje.

U Albaniji je prva faza okončana još 2008. godine; i tamo je postignuta dobra saradnja sa Ministarstvom. Na Kipru je interes za projekat, kako sa grčke tako i sa turske strane, bio veliki i pokazana je izuzetna spremnost za saradnju. Trenutno je tamo, međutim, proje-

nik i nastavnog materijala. Nakon promjene vlasti 2009. poslat je novi zahtjev, ali je i on ostao bez odgovora novog ministarstva. S obzirom na to da je u Grčkoj za svako usavršavanje nastavnika neophodno izričito odobrenje Ministarstva obrazovanja, projekat tamo nije mogao da počne s radom.

Ipak, CDRSEE-u se javljaju pojedini nastavnici da poruče čitanke koje ipak koriste u nastavi u ponekim – isključivo privatnim – školama.

Suzdržanost političara moguće je objasniti strahom od nacionalističkih lobija, koji godinama napadaju i uspješno osjećuju sve pokušaje da se u nastavi ponudi alternativna dominantnoj etnocentričnoj slici istorije.

„Joint History Project“, tvrdi se u tim nacionalističkim krugovima, pokrenut je iz „inostranih centara“ kao i svi drugi slični projekti, sa ciljem da se piše neka nova istorija zarad

Nastoji se odgovoriti na više pitanja: Šta to nastavnik treba da pruži učeniku kako bi rezultat njegovog rada bio bolji? Kroz koje ga aktivnosti treba stalno voditi? Koja znanja i vještine treba da posjeduje? Na koji način ga motivisati da se na ovom polju što više lično angažuje?

Istraživanja realizovana na području pismenosti naših učenika ukazuju na činjenicu da je neophodno razvijati njihovu čitalačku pismenost, dakle unaprijediti vještine čitanja i pisanja, njihovu upotrebu u svakodnevnom životu, razumijevanje slojeva značenja pročitane teksta, primjenu pravopisa, bogatstvo rječnika i dr. Posebno su alarmantni rezultati testiranja PISA u kojima su naši daci učestvovali 2006. i 2009. godine.

Činjenica je da se većina učenika osnovnoškolskog uzrasta teško snalazi kada je stvaranje tekstova, usmenih ili pisanih, u pitanju. Da tako ne bude ubuduće, potrudili su se učesnici projekta „Kako učenicima pomoći da uspješno stvaraju usmene i pisane, umjetničke i neumjetničke tekstove“, čiji je cilj da se ispita i preporučuje najbolji način na koje se postize izgradnja funkcionalne pismenosti i umješnost stvaranja usmenog i pisanog teksta. Program se zasniva na savremenom pristupu nastavi jezika i književnosti, koji se preporučuje u okviru aktuelnih nastavnih programa namijenjenih toj nastavi. Primjena projekta počela je u oktobru prošle i trajeće do oktobra ove godine.

PUT STVARAOCA

Autorka projekta dr Dušanka Popović kaže da je ideju o pripremi i realizaciji takvog projekta dobila još dok je radila u nastavi. Dakle, na osnovu neposrednog iskustva i intenzivnog promišljanja o uslovima u kojima učenici u školama imaju za datak da stvore tematski, sadržajno i jezički korektan tekst. Zatim, kroz stalno praćenje, analizu i istraživanje nastave jezika i književnosti u našim školama u posljednjih deset godina.

Tokom realizacije projekta nastoji se odgovoriti na više pitanja: Šta to nastavnik treba da pruži učeniku kako bi rezultat

Dossier:

Projekat na temu pismenosti osnovaca

PROFESORI STAVLJENI

njegovog rada bio bolji? Kroz koje ga aktivnosti treba stalno voditi? Koja znanja i vještine treba da posjeduje? Na koji način ga motivisati da se na ovom polju što više lično angažuje? Stručni tim projekta, osim autorke projekta, čine i: Nada Durković, glavna i odgovorna urednica u Zavodu za udžbenike i nastavna sredstva, dr Sanja Šubarić, profesorica na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, Dijana Laković, profesorica u OŠ „Radojica Perović“, i Aleksandra Vešović Ivanović, nadzornica za jezik i književnost u Zavodu za školstvo.

Projekat se realizuje putem radnih sastanaka, okruglih stolova, seminara, kao i putem posjeta školama, tj. časovima. Do sada su bila dva ciklusa seminara. U prvom su održana tri jednodnevna seminara (dva u Podgorici i jedan u Bijelom Polju) na kojima se govorilo o aktuelnoj nastavi jezika i književnosti u II i III ciklusu osnovne škole. Drugi ciklus obuhvatio je analizu predmetnog programa, godišnjih planova i priprema za časove govornih i pismenih radova učenika, dakle analizu mogućnosti koje okvir nudi da se ispla-

Dušanka Popović

je realizovan početkom februara u Zavodu za školstvo u Podgorici. Dušanka Popović ističe da su nastavnici tokom seminara imali priliku da analiziraju proces nastanka teksta kroz njegove ključne faze: izbor teme, određivanje njenog predmeta i tačke gledišta, prikupljanje građe, tj. izbora važnih pojedinosti i ključnih ideja, izrade plana teksta i njegove prve a zatim konačne verzije, kao i značaj publikovanja ili predstavljanja teksta.

Nada Durković

ljuje, sposobne da vještine čitanja i pisanja koriste u svakodnevnom životu na funkcionalan način”, kaže Dušanka Popović.

Nada Durković ocenjuje da je, prema reakcijama kolega koji su učesnici projekta, zadovoljna kako sve teče. Za nju je učestvovanje u ovom projektu profesionalni izazov i ogromno zadovoljstvo. I sama je, kaže, kao dugogodišnji prosvjetni radnik, često analizirala metode koje će

ŠKOLE UČESNICE

U realizaciju je uključeno trinaest osnovnih škola iz Bara, Nikšića, Podgorice i Bijelog Polja, odnosno 54 nastavnika. Škole učesnice u projektu su: iz Bara OŠ „Meksiko“, OŠ „Blažo Jokov Orlandić“ i OŠ „Srbijska“; iz Nikšića OŠ „Ratko Zarić“ i OŠ „Olga Golović“; iz Bijelog Polja OŠ „Marko Miljanov“, OŠ „Dušan Koradžić“ i OŠ „Risto Ratković“; te iz Podgorice OŠ „Milorad – Musa Burzan“, OŠ „Vuk Karadžić“, OŠ „Vladimir Nazor“, OŠ „Radojica Perović“ i OŠ „21. maj“.

ne razvijanjima vještine čitanja književnih djela, kao i formiranju uzrasnih identiteta kroz nastavu književnosti u osnovnoj školi. Posljednja radionica uklopljena u temu seminara „Put stvaraoca“ naslovljena je „Poređenje – moćna alatka za deskripciju“. „Ideja je da se poređenje kao stilska figura uvježbava na svim osnovnoškolskim uzrastima za što upečatljivu deskripciju. Učesnici seminara su, dakle, identifikovali deskripciju kao jedan od najvažnijih oblika učenikovog pismenog izražavanja; promišljali o najefikasnijim vježbanjima poređenja kao funkcionalne stilske figure za deskripciju; uvidali efekte uspjeha poređenja; osvješćivali proces razvoja divergentnog mišljenja preko dobrih poređenja i razvijali sopstvene kreativne sposobnosti. Kao što je poznato, uspješno poređenje proizvodi najrazličitije stilske efekte - od konkretizacije slike i njene upečatljivosti, preko izražavanja originalnog emocionalnog i misaonog iskustva, do ornamentike, naglašava Durkovića.

Tokom ovog polugodišta nastavnici će primjenjivati i razvijati vještine stvaranja teksta u učionicima. Oni će zajedno sa stručnim timom pratiti i bilježiti efekte tih aktivnosti koje će biti detaljno analizirane, te nakon toga izvedeni zaključci o njihovoj primjenljivosti i efikasnosti. Planirano je i da nastavnici pohađaju programe obuke koji se odnose na čitanje kao uslov razvijanja pismenosti, procjenjivanje i ocjenjivanje učenikovih govornih nastupa i pisanih tekstova, značaj udžbenika i njihovo efikasno korišćenje u nastavi.

Iz OŠ „Marko Miljanov“ u Bijelom Polju

nira i korisno osmisli vrijeme za razvijanje učenikovih produktivnih jezičkih vještina – govora i pisanja.

POTREBNO JE VRIJEME

Naredni korak jeste realizacija dvodnevnog programa obuke „Put stvaraoca ili kako stvarati tekst“, namijenjenog svim učesnicima u projektu, čije su autorke dr Dušanka Popović i Nada Durković.

Prvi seminar na ovu temu već

Učesnici su kroz aktivnosti analizirali poređenje kao moćnu alatku za deskripciju „Podučavanje za stvaranje teksta je proces. Uči se kroz stvaranje tekstova (da bismo dobro govorili, treba da govorimo; da bismo dobro pisali, treba da pišemo). Za to je potrebno vrijeme. Ocijeniti možemo samo ono što smo učenike učinili (i naučili). Zadatak nastave jezika i književnosti nikada i nije bio da stvara umjetnike, već da produkuje pismene

efikasnije pomoći učenicima da bolje govore i pišu i neka sopstvena iskustva i razmišljanja oblikovala u radionice za realizaciju projekta „Kako pomoći učenicima da uspješno stvaraju usmene i pisane, umjetničke i neumjetničke tekstove“.

BEZ ČITANJA NEMA PISANJA

–Kako dobrog pisanja nema bez kvalitetnog čitanja, prve dvije radionice bile su posveće-

RIJEČ NASTAVNIKA

Aleksandra Kuć, prof. razredne nastave, OŠ „Marko Miljanov“, Bijelo Polje:

PRIMJENA POJMOVNE MAPE U ANALIZI TEKSTA

– Znajući da pismenost danas znači preduslov uspješnosti pojedinca u životu uopšte, sa puno elana i želje za novim saznanjima, moje kolege i ja uključili smo se u ovaj projekat. Četiri osnovne komponente jezika: govor, slušanje, čitanje i pisanje ne mogu se razdvajati, i jedan od prvih zadataka nastavnika jeste da nastoji da ih tokom podučavanja ravnomjerno razvija kod svih učenika. Tako ćemo negovati njihovu potrebu i naviku da slušaju i čitaju umjetničke i neumjetničke tekstove s razumijevanjem, te da na osnovu njih stvaraju svoje tekstove, iskazujući ličnu kreativnost, duhovnost i maštovitost. Ono što je na mene ostavilo poseban

utisak tokom rada na seminarima u okviru ovog projekta jeste primjena pojmovne mape u

analizi teksta, posebno neumjetničkog. Mapu koristim u radu na časovima prirode i društva, ali ne i jezika. Međutim, rad, razgovor i primjeri tokom radionice otvorili su nove mogućnosti i vidokrug – shvatila sam koliko je ovaj način rada lakši i zanimljiviji za učenike, koliko se bolje usmjerava njihova pažnja i koliko oni bolje razumiju tekst i dopiru do suštine razlikujući bitnog od nebitnog. Oni se osposobljavaju da sami dolaze do informacija, a stečena znanja su trajnija. Takođe, razvijaju vještinu učenja putem čitanja. Na taj način u prethodnom periodu obradila sam tekst „Vitamini“, ali i bajku „Pepeļjuga“.

Vera Mićunović, profesorica jezika i književnosti, OŠ „Olga Golović“, Nikšić:

AKTIVNIJI ODNOS

– Projekat je osmišljen da kroz konkretne i kreativne radionice motivise nastavnika da nalazi najbolji način za postizanje funkcionalne pismenosti. Zajednički rad na seminarima podstiče nas da promišljamo šta se može u učionici uraditi bolje kada su u pitanju konkretni, praktični primjeri, koliko učenike usmjeravamo na adekvatne aktivnosti, kakvi su zahtjevi koje postavljamo pred njih, koliko smo ih pripremili za pisanje ili izlaganje na određenu temu. Radionice pokreću nastavnika i na aktivniji odnos prema godišnjim planovima i promišljanje o tome koliko u njima ostavljamo prostora za pismene i govorne vježbe. Činjenica je da su se one nekako uvijek nalazile u infe-

riornom položaju u odnosu na jedinice iz oblasti jezika i teme iz književnosti, a upravo su ove vježbe, kada su kvalitetno osmišljene, neophodne za postizanje umješnosti stvaranja usmenog i pisanog teksta.

U POZICIJU UČENIKA

Slavica Radević, profesorica jezika i književnosti, OŠ „Srbija“ Bar:

SAVREMENI PRISTUP

– Posebno mi se dopada što je ovaj projekat zasnovan na savremenom pristupu nastavi jezika i književnosti. Rješenja koja nudi naš tim stručnjaka u cilju razvijanja funkcionalne pismenosti i sposobnosti stvaranja usmenog i pisanog teksta, a koja su prezentovana na posljednjem seminaru „Put stvaralaca“, kreativna su, inovativna i, svakako, zanimljiva. Smatram da će učenicima pomoći da ovladaju vještinom samostalnog stvaranja pisanog teksta. Naravno, da bi projekat uspio, neophodno je mnogo rada, volje i entuzijazma svih nas, i u tom slučaju dobri rezultati u učionici neće izostati.

Snežana Vorotović, profesorica jezika i književnosti, OŠ „Ratko Žarić“:

REČENICA UČENIKA POSTALA ZABRINJAVAJUĆE ELIPTIČNA

– Vjerujem da se ovaj projekat pojavio u pravom trenutku, jer je iz različitih razloga rečenica naših učenika postala zabrinjavajuće eliptična, a mi nekako nemoćni ili nesprenni da nešto učinimo da se to promijeni. Sigurna sam da su svi učesnici prethodna dva seminarra, kao i ja, zapitali gdje to griješimo, da li dovoljno promišljamo o temama pismenih i govornih vježbi; da li smo učenike motivisali za pisanje, jesmo li im pomogli tamo gdje im je pomoć bila neophodna. Možda su neki od nas tek sada shvatili koliko, u stvari, ni-

je lako napisati tekst. Ovaj seminar nudi nam konkretna, kreativna i zanimljiva rješenja za pomoć učenicima da bolje pišu, bez teoretisanja, kroz različite radionice u kojima smo mi stavljeni u poziciju naših učenika. Ipak, mislim da je suština čitave ove priče na nama, nastavnicima maternjeg jezika – koliko smo truda, energije i entuzijazma spremni da uložimo da bismo naučno primijenili u učionici u cilju razvijanja funkcionalne pismenosti učenika. Uvijek sam vjerovala da je to, u stvari, naša misija.

Slobodanka Popović, profesorica razredne nastave, OŠ „Radojica Perović“, Podgorica:

PREDNOST TIMSKOG RADA

– Učešće u projektu doprinijelo je da shvatim kolika je prednost timskog rada. Razmjenjivali smo bogato iskustvo koje svako od nas posjeduje i stekla novo lično iskustvo. Tema „Put stvaralaca“ bila je posebno interesantna i dala nam je smjernice kako uvesti djecu u svijet stvaralaštva, a da im to ne predstavlja problem. Kroz radionice smo osvojili ono što u nastavi ponekad zaboravim. Posmatrajući iz uloge učenika, podsjetili smo se da je stvaranje teksta proces, da je podučavanje za tu djelatnost takođe proces i da se stvaranje tekstova uči kroz stvaranje tekstova, a za to je potrebno vrijeme.

Mirka Živković, profesorica jezika i književnosti, OŠ „Radojica Perović“, Podgorica:

OSTVARLJIVA ZAMISAO

– Ovaj projekat je divna i ostvarljiva zamisao. Smatram da treba da uložimo svu energiju kako bismo na pravi način prenijeli sve što smo na seminaru naučili. Aktivnosti tokom radionica omogućile su nam da „proputujemo“ kroz stvaranje teksta vrlo konkretno – stvarajući naš tekst. Na tom putu bavili smo se izborom tema, podsjećajući se da to nije nimalo jednostavno, da je veoma važno da u tu aktivnost uključimo učenike, da ne postoji tema o kojoj možemo dobro pisati ako se dobro ne pripreмимо, a to podrazumijeva prikupljanje građe za tekst i izradu plana teksta. Bez rada na navedenim fazama stvaranja teksta, ne možemo očekivati da naši učenici zaista budu uspješni i samostalni.

Mr Tamara Piletić, profesorica jezika i književnosti, OŠ „21. maj“, Podgorica:

ZAJEDNIČKI CILJ

– Kao učesnica seminarra osjetila sam izuzetno profesionalno zadovoljstvo i ispunjenost jer sam među svojim kolegama, a zajedno sa odličnim organizatoricama i koordinatoricama, prepoznala saradnike koji imaju zajednički cilj, a to je „opismenjavanje“ učenika. Savremena era kompjutera i svih elektronskih pomagala pruža bezbroj modernih mogućnosti, a malo cijeni riječ(i), u usmenom ili pisanom obliku, posebno lijepu riječ koja ostaje zaboravljena, a treba nam.

Lj. Vukoslavović

Opredeljujući se za učiteljski poziv, bio sam unaprijed spreman na činjenicu da rad s malom djecom zahtijeva mnogo ljubavi, napora, energije, strpljenja, kreativnosti... Ali kad pretpostavite da vas iza toga čeka nagrada – dječiji, neiskvareni osmijeh, onda uvidite da vas trud neće biti uzaludan.

Polazeći od stava da nastava u školi treba da bude aktivna, prežeta sadržajima u kojima će djeca pokazati zrelost, pronicljivost, energiju, kreativnost, odnosno angažovati se maksimalno, isplanirao sam brojne aktivnosti koje bi rad učinile zanimljivim. Na moju sreću, aktivnosti su naišle na pozitivan odjek kod svih daka u odjeljenju i dale dobre rezultate.

Prošlu godinu smo započeli učešćem na svečanoj priredbi povodom Dana škole sredinom februara. S ozbiljnom i važnom tačkom „Prava djeteta“ i originalnom i zanimljivom koreografijom, uz upotrebu sarenih balona, učenici su pobrali simpatije svih prisutnih koji su ih nagradili ovacijama i velikim aplauzom.

POHVALA ZA ODJELJENJE

U martu smo predahnuili i osmislili nove poduhvate. U aprilu smo obišli čuveni Manastir Savina, potom susjednu OŠ „Milan Vuković“ i SŠ „Ivan Goran Kovačić“, a odmor proveli na zelenim površinama i plažama u Meljinama. Krajem aprila učestvovali smo na likovnom konkursu „Životna sredina je naša briga“, koji je organizovalo Udruženje umjetnika „Vizija“ iz Golubovaca. Iako smo poslali 13 radova, zbog velike konkurencije nismo osvojili neku od vrijednih nagrada, ali smo dobili grupnu pohvalu kao odjeljenje. Nije potrebno govoriti o oduševljenju mališana tim činom. Ta diploma dala je podstrek i motivaciju za učešće na narednim takmičenjima i konkursima.

PISMA VRŠNJACIMA

Slijedeći mjesec bio je u znaku dopisivanja sa vršnjacima iz drugih škola. I pored moderne tehnologije, koja nas dosta otuđuje, odlučili smo da lijepom pisanom riječju obradujemo nove drugare. Pomalo zaboravljena pisma i koverte bile

AKTIVNA NASTAVA:
Dragocjena iskustva iz OŠ „Ilija Kišić“, Zelenika

ŽIVOT SE UČI OD MALIH NOGU

Kad se dobro planiraju aktivnosti, djeca pokazuju zrelost, pronicljivost, energiju, kreativnost, maksimalno angažovanje

Piše: Goran Drobniak

su naš nastavni materijal nekoliko dana. Kratkim predstavljanjem (uz želju za uspostavljanjem drugarstva) upućena su, jednoglasnom odlukom odjeljenja, pisma vršnjacima u pet škola – OŠ „Milan Vuković“ i OŠ „Đašo Pavić“ u Herceg Novom, OŠ „Njegoš“ u Kotoru, OŠ „Vuk Karadžić“ u Podgorici i OŠ „Marko Miljanov“ u Bijelom Polju. S nestrpljenjem smo očekivali njihova pisma, ali se samo druga škola udostojila odgovora. Da li su se daci demotivisali? Ne, tim primjerom im je objašnjeno da nisu svi kao oni, učtivi i odgovorni, da je razočarenje sastavni dio života, ali da ne smije biti obeshrabrujuće. Iznenađili su me svojom energijom, jer su tugu brzo pretočili u radosne trenutke provedene u igrama u pjesku na zeleničkim plažama u junu.

CRVENI, ZELENI, ŽUTI KARTONI

Početak nove školske godine, u septembru, započeli smo obilaskom naših plaža i ocjenjivanjem njihove uredenosti. Čitav oktobar bio je ispunjen obilaskom i upoznavanjem našeg mjesta. Na jednom od tih časova, kao mali ekolozi, dodjeljivali smo kartončiće, u zavisnosti od uredenosti i čistoće lokacije. Uz par crvenih i nešto više žutih kartona, dodijelili smo i dva zelena. Komentar i obrazloženja učenika nakon „glasanja“ bili su više nego opširni i argumentovani. Zaista, vrijedno divljenja...

MALI TRENUCI RADOŠTI

Novembar nam je prošao u pripremi plesne tačke za predstojeći Dan škole. Nakon dramskog komada (u I razredu), tačke iz prirode i društva (u II razredu), odlučili smo da se u III razredu predstavimo muzičkom tačkom. Spremlimo smo koreografiju uz dječiju poznatu pop numeru.

I decembar je obilovao aktivnostima. Započeli smo ga kicijanjem učionice svojeručno napravljenim ukrasima. Potom smo na časovima saradnje sa lokalnom zajednicom, na času prirode i društva, ugostili gospodina V. Dabovića, diplomiranog defektologa (surdoaudiolog). Djeca su imala priliku da se upoznaju sa problemima čulnih organa, posebno uva. Na dirljivoj, ozbiljnoj i veoma zanimljivoj debati o značaju, funkciji i problemima iz ove oblasti čovjekovog tijela, koja je rezultirala dobro vodenim i pripremljenim časom, pozavijedili bi im i mnogo stariji učenici. Neposredno pred svečanu dodjelu dackih knjižica dobili smo odgovor na pismo od vršnjaka iz susjedne škole na Toploj. Daci nisu krili oduševljenje jer su ih novi drugari iznenadili svojim poklonima. Svaki učenik je od novog drugara/drugarice na poklon dobio ručno radenu čestitku za Novu godinu. Dirljivo... Odlučili smo da im na sličan način uzvratimo u februaru za Dan zaljubljenih. Ko zna, možda ovi divni gestovi izrode velika prijateljstva ili pak male simpatije... Jedno je sigurno: širiće toleranciju, poštovanje, iskrenost, one male radosne trenutke koje život čine srećnim. Ako bar malo u tome imam udjela, kao njihov učitelj, onda će mi to biti najljepša nagrada za rad sa njima.

PREPOZNATI ŠTA DJECI SMETA

U stripu koji planiramo će biti kratke priče o situacijama u koje dolaze djeca kada se osjećaju povrijeđeno ili smatraju da neki problem, prema njihovoj procjeni, nije riješen na najbolji način. Akcenat će uglavnom biti na nasilju, na odnosu učenicima i nastavnika u školi, ali ćemo se baviti i drugim temama – kaže zamjenica ombudsmana za dječja prava Nevenka Stanković

U okviru zaštite ljudskih prava i sloboda, institucija Ombudsman u Crnoj Gori značajnu pažnju posvećuje zaštiti dječjih prava. Kako kaže zamjenica ombudsmana za dječja prava Nevenka Stanković, cilj je da se ta populacija animira na aktivnu saradnju. Zato puno rade na promociji i u tom cilju organizuju radionice, izdaju publikacije, imaju poseban sajt za prava djeteta, blog, tako da djeca mogu da im pišu. To je najbolji put da se prepoznaju šta to djeci smeta, tj. šta u društvu treba drugačije postaviti kako bi ona ostvarivala i uživali svoja prava.

Sada u saradnji sa Akcijom za ljudska prava pripremaju strip o dječjim pravima. Ta nevladina organizacija predložila je projekat nakon što su iz institucije Ombudsman preporučili Ministarstvu prosvjete i sporta da reaguje zbog fizičkog kažnjavanja učenika od strane nastavnika. Povod su bili učestali oblici tog kažnjavanja i postupanja prema djeci na način kojim se vrijeđa njihova ličnost i dostojanstvo.

KAD SE OSJEĆAJU PUVRIJEĐENO

„Planiramo da uradimo strip u kojem će biti kratke priče o situacijama u koje dolaze djeca kada se osjećaju povrijeđeno ili smatraju da neki problem nije riješen na najbolji način. Akcenat će uglavnom biti na nasilju, na odnosu učenika i nastavnika u školi, ali ćemo se baviti i drugim temama. Recimo, dječjom participacijom, tj. koliko je dje-

NEVENKA STANKOVIĆ:
Neophodno povjerenje

ci omogućeno da o nekim stvarima koje se odnose na njih direktno izraze mišljenje; da li su u mogućnosti da odlučuju – koliko ih pitaju u porodici a koliko u školi i koliko smo mi odrasli spremni da saslušamo njihovo mišljenje. Zatim i diskriminacijom, koje ima iako se o njoj malo priča i piše. Prema nekim pritužbama, postoji diskriminatorski odnos prema određenim grupama djece. To može biti diskriminacija po osnovu izgleda, pola, drugacijeg socijalnog statusa. Djeca neke postupke ponekad doživljavaju kao diskriminaciju, iako to nije”, ističe Stankovićka.

U aktivnosti su uključeni i Ministarstvo prosvjete i Unicef. Akademija za likovnu umjetnost angažovana je da napravi promotivni plakat koji će biti poziv djeci da pišu ombudsmanu, odnosno njegovoj zamjenici, o svim slučajevima koje doži-

vljavaju kao kršenje svojih prava. Djeca će na taj način biti uključena u kreiranje samog stripa. Njihove priče i iskustva biće tema publikacije.

MOTIVISATI IH DA PIŠU

Promocija ovog projekta počće tokom marta. Moto kampanje je „Djeco, pišite zaštitniku”, što i jeste cilj – da ona prepoznaju ombudsmana kao mehanizam zaštite svojih prava, kao instituciju u koju imaju povjerenje i mogu da joj se obrate. Uz pozivni plakat i oglase u medijima, u školama će biti organizovane radionice za djecu kako bi ih informisali o projektu i motivisali da pišu. Svi radovi koji stignu do kraja maja biće osnov za izradu stripa. U pripremi stripa učestvovali su pedagogi i psiholozi, a nastojalo je da uključe i Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Najbitniji, najkarakterističniji primjeri ući će u publikaciju. Očekuje se da strip bude izdat početkom naredne školske godine. Krajnji cilj ovog projekta jeste da strip redovno čitaju nastavnici i učeni- ci, te da bude pomoćno sredstvo u procesu obrazovanja.

Stankovićka podstiče da su prošle godine publikovali „Vodič za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama”. Riječ je o djeci koja se uključuju u proces inkluzije. Cilj mu je, prije svega, da upozna roditelje, učenike i nastavnike sa svim zakonskim mogućnostima i modelima pomoći kako bi ta djeca na najprikladniji način bila uključena u obrazovni proces, tj. kako bi se obrazovni proces prilagodio nji-

O DJECI U INSTITUCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE

KAKO SE USTANOVE BRINU O NJIMA:
Djeca u Skupštini Crne Gore

„Tokom prošle godine pokrenuli smo projekat *Obрати se zaštitniku*, koji je bio usmjeren na djecu koja borave u institucijama socijalne zaštite. To su djeca o kojima brine država, pa su manje u mogućnosti da se požale roditeljima i obrate nama kao zaštitniku, pogotovu ako su bez roditeljskog staranja. Postavili smo sandučad, uradili propagandni materijal, redovno držali radionice sa njima. Na Dan ljudskih prava, skupštinski Odbor za ljudska prava primio je tu djecu i uključio ih u rad sjednice. Povod su bile naše preporuke o smještaju te djece i o radu institucija u kojima borave. Odbor je želio da od njih čuje koliko su te preporuke ostvarene”, ističe Nevenka Stanković.

hovim stvarnim potrebama. Teži se da dijete tokom obrazovanja stekne sposobnosti i vještine koje će ga učiniti samostalnim u životu. Tokom prošle godine bavili su se i djecom prosjacima. Sprovedena je kampanja „Pomozi im da nauče nešto dru-

go”. Urađen je i izvještaj kojim je ukazano na to koliko državni organi prepoznaju problem i kako reaguju. Zapravo, stalno se promoviše mogućnost da djeca posjete ombudsmana i obrate se za pomoc.

Lj. Vukoslavović

Na međunarodnom konkursu „ADRI tning” u Ankoni

NAJBOLJI LOGO KOTORSKIH GIMNAZIJALACA

Riječ je o širem međunarodnom forumu na bazi prijateljstva i saradnje, koji bi trebalo da unaprijedi kvalitet života regije i doprinese očuvanju životne sredine kojoj pripadamo

Filip Latković i Petar Popadić, maturanti Gimnazije u Kotoru, predstavljajući Crnu Goru na samitu „ADRI twinning”, odnosno na samitu jadransko-jonske mikroregije, zablistali su u Ankoni, osvojivši prvo mjesto na konkursu za najbolji logo novoformiranog foruma. Pobjedili su u konkurenciji sedam zemalja učesnica (Grčka, Albanija, Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Italija i Crna Gora).

Ovaj međunarodni projekat zamišljen je kao svojevrsni poligon, okruženje u kome članice na efektivniji, efikasniji i kvalitetniji način mogu da se povežu, razmijene različite ideje vezane za regionalni razvoj, kao i projekte od posebnog značaja.

„ADRI twinning” nema pretenziju da postane organizacija globalnog značaja. Radi se, jednostavno, o širem međunarodnom forumu na bazi prijateljstva i saradnje. Cilj je unapređenje kvaliteta života regije i doprinos očuvanja životne sredine kojoj pripadamo, a koja slovi za jednu od najljepših na svijetu.

Na samom početku formiranja jednog međunarodnog udruženja, čiji bi značaj u budućnosti mogao biti veoma važan, Crna Gora je nagovijestila da će i u daljem radu aktivno učestvovati što su naši

Najbolji logo

PROMOCIJA MIRNODOPSKIH NAČELA

Referentni okvir ove organizacije, namijenjene prevashodno mladima, čije je stvaranje inicirano od strane preko 50 gradova zemalja regiona i njihovih školskih institucija, jeste da uspostavi svojevrsnu mrežu prijateljstva u jadransko-jonskom okruženju i pruži svoj puni doprinos ekonomskom, socijalnom i kulturnom prosperitetu. „ADRI twinning” vršice stalnu promociju stabilnih građanskih i mirnodopskih načela, istovremeno radeći i na unapređivanju evropskih integracionih procesa.

predstavnicima i potvrdili. Sada su na redu ostali; turistički, ekonomski, naučni i radnici u kulturi. Doprinos koji je naša zemlja trebala da pruži ovoj inicijativi, biće nesumnjivo po-

IMALI SMO JASNU IDEJU

„Trebalo je imati jasnu ideju, naći najmanji zajednički simbol za sve zemlje jadransko-jonskog regiona. Relativno težak zadatak prevazišli smo na taj način što smo prikazali ono na što smo svojim geografskim položajem najviše i upućeni, a to je more. Talasi su zao kao logičan nastavak ideje čija je tehnička obrada bila veoma zahtjevna. Morali smo imati u vidu naprednije grafičke standarde, što nije bilo lagan zadatak. Profesor Meštrović bio nam je velika podrška u radu”, kazao je Petar Popadić.

vezan s njim opredjeljenjem da u međunarodnim odnosima nastupa otvoreno i kooperativno.

Božo Perović, direktor

NVO „JUVENTAS”:
Mladi u zajedničkoj akciji

OBUHVAĆENO DVIJE HILJADE SREDNJOŠKOLACA

U organizaciji NVO „Juventas” predstavljena je završnica 11-mjesečnog IPA projekta prekogranične saradnje između Crne Gore i Bosne i Hercegovine, pod nazivom „Aktivno uključivanje mladih u proces postizanja socijalne kohezije u prekograničnom regionu: Mladi u zajedničkoj akciji”. Projekat je finansirala Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, a realizuje ga NVO „Juventas” u saradnji sa NVO „Asocijacija XX” iz Bosne i Hercegovine.

Glavni cilj projekta jeste osnivanje i osnaživanje učeničkih parlamenata iz deset crnogorskih i bosanskih srednjih škola. O omladinskom aktivizmu i rezultatima svojih projekata, na konferenciji je govorila Jelena Miljanić, predstavnica Kancelarije za mlade pri Upravi za mlade i sport, potom Marija Ružić, koordinatorka omladinskog programa iz „Juventasa”, Maja Marković, asistentkinja na projektu, kao i učenici četiri crnogorske srednje škole koji su predstavili rezultate svojih projekata (SMŠ „17. septembar” Žabljak, Gimnazija „Miloje Dobrašinović” Bijelo Polje, SMŠ „Vuksan Đukić” Mojkovac, Gimnazija „Stojan Cerović” Nikšić, SMŠ „Braća Selić” Kolašin).

Projektom je obuhvaćeno najmanje dvije hiljade srednjoškola iz crnogorskih gradova. Zajedničke aktivnosti crnogorskih i bosanskih učenika predstavljaju najvažniju komponentu ovog projekta, jer su omogućile umrežavanje mladih dviju zemalja, kroz koje su razvijali zajedničke ideje i projekte, doprinoseći boljim rezultatima svojih škola. Mladi su usvojili važne vještine osmišljavanja promjene, pisanja projekata, upravljanja projektom. Naučili su kako sami mogu doprinijeti poboljšanju uslova u svojoj školi i lokalnoj zajednici.

Tokom 11 mjeseci realizovan je veliki broj aktivnosti, od kojih su najznačajniji: seminari u Petrovcu i na Jahorini, istraživanje među srednjoškolcima o đlačkom aktivizmu, te međusobne posjete predstavnika crnogorskih i bosanskih škola.

Š. B.

Ministarka nauke Sanja Vlahović na konferenciji u Kopenhagenu

VEĆA PODRŠKA ISTRAŽIVANJIMA

Horizont 2020. sproviđiće se od 2014. do 2020. godine. Njegov budžet iznosi čak 80 milijardi eura, koliko će Evropa u narednom periodu investirati u nauku

Ministarka nauke prof. dr. Sanja Vlahović boravila je 1. i 2. marta na konferenciji ministara nauke zemalja EU u Kopenhagenu, gdje se govorilo o velikom okvirnom programu Evropske unije za istraživanje i inovacije, Horizont 2020. Na skupu su istaknute finansijske, ali i brojne druge prednosti koje ovaj program nudi u odnosu na predhodni okvirni program EU, FP7.

Kako je saopšteno iz Ministarstva nauke, Horizont 2020 sproviđiće se od 2014. do 2020. godine. Njegov budžet iznosi čak 80 milijardi eura, koliko će Evropa u narednom periodu investirati u nauku.

Ministarka Vlahović je podržala uprošćavanje procedure i otvorenost za nove učesnike, što je novina ovog programa i velika prednost za Crnu Goru i njenu naučnu zajednicu. Ona je također ukazala na potrebu veće podrške manjim projektima i veće finansijske podrške primijenjenim projektima i istraživanjima. Vlahovićeva je iskazala zadovoljstvo što su prioriteta

Ministri se dogovarali o velikom programu Horizont 2020.

ovog programa (zdravlje, energija, održivi razvoj, društvene promjene i održivi transport) u potpunosti u saglasju s prioritetima koje je Crna Gora postavila u oblasti naučnih istraživanja.

Tokom boravka u Kopenhagenu ministarka Vlahović se susrela sa danskim ministrom za nauku, inovacije i visoko obrazovanje Mortenom Ostergardom. Tom prilikom inicirala je sklapanje bilateralnog sporazuma. Ona se susrela i s italijanskim ministrom Francskom Profumom, te s poljskom kolegicom Barbarom Kudrickom, radi razgovora o pojedinim ele-

mentima sporazuma kao i vremenskom okviru u kojem se može očekivati njegovo potpisivanje, s obzirom na činjenicu da je bilateralni sporazum sa Italijom i Poljskom već u proceduri usaglašavanja.

„Za Crnu Goru učešće na ovoj konferenciji bilo je od izuzetne važnosti, jer će upravo kroz program Horizont 2020 u narednom periodu naši naučnici i institucije imati priliku da pristupe izuzetno značajnim fondovima koje EU ima na raspolaganju do 2020. godine“, stoji u saopštenju.

O. Đ.

EKONOMSKI FAKULTET UNIVERZITETA CRNE GORE:
Besplatna školarina Goranu Radonjiću

DOSTOJAN GRBA I ZASTAVE CRNE GORE

Dekan Ekonomskog fakulteta Milorad Jovović i rukovodilac Studija menadžmenta Dragan Lajović dodijelili su besplatnu školarinu na Studijama menadžmenta jednom od najboljih crnogorskih sportista, kik-bokseru Goranu Radonjiću.

Ova visokoškolska ustanova je kroz djelovanje Sportskog društva „Ekomen“ već odavno prepoznata po tome što vodi računa o sportistima i izuzetno cijeni sportske rezultate svojih studenata.

„Na ovaj način htjeli smo da pokažemo da punim srcem podržavamo ono što radi Radonjić i da mu poželimo uspjeh u svim mečevima koje će imati u životu, u ringu, ali i van njega, u

GORAN RADONJIĆ:
Podstrek za dalje bavljenje sportom

poslovnoj areni“, istakao je dekan Jovović.

Lajović je kazao da je Radonjić iz meča u meč pokazao da dostojno nosi grb i zastavu države kojoj pripada.

„Ono po čemu je naš fakultet prepoznatljiv nijesu profesori, programi i poslovna zgra-

da, već naši studenti koji svojim imenima i djelima pronose njegovu slavu. U želji da podržimo Radonjićeve napore, ovim simboličnim gestom oslobađamo ga školarine za dio njegovih studija“, rekao je Lajović.

Radonjić je zahvalio članicima Ekonomskog fakulteta na razumijevanju i pomoći:

„To mi je dalo podstrek za dalje bavljenje sportom, ali i za školovanje i usavršavanje. Sportisti imaju puno obaveza i nije lako uskladiti školu i vrhunski sport. Uz pomoć prijatelja i ljudi sa Ekonomskog fakulteta, nadam se da ću opravdati povjerenje i da ću imati dobre ocjene“, naglasio je Radonjić.

Lj. V.

Iz Ministarstva nauke

NAŠA ZEMLJA U PROGRAMU EUREKA

Delegacija Ministarstva nauke prisustvovala je sastanku visokih predstavnika zemalja članica programa Eureka, koji je održan u Sopronu (Mađarska). Eureka je međunarodni program namijenjen malim i srednjim preduzećima, korporacijama, univerzitetima i institutima, čiji je cilj razvoj i praktična primjena inovativnih proizvoda, procesa i usluga.

Pomoćnik ministra nauke mr Darko Petrušić, nakon kratke prezentacije trenutnog stanja u Crnoj Gori u oblasti istraživanja i inovacija, obrazložio je zahtjev za učešćem Crne Gore u program Eureka, saopšteno je iz Ministarstva.

Zahtjev je od strane predstavnika članica ocijenjen veoma pozitivno, a tome ide u pri-

Pomoćnik ministra nauke mr Darko Petrušić obrazlaže zahtjev za učešćem

log i činjenica da je Crna Gora dobila odobrenje da učestvuje u postojećim projektima Eureka.

U Ministarstvu ističu da će pristupanje programu dopri-

jeti razvoju tržišno orijentisane naučnoistraživačke djelatnosti, te da se punopravno članstvo očekuje već sredinom ove godine.

O. Đ.

SJEĆANJE:

Prof. dr Branko S. Kovačević (1931–2011)

NAUČNIK OD RIJEČI

U Beogradu je umro prof. dr Branko S. Kovačević, jedan iz plejade prvih nastavnika prvoosnovanog fakulteta u Crnoj Gori, Ekonomskog fakulteta, na kome je radio od 1961. godine do penzionisanja 1997. Rođen je 1931. godine u Ridanima kod Nikšića, gdje je završio Gimnaziju, u kojoj je izvanjske vrijeme nakon diplomiranja predavao. Diplomirao je, magistrirao i doktorirao na Filozofskom fakultetu u Beogradu, specijalizirao na Filozofskom fakultetu u Nici (Francuska), studijski boravio u Moskvi.

Na Ekonomskom fakultetu u Podgorici predavao je Osnovne nauke o društvu, Osnovne marksističke filozofije i sociologije i Sociologiju. Njegova predavanja bila su prožeta citatima iz djela najblijantnijih umova iz domena filozofije i sociologije. Minuciozno je proučavao djela klasika marksizma, o čemu je objavio djelo „Klasici marksizma o društvenim klasama i njihovim odnosima“ („Obod“, Cetinje, 1967).

Kovačevićovo znanje bilo je enciklopedijsko. Predmet njegovog interesovanja nijesu bila samo pitanja iz disciplina koje je predavao. Pomno je pratio društveno-ekonomske tokove u nas i u svijetu, kao i u oblasti književnosti. Njegaša je posebno obožavao, objavio je i monografiju „Njegaša – društveno-politička viđenja i pogledi“ („Unireks“, Nikšić, 1984).

Bio je znalac brojnih legendi i predanja, narodnih umotvorina i pjesama. Posebno je bio preokupiran filozofijom i rodolovom svog brojnog i u istoriji Crne Gore čuvenog bratstva Kovačevića. Bavo se prevodilaštvom sa ruskom i francuskom jezika. Dobitnik je Trinaestojulske nagrade, Nagrade oslobođenja Podgorice i Ordena sa zlatnim vijencem.

Branko je bio čovjek od riječi, odani prijatelj. Tiho je živio i nečujno umro.

Prof. dr Pavle M. Bogetić

Majkl V. Epl (Michael Nj. Apple)

Američki univerziteti u vremenu ekonomske i fiskalne krize

DISTRIBUIRANJE ZNANJA (LI) MAKSIMIZACIJA PROIZVODNJE

U toku je borba za utvrđivanje šta predstavlja znanje visokog statusa i kakva treba da bude uloga države u obezbjeđivanju podrške za njegovu proizvodnju

Borba da se obezbijede sredstva za istraživanja, prostorije, nove i bolje programe, primorava univerzitete da se sve više prilagode vaju prioritetima korporacija, fondacija, vlada i drugih elitnih donatora. Otuda nastaje novi savez sa biznisom, industrijom i federalnim vlastima kao glavnim partnerima univerziteta. Na lokalnom nivou to znači da su resursi, ljudski i materijalni, usmjereni na programe koji obavljaju istraživanja i pružaju usluge korporativnim elitama. Zapravo, na većini kampusa sredstva namijenjena takvim programima višestruko nadmašuju sredstva namijenjena programima koji se bave problemima ugroženih centralnih gradskih zona. To je takođe odraz činjenice da su iznosi raspoloživi za potrebe istraživanja društvenih pitanja od značaja za biznis i industriju neuporedivo veći od iznosa raspoloživih za istraživanje lokalnih pitanja od značaja za crnce, pripadnike hispanoameričke zajednice i bijele radničke klase.

ZANEMARIVANJE BORBE „NA TERENU“

Naravno, ova zapažanja su relativno ekonomistička i esencijalizujuća. Ona ne zahvataju ni relativno autonomne aktivnosti na univerzitetima niti mikropolitiku nauke i ljudi koji je praktikuju. Takođe, zanemaruje se borba koja se vodi „na terenu“, ako se tako može reći. Ipak, oni nam pružaju suštinski važan uvid u proces kojim se u vrijeme ekonomske i fiskalne krize proizvodi znanje visokog statusa.

Oni nam pomažu da uočimo da su univerziteti izloženi djelovanju strukturalnih kontradikcija između zadatka distribuiranja znanja i maksimizacije proizvodnje. Dok institucionalna logika povezana sa procesima komodifikacije privlači u svoju orbitu sve veći dio dnevnih nastavnih i istraživačkih aktivnosti na univerzitetima, naglasak se prebacuje na maksimizaciju profita, distribucija znanja ograničava se na ono znanje koje je ekonomski „značajno“, a drugi, kritičniji oblici diskursa potiskuju se na marginu. Oni kolektivno postaju institucionalizovano „drugo“.

INSTITUCIONALNA POTVRDA

Tako u ovom procesu ono što se percipira kao ekonomski korisno znanje dobija institucionalnu potvrdu. Sve ostalo je samo lijepo uposlenje, ako ga je moguće dobiti, ali sve manje važno. (Neokonzervativci su bolje obaviješteni. Oni shvataju da je borba za kulturu i svijest suštinski važna. Zbog toga vjeruju da su pitanje jezika, kolektivnog sjećanja i „imenovanja svijeta“ tako značajna.)

Naravno, ovdje govorim sasvim uopšteno. Ovo nije jednoznačan i racionalan proces. U toku je borba – za utvrđivanje šta predstavlja znanje visokog statusa i kakva treba da bude uloga države u obezbjeđivanju podrške za njegovu proizvodnju. Borba se vodi i u samim institucijama visokog obrazovanja. Postavlja se pitanje zbog čega baš ove forme znanja treba da dobiju najviše sredstava i najveću moć, pitanja o relativno autonomnim statusnim hijerarhijama unutar društvenog polja akademije, hijerarhijama koje Burdije, na primjer, tako precizno opisuje. Ukazujem samo na opšte tendencije, tendencije za koje sam siguran da na svakoga od nas utiču na različite načine – na fondove za istraživanja, istraživačke i studentske stipendije, na distribuciju novih pozicija na fakultetu i sve češće na odluke o postavljenjima i viskovima nastavnom i administrativnog osoblja.

(Izvod iz članka „Šta postmodernisti zabavljaju: kulturni kapital i oficijelno znanje“, autor je američki univerzitetski profesor; s engleskog preveo Đorđe Tomić; Peščanik.net; izbor i oprema redakcijska)

KAKO POMOĆI DJETETU DA BUDE DRUŠTVENIJE

Piše: **Nada Miranović**
(OŠ „Sutjeska“, Podgorica)

Dijete se rađa kao društveno biće i neophodan mu je izvjestan stepen socijalizacije kako bi dostigao normalan kvalitet života. Jedan od ciljeva škole jeste i socijalizacija djece.

Da bi se dijete socijalizovalo, potrebno je da se druži sa drugom djecom. Preporučljivo je da dijete ide u vrtić upravo zato što je socijaliza-

cija važan cilj vrtića.

Postoje djeca koja nisu dovoljno društvena. To su djeca koja odbijaju saradnju i komunikaciju sa vršnjacima i odraslim osobama. Čest je slučaj da su to zanemarivana i zlostavljana djeca. Kada se primijeti da dijete nije društveno, da se povlači, ne saraduje, obavezno treba raditi na njegovoj socijalizaciji. Postoje metode ispitivanja socijalnog statusa djece u grupi. Uvijek se nađe dijete koje je „po strani“. Takvo dijete može imati vrlo ozbiljnih poteškoća u životu, prvenstveno u adaptaciji i snalaženju. Asocijalnost je karakteristika mnogih mentalnih poremećaja, dok je socijalizovan čovjek na izvjestan način zaštićen od životnih trauma.

Kako pomoći djetetu da bude društvenije?

Igra je sastavni dio života svakog djeteta. Roditelji, vaspitači, nastavnici treba da pomognu djeci da aktivno učestvuju u igri. Igraonica, vrtići, zabavni parkovi, dvorišta, škola u prirodi, ekskurzije, kampovi... dobre su prilike

za druženje. Neka djeca će sama početi da se igraju, a nekima treba pomoći da se uključe. U jednoj kreativnoj radionici u OŠ „Sutjeska“ učenici VI razreda spontano su saopštavali s kim vole da se igraju, odnosno koje svojstvo taj neko treba da ima. Vole da se igraju sa pametnom djecom koja znaju da predložie igru, ali i da vole da se šale. Navode još: da znaju biti zabavni, da su iz njihove škole, da se razumiju, da nisu nametljivi, da su dobri đaci, pažljivi, istrajni, iskreni, da znaju podnijeti poraz, da su uredni, uporni, poštrovani, odgovorni. Navise vole da se igraju sa djecom iz svoje ulice koja su dobri đaci, kojima poznaje roditelje, koja su u igri podrška, radoznala, da su, nisu uobrazena niti svojevrijedna.

Što više lijepih trenutaka dijete doživi kroz druženje u djetinjstvu, pruža mu se veća šansa da izraste u zdravu jedinku. Socijalizovano dijete uvijek će znati da traži pomoć i ublaži stresove.

OŠ „Meksiko“, Bar

POZORNICA ZA TALENTE

OŠ „Meksiko“ u Baru jedna je od rijetkih škola koja imaju i pozornicu. Samo po sebi to ne bi značilo mnogo da se na njoj ne odvijaju brojne aktivnosti zbog kojih ona i postoji: prije svega uključuje učenike u kulturni život lokalne zajednice, doprinosi socijalizaciji učenika i senzibilizaciji sredine. U prvom polugodištu na njenim daskama izvedena je pozorišna predstava Tode Nikolečića „Klovnovi“ koja je oduševila brojne učenike, njihove roditelje i nastavnike, a sredinom februara i „Dva gusara iz Bara“ koje su odigrali poznati sugrađani Rajko Jolčić i Dragiša Simović.

Školska pozornica nikad nije prazna. Osim gostujućih predstava, na njoj se pripremaju i naši mladi glumci – članovi dramske sekcije, folkloristi, ritmičari, ali je često i mjesto za održavanje časova iz crnogorskog-srpskog, bosanskog i hrvatskog jezika i književnosti. Tako su i učenici ove škole zvezde školske pozornice, stiču samopouzdanje i osjećaj ličnog doprinosa životu lokalne zajednice kroz brojne vannastavne aktivnosti.

Očekujemo da će ova pozornica ipak najljepše zablistati u maju, kada škola proslavlja jubilej – 90 godišnjicu postojanja. **R. Nikolić**

NVO „SNOWHUNTERS“:

Humanitarna akcija „Snježne radosti“
za djecu iz Doma u Bijeloj

TAKMIČENJE, ZABAVA I POKLONI

Nevladina organizacija „Snowhunters“ („Lovci na snijegu“), osnovana s ciljem razvoja i popularisanja zimskih sportova, organizovala je za djecu iz Dječjeg doma „Mladost“ u Bijeloj humanitarnu akciju pod motom „Snježne radosti“. Kako je objasnio Predrag Obradović, osnivač te NVO, akcija bila je osmišljena kao jednodnevni izlet do Ski-centra „Savin kuk“ na Zabljaku.

– Poziv je bio upućen svim ljubiteljima zimskih sportova, za koje je obezbijeden prevoz iz Podgorice, a cijena povratne karte je samo 10 eura. Novac prikupljen od prevoza i dijelom skijepasa namijenjen je djeci iz Dječjeg doma „Mladost“. Uz to, organizovali smo i takmičenje, kao i zabavni program, a zahvaljujući donatorima: Hipo–Alpe–Adria banci, nikšićkom preduzeću „Stanišić“, Ski-koli „Vrh“ sa Zabljaka, kao i Ski-centru „Savin kuk“, obezbijedili smo i poklone za 50-oro djece iz ovog doma. Ci-

jena ski-pasa za odrasle je 15, dok cijena prevoza, kao i skijeprepara za djecu mlađu od 15 godina iznosi sedam eura“, naglasio je Obradović.

Zahvaljujući velikoj količini snijega, koji je i produžio ski-sezonu, ova NVO svakog vikenda organizuje jednodnevni izlet do ski-centra Kolašin (10 eura) i dvodnevni (58 eura) koji uključuje prevoz od Podgorice do Kolašina, prevoz do skijališta, noćenje, dvodnevni ski-pas, kao i korišćenje opreme. Tu je i ski-vikend od poznatog skijališta Jahorina, po cijeni od 74 eura, koji uključuje obilazak Sarajeva, dva noćenja, dvodnevni ski-pas i zabavni program.

Kada je o riječ o popustima za iznajmljivanje opreme, kao i skijepasa, tokom vikenda, gospodin Obradović objašnjava da su različiti, te da ih određuju ski-centri.

I tokom ljetnjih mjeseci NVO „Lovci na snijegu“ organizuje i skijanje na glečerima.

Š. B.

TALENTI:

Milan Grahovac, OŠ „Vuk Karadžić“, Podgorica

VIRTUOZ NA HARMONICI

Milan Grahovac, učenik šestog razreda OŠ „Vuk Karadžić“ iz Podgorice, ne samo što je odličan učenik, nego se uspješno bavi i vannastavnim aktivnostima. Omiljen je među drugarima, a u naselju na Zablju, gdje živi sa roditeljima, vole ga i stari i mladi. Milan pohađa Muzičku školu „Vasa Pavić“. Odsjek za harmoniku, kod nastavnice Jelene Jovicević, koja oko trideset godina podstiče i usmjerava talente na ovom popularnom instrumentu. Ona kaže da je Milan izuzetno savjestan, vrijedan i veoma muzikalan.

„Odlično svira etide, polifonije, a pogotovo djela Baha. O narodnim kolima i pjesmama suvisno je govoriti, pa se slobodno može reći da je mali-veliki virtuoz na harmonici. Prošle godine dobio je i Zlatnu lirku kao najbolji harmonikas osnovnih škola iz Podgorice“, ističe Jelena Jovicević.

„Od Ministarstva nauke i sporta dobio sam stipendiju za talentovane učenike i obćavam da cu je opravdati. Na

takmičenju matematičara postizem vrijedne rezultate. U slobodno vrijeme slikam, crteži me posebno privlače. Član sam i crkvenog hora. Moja najveća radost bila je kada mi je

patrijarh Irinej dao blagoslov i molio se za moju sreću i budućnost, kao i mojih drugara“, kaže radosno Milan.

M. Čabarkapa

Crnogorska sportska akademija

KONFERENCIJA I KONGRES U APRILU

Deveta međunarodna naučna konferencija i Osmi kongres Crnogorske sportske akademije na temu „Transformacioni procesi u sportu“ biće održani u Herceg Novom od 5. do 8. aprila pod motom Sportska dostignuća.

Već je prijavljeno 148 autora sa ukupno 33 fakulteta koji djeluju u okviru 14 univerziteta. Pored njih, naši su učesnici još

iz 24 ustanove raznorodnih zanimanja koje iz različitih uglova tretiraju sportsku problematiku“, kaže prof. dr Duško Bjelića, predsjednik priredivačkog odbora Crnogorske sportske akademije.

On takođe navodi da će još biti prihvaćeno dvadeset radova koje je organizator poručio na zadate teme.

Lj. V.

Međunarodni festival karikature u Italiji

LUKI LAGATORU PRVA NAGRADA

Na Sedamnaestom međunarodnom festivalu karikature u italijanskom gradu Galarate, crnogorski karikaturista i slikar Luka Lagator osvojio je Prvu nagradu za satirični rad na temu „Voda“. Na ovom festivalu učestvovalo je 370 autora iz 50 zemalja svijeta. Nagraden je rad koji na satiričan način ukazuje na sve izraženiji problem nedostatka pitke vode u svijetu, gdje moćne korporacije žele da ostvare svoju dominaciju i kontrolisu i posljednji izvor vode, poput kontrole koja je uspostavljena nad naftnim nalazištima.

Prošle godine Lagator je osvojio i Specijalnu nagradu na Međuna-

rodnom bijenalu antiratne karikature u Kragujevcu. Luka Lagator je autor samostalnog projekta pod naslovom „Diktatura cerebri“ izloženog u sarajevskoj galeriji „Preporod“, u kojoj je autor izveo performans u trajanju sedam minuta. Ovaj projekat bio je posvećen sjećanju na 11. septembar 2001. godine, kada je u Njujorku srušen Svjetski trgovački centar i napadnut Penta-

LUKA LAGATOR: Karikatura

gon, odnosno hiljadama nevinih žrtava koje su tom prilikom stradale. N. V.

OŠ „MAHMUT LEKIĆ“, TUZI:

Obilježeno 10 godina od smrti
pjesnika Dragana Radulovića

MAGIJA IGRE I ŠARMA

Povodom decenije od smrti našeg poznatog dječijeg pisca Dragana Radulovića, u OŠ „Mahmut Lekić“ u Tuzima održano je poetsko-muzičko veče posvećeno ovom velikom prijatelju djece, pod motom „Daj odrasli svijete, budi jednom djetetu“. Veče su organizovali profesori Tamara Markovinović i Željko Stanković, a pomogli su im učenici, kolege i školska uprava.

„Prvo je bilo zamišljeno da se održi poetski čas posvećen omiljenom pjesniku, a onda smo, inspirisani bogatim pjesnikovim stvaralaštvom, a naročito uvidjevši veliku dječiju energiju i želju da učestvuju u nečemu što je posvećeno njihovom omiljenom pjesniku, odlučili da čas proširimo na priredbu“, kaže profesorica Markovinović.

„Školski hol bio je premali da primi sve roditelje i učenike“, istakao je nastavnik Željko Stanković.

U školskom holu bila je postavljena izložba dačkih umjetničkih radova tematski vezana za stvaralaštvo rano preminulog pjesnika, a za vrijeme predstave na video-bimu prikazivan je film sa najupečatljivijim detaljima iz njegovog života.

Program večeri činili su kolaž recitovanja i dramatisacija, horsko izvođenje poezije, kao i plesni prikaz komponovanih Radulovićevih pjesama. Sve je bilo obavljeno magijom dječije igre, spontanosti i šarma, i mamilo je česte aplauze mnogobrojne publike.

T. M.

PORTRET: Darko Drljević, karikaturista

SVI SU PODESNI ZA OBRADU

Kao umjetnička forma izražavanja, karikatura je malo prisutna u crnogorskim medijima, dok je u svijetu veoma zastupljena – taj trend ide uzlaznom linijom, kaže Drljević

Svako od nas ima svoju priču, a Darko Drljević, kome je karikatura životno opredjeljenje, prenio je sve svoje priče na papir, pretočio svoje vizije, ideje, poglede na aktuelna zbivanja... u karikaturu, u kojoj vlada suvereno, do perfekcije.

Dobitnik je 100-ak nagrada i priznanja na međunarodnim festivalima i konkursima za karikaturu i strip, kao i poneke domaće. Tu su i brojne otkupne nagrade, pa medalje, zlatne plakete, tri puta nagrada „Pjer“ (1995, 1997, i 1999), nagrada „Osišani jež“, „Zlatna kaciga“, „Živko Đurović“... Najdraže su mu: prva nagrada u Minhenu („Grand pri“), a posebna mu je satisfakcija „Zlatno Klasovo pero“, 2000. godine.

DA NAS NASMIJE

„Od presudnog značaja za mene bili su, svakako, kontakti preko „Osišanog ježa“ (najstarijeg ilustrativnog humoristi-

DARKO DRljević:
Autoportret

kog-satiričnog lista u jugoistočnoj Evropi) sa beogradskom Školom karikature, kao i pohađanje Škole animiranog filma u Podgorici 1985/1986. godine“, kaže naš sagovornik.

Setom razglednica „Crnogorac u karikaturi“ Drljević je promovisao i crnogorski turizam.

zovanja do intelektualaca“, kaže Drljević.

U PLANU FESTIVAL I MUZEJ

Drljević je objavio knjigu karikatura i kratkih priča „Karikature i još ponešto“. Bavi se i portretom i festivalskom (na zadate teme), te dnevno-političkom (novinskom) i geg-karikaturom (čisti humor, da nas namigne i bez neke poruke, a na svima je nama da ih tumačimo).

Decembra prošle godine, u foajeu Skupštine Crne Gore otvorena je Darkova 39. samostalna izložba karikatura, 50-ak portreta i političkih karikatura.

„Karikatura je blagovorna forma koja nas političarima svodi na pravu mjeru, buduci da smo često spremni da preuveličavamo sopstveni značaj i ulogu. Zato nam je potrebna 'drača' da izbaci višak netačnosti iz nas“, saopštio je predsjednik Krivokapić otvarajući izložbu.

Sju Kej Braun, američka ambasadorica u Crnoj Gori, dala

Sajam obrazovanja u Američkom uglu u Podgorici

JEZICI - PROZOR U SVIJET

Pod sloganom „Jezici – prozor u svijet“, a pod pokroviteljstvom NVO „Montenegro-help“ iz Podgorice i Turističkog preduzeća KUB iz Beograda, u prostorijama Američkog ugla organizovan je Sajam obrazovanja, tj. prezentacija izučavanja stranih jezika širom svijeta.

Uz veliko interesovanje mladih ljudi, nudene su mogućnosti izučavanja stranih jezika u SAD, Engleskoj, Francuskoj, Kanadi, Španiji i Švajcarskoj.

Na standovima predstavnika ovih zemalja mogle su se dobiti sve neophodne informacije o uslovima izučavanja jezika u ovim zemljama. Informacije su bile potkrijepljene sadržajnim katalogima i brošurama specijalno upriličenim za ovu priliku.

Osim izučavanja jezika u pomenutim zemljama, posebno izlaganje bilo je posvećeno studijama hotelijerskog menadžmenta u Švajcarskoj, o čemu su govorili Zlatka Fističić i Milovan Ristić, direktor Turističkog preduzeća KUB, jednog od

SAJAM OBRAZOVANJA: Sa prezentacije izučavanja stranih jezika

sponzora ovog sajma.

Ponuđeni su profesionalni uslovi izučavanja jezika, uključujući najsvremenije metode. Sa svojim referencama, škole imaju zvanična priznanja svojih zemalja, odgovarajućih institucija, i članice su asocijacija koje garantuju kvalitet nastave, kao i ostale usluge, rečeno je.

Izučavanjem stranih jezika

mladim ljudima daje se mogućnost upoznavanja sa vrijednostima zemalja u kojima borave (kulture, istorijske i dr.), kao i mogućnost promovisanja istih vrijednosti iz svoje zemlje. To je prilika da se naši mladi ljudi edukuju u duhu svjetskih standarda, gdje će svoje znanje i iskustvo moći da prenesu na naše prostore.

I. Čarapić

Crnogorsko društvo za borbu protiv raka POKLON ZA DJECU NA LIJEČENJU

Po tradiciji, povodom Svjetskog dana borbe protiv raka djece (15. februara), predstavnici Crnogorskog društva za borbu protiv raka obišli su najmlađe koji su na liječenju u Institutu za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore – Odjeljenje za hematologiju.

Tom prilikom uručili su im umjetničko djelo – crtež

„Čuran“, autora T. Vučkovića. Crtež će, nadaju se, oplemeniti TV salu i prostoriju za odmor u Institutu i tako malim pacijentima učiniti prostor prijatnijim u toku njihovog boravka i liječenja.

Š. B.

T. Vučković: „Čuran“

Na Međunarodnom sajmu suvenira i opreme, održanom u Delta sitti u Podgorici, učestvovali su i prosvjetni radnici, predškolske ustanove, kao i Srednja stručna škola „Spasoje Raspopović“. Predškolska ustanova „Vukosava Ivanović“ iz Bara, radovima mališana i te kako je privukla pažnju brojnih posjetilaca.

„Za dvadeset godina, koliko se nalazim na čelu ove ustanove, trudila sam se da učinim nešto korisno za ustanovu i za mališane. Želja mi je bila da dječiji maštu pretvorim u kreativnu i koristan stvaralački rad. Preko radionice 'Dekubas tehnika', čiji je projekat odobrio Zavod za školstvo Crne Gore, uspjela sam da sa preduzetničkim duhom budemo prisutni na svim sajmovima u Crnoj Gori. Nije u pitanju samo kreativnost i popularisanje, već djeca od prodatih radova imaju materijalnu korist za nabavku novog materijala. U toku su radionice za prosvjetne radnike, koje će imati za cilj osposobljavanje radnika za dekubas tehniku, pa će svoje znanje kasnije prenositi na učenike, kaže Gordana Mijović, vaspitačica i direktorka Vrtića „Vukosava Ivanović“.

Direktorica Srednje stručne škole „Spasoje Raspopović“ Ljeptosava Vuksanović ističe da su se na njihovom standu mogli naći suveniri od metala, nakiti, sapuni, krede, blokovi, rokovnici i drugi veoma zapaženi proizvodi učenika.

„Ono što maštom i rukama, naravno uz pomoć prosvjetnih, stručnih radnika, urade naši učenici, zadivljuju sve one koji posjete našu školu i standove na kojima izlažemo. Podržavamo reformu obrazovanja, jer se kroz stručno-teoretske i praktične predmete učenici osamosta-

PLODAN STVARALAC

Drljević je imao 39 samostalnih i više od 400 kolektivnih izložbi širom svijeta. Umjetnički je direktor prestižne Kolonije karikaturista, koja se svake godine održava u Danilovgradu, kao i učesnik brojnih kolonija karikature. Osnivač je prvog crnogorskog humorističko-satiričnog magazina „Tuš“ (dosad je izašlo sedam brojeva). Bio je i organizator Prvog međunarodnog festivala karikatura – Kolašin 2007.

Brojni su segmenti u kojima je angažovan ovaj neumorni stvaralac: bavi se i slikarstvom, ilustracijom (ilustrovao je mnoge knjige, postere i plakete), grafikom, kao i animiranim filmom – kratkom fleš-animacijom. Objavio je karikature u raznim časopisima, dnevnim novinama, kao i na TV, a danas radi za „Dnevne novine“. Darko Drljević je uvršten u internacionalnu antologiju „Svjetska karikatura 2008“.

„Kao umjetnička forma izražavanja, karikatura je malo prisutna u crnogorskim medijima, dok je u svijetu veoma zastupljena – taj trend ide uzlaznom linijom. A što se portreta u karikaturi tiče, svi su podesni za obradu, svako može biti junak karikature, od onog bez obra-

je visoku ocjenu: „Karikature nas pokazuju na način koji ne možemo sami vidjeti. Darko Drljević je sjajan umjetnik“.

Radovaćemo se ako se realizuje Darkova ideja da organizuje novi festival karikature, kao i muzej humora u Podgorici, čiji je žitelj. N. Popović

Na IX međunarodnom sajmu suvenira učestvovali i prosvjetari

Stand Vrtića „Vukosava Ivanović“

I LIJEPO I KORISNO

ljaju i mogu se bez imalo straha i kompleksa prihvatiti poslova za koje su osposobljeni. Pod krovom naše škole uspješno djeluju brojne kulturne i sportske sekcije. Ovdje se obrazuju prehrambeni, konfekcijski i grafički tehničari, uspješni frizeri, izradivači sapuna i mljekari. Pri školi djeluje i volonterski klub, koji učestvuje u brojnim humanitarnim akcijama“, kaže direktorka Ljeptosava Vuksanović.

Prošle godine dio sredstava od prodatih suvenira poklonili su Dječijoj bolnici u Podgorici. Prošlogodišnja nagrada na Sajmu suvenira u Bečićima, kao i odlična saradnja sa srednjim školama u okruženju, pogotovu sa Gimnazijom „Slobodan Škerović“ iz Podgorice, potvrda je da je ova škola i te kako u trendu reformskih izazova. Veliko interesovanje za njihove standove na ovogodišnjem sajmu u Delta sitti, kod kojih su se posjetioci najviše zadržavali, uvjerilo nas je u kvalitet njihovih proizvoda.

M. Č.

Piše:
Ljiljana Karadžić

Hercegovski zimski salon jedna je od najprestižnijih i najstarijih manifestacija vizuelne umjetnosti na prostoru bivše Jugoslavije. Impozantan broj najznačajnijih umjetnika koji su svojim djelima participirali na salonu svjedoči o tome da je učešće na izložbi doživljavano kao važna stavka u radnoj biografiji, a nagrada kao stvar profesionalnog prestiža. Kako su se bivše republike osamostaljavale, tako su se sužavali i prostori sa kojih su umjetnici učestvovali na Salonu. Posljednjih nekoliko godina Salon je imao crnogorski karakter i nudio je zanimljive presjeka aktuelne crnogorske likovne scene, predstavljajući je etablirane, provjerene i potvrđene umjetničke prakse, ali je otkrivao i promo-

MIODRAG MANOJLOVIĆ: *Ordinary, stop motion animacija (plastelin), 2 minuta, 2007.*

Piše:
Maja Popović

Koncertna sezona 2011/2012. za Crnogorski simfonijski orkestar otvara širom vrata gostujućim dirigentima i solistima. Oba koncerta u februaru ponudi odvijala su se pod dirigentskim vodstvom austrijskih majstora, a izvođen je uglavnom austrijski repertoar. Na djelu je svakako vidan uticaj saradnje Crnogorskog simfonijskog orkestra sa Austrijskom ambasadam u Crnoj Gori, koja srdačno podržava razvoj našeg nacionalnog orkestra. Tome takođe doprinosi i generalno sponzorstvo Erste banke. Internacionalni impuls svakako je koristan za crnogorske simfonijare, kako zbog sticanja novih muzičkih iskustava, znanja i finisa u radu sa cijenjenim dirigentima i solistima, tako i zbog upoznavanja šire crnogorske jav-

SLIKE, REFLEKSI PROŠLOSTI I SADAŠNOSTI

45. hercegovski zimski salon, februar 2012.

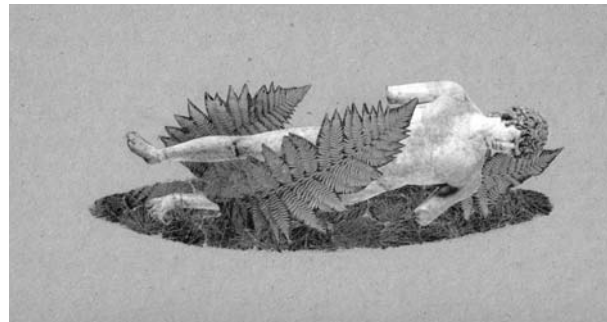
visao, u zavisnosti od afiniteta selektora i njihovih tema, svježe ideje mladih umjetnika sklonih otklonu od tradicije i istra-

zaodjene novim ruhom. Kako u Crnoj Gori, otkad ne postoji Cetinjski bijenale, nema institucionalno organizovanih me-

personalnih) u oblikovanju pojedinca, kao međudejstva jedinke i fizičke i društvene sredine, kao uzajamni odnosi među pojedincima, ali i među članovima grupe. Kada je o vizuelnoj umjetnosti riječ, svakako treba dodati i interakcije medija, koje su primjetne kod gotovo svih umjetni-

„lijepih“, samozatvorenih umjetničkih praksi koje nude osjećaj spokoja, pa čak i užitka, zapitanu, aktivnu umjetnost koja istovremeno reflektuje prošlost i sadašnjost pomoću, kako to Breht kaže, „specijalnih ogledala“, pa samim tim proizvodi i neočekivane efekte.

Sučeljavanjima i interakcijama ideja umjetnika iz različitih sredina učinjen je napor da se publici pruži prilika da izoštri i dodatno kultivise percepciju. To doprinosi otvorenosti i razvijanju svijesti o postojanju Drugog kao i principu Razlike

DIMITRIJE TADIĆ: *Skice za Vrt Hristine Kumanudi, kolaž na kartonu, 26 x 18 cm, 2011.*

živačkom izletu u neotkriveno i nepoznato. Međutim, nametnula se potreba, koja nema samo uporište u nostalgicnoj čežnji za starim vremenima i sentimentu, da se salon proširi, ponovo zadobije jugoslovenski karakter (sada regionalni) i da povrati stari sjaj, a da se ipak

dunarodnih izložbi na kojima se mogu vidjeti zajedno radovi relevantnih regionalnih i crnogorskih umjetnika. vjerujem da će Salon nadomjestiti tu prazninu. Salon to duguje svojoj slavnoj prošlosti, aktuelnoj, vrlo dinamičnoj regionalnoj sceni i čudesnom gradu Herceg-Novom.

ka. „Nijedan medij ne djeluje izolovano od drugih i nužno referiše na prethodna iskustva“, piše Mavec.

NEOČEKIVANI EFEKTI

Tako ćemo se na izložbi susresti sa radovima koji se više ne bave prearranžiranjem realnosti, već prearranžiranjem, tj. dekomponovanjem i prekomponovanjem slika i objekata iz različitih medijskih sfera (video, slikarstvo, grafika, instalacija, fotografija, ekranska slika, readž made...). Umjetnici prezentuju, umjesto možda očekivanih, pasivnih,

ADRIJANA GVOZDENOVIĆ: *Ispod mog pazuha, behar i mjesecina, instalacija (grafike i skulptura), dimenzije promjenljive, 2011.*

koji su neophodni u poimanju i vrednovanju ne samo savremene umjetnosti, već i svijeta uopšte.

(Autorka je selektor Salona)

U DODIRU SA SVJETSKOM MUZIKOM

Februarski koncerti Crnogorskog simfonijskog orkestra, Muzički centar, CNP, Podgorica, 10. i 23. februar 2012.

nosti s autentičnim interpretacijama vrijednih djela svjetske muzičke literature. Mocartova domovina uveliko je doprinijela svjetskoj muzičkoj biblioteci.

BEČKI STIL

Gosti dirigenti imponuju – 10. februara Ginter Pihler maestralno diriguje Rosinijevu uvertiru „Seviljski berberin“ i Mocartovu simfoniju „Linc“, br. 6; potom 23. februara Uve Tajmer sjajno oživljava partiture bečkih majstora „lakh nota“, slavne braće Johana i Josefa Štrausa, zatim Karla Mihaela Cirera, Josefa Helmesbergera i dva vrhunska predstavnika „srebrne ere“ bečke operete, na pragu moderne, Franca Lehara i Emeriha Kalmana. Ako je prvi koncert bio čisti estetski jednočini muzički akt, u kome su harmonizovani svi elementi dobrog muziciranja, drugi koncert, nazvan „Pozdrav iz Austrije II“, ispunio je zahtjevne sofisticirane pjesne korake bečkog stila, bogatog izrazu u beskonačnom talasanju različitih formi valcera, polki, uvertira, poloneza i marševa i protekao u tradicionalnom sjaju bečkih svečanosti koje obično imamo priliku da čujemo i vidimo sa malih ekrana prilikom direktnog emitovanja novogodi-

njeg koncerta iz Beča, svakog prvog dana u godini.

Veoma je značajno što Crnogorski simfonijski orkestar ima priliku da saraduje sa iskusnim dirigentima iz inostranstva, koji donose svoje ideje i novu energiju na sceni. Čudesne ruke harizmatičnog dirigenta mogu da preoblikuju unutarnji svijet muzičara u orkestru, kao i da prenesu budnu maštovitost publici u gledalištu. To su uradi oba dirigenta, svaki na svoj način, i u okviru ponudnog repertoara. Navešćemo samo neke od činjenica u vezi sa izuzetnošću dva dirigenta koja su februaru crnogorski repertoar Crnogorskog simfonijskog orkestra dala osoben kvalitet. Dirigent i violinista Ginter Pihler formirao se u slavnom bečkim simfonijskim i filharmonijskim orkestrima, osnivač je svjetski poznatog gudačkog kvarteta „Alban Berg“, u kojem je svirao prvu violinu, dirigovao uglednim orkestrima velikih evropskih centara i gostovao širom Japana. Maestro Uve Tajmer srpska muzička iskustva sticao je u „Horu bečkih djeca“, da bi nakon studija muzike u Beču

postao dirigent i voda hora svog djetinjstva, čiju je slavu pronosio čak i u Japanu, još 1967. i 1969. godine. Pored niza bečkih kamernih i orkestarskih ansambala, gdje je ra-

dio i kao kompozitor i aranžer, ističe se njegov dirigentski angažman u „Johann Strauss Kapelle“, čemu se dodaje i trideset godina rada sa Bečkim operkim balskim orkestrom i Bečkim klasičnim simfonijskim orkestrom, te brojne turneje po Evropi, Americi i Aziji.

PRECIZNO IZVOĐENJE

Koncert „Pozdrav iz Austrije II“, za čiju je prateću programsku knjižicu stručni osvrt napisao austrijski ambasador Martin Pamer, protekao je u prijatnoj atmosferi i lakoj komunikaciji preciznog i dinamičnog orkestarskog izvođenja i dobro raspoložene publike: od koncerta koji je bio rasprodan u rekordnom roku sav prihod je dat u humanitarne svrhe. Još jedan dobar gest Crnogorskog narodnog pozorišta u vrijeme prekomernih sniježnih padavina. Možda tu, na snijegu koji se sporo topi, leži još jedan dokaz o nama: da osjećamo solidarnost makar koliko volimo valcere.

ANTOLOGIJA „PROSVJETNOG RADA“

Pablo Neruda

NEKA SE PROBUDI
DRVOSJEČA

*Neka ništa od toga ne bude.
Neka se probudi Drvosječa.
Neka dođe Abraham sa sjekiriom
i neka jede sa seljacima.
Neka njegova glava od kore,
neka se njegove oči, videne
u čvorovima dasaka,
u brazgotinama hrastova,
neka se vrate da vide svijet
odozgo svrh krošanja
viših od sekvoja.
Nek uđe u ljekarne da nešto kupi
neka sjedne u autobus u Tampi
neka zagrije žutu jabuku,
neka uđe u kino, neka popriča
sa svim priprostim ljudima.*

*Neka se probudi Drvosječa.
Neka dođe Abraham, neka
od njegova stara klasa nabubri
zlata i zelena zemlja Iliionisa
i nek podigne sjekiru u svom narodu
protiv novih robovlasnika,
protiv robovskog biča,
protiv otrova štampe,
protiv trgovanja krvlju.
Neka s pjesmom i smijehom krenu
mladi bijelac i mladi crnac
protiv zidova zlata,
protiv proizvođača mržnje,
protiv trgovaca njihovom krvlju,
pjevujući, smijući se, pobjeđujući.*

Neka se probudi Drvosječa.

Preveo: Nikola Milićević

Jedan od najvećih pjesnika XX vijeka, čileanski nobelovac Pablo Neruda (1904–1973), autor je brojnog i razgranatog pjesničkog opusa. Posebno mjesto u njegovom djelu zauzima zbirka „Sveopšti spjevi“ (1950), lirski prikaz opšte istorije Novog svijeta, od dolaska španskih galija do rasističkih progona u XX vijeku. Pjesma „Neka se probudi Drvosječa“, posvećena Abrahamu Linkolnu, predsjedniku SAD (1861–1865), koji je ukinuo ropstvo, snažan je pjesnički manifest protiv zidova mržnje, rasne netrpeljivosti, zla među ljudima.

Priređuje: N. Knežević

Rezultati konkursa
„Fridrih Nansen – čovjek koji je gradio mir“PODGORIČKI
OSNOVCI NAJBOLJI

Nagrađeni u Zavodu za školstvo

Najboljim učesnicima likovnog konkursa „Fridrih Nansen – čovjek koji je gradio mir“ početkom februara u Zavodu za školstvo uručene su nagrade. Priznanja za najbolje likovne radove dobili su učenici tri podgoričke osnovne škole: Anastasija Filipović („Oktoih“), Pavle Mitrović („Marko Miljanov“) i Nemanja Nedić („Vlado Milić“), kao i Milena Marković iz OŠ „Lovčenski partizanski odred“ sa Cetinju.

Da podsjetimo, ovaj konkurs organizovali su Nansen dijalog centar Crne Gore i Nansen dijalog centar Srbije kao dio Globalnog partnerstva za prevenciju oružanih sukoba, uz podršku Ministarstva prosvjete i sporta Crne Gore i Ministarstva prosvjete i nauke Srbije. Raspisan je povodom obilježavanja 150 godina od rođenja norveškog nobelovca, istraživača i humaniste.

Lj. V.

Delegacija Onlajn kompjuterskog bibliotečkog centra boravila na Cetinju
PRISTUP SVJETSKIM INFORMACIJAMA

Centralna narodna biblioteka „Durdje Crnojević“ ugostila je na Cetinju visoku delegaciju Onlajn kompjuter lajbreri centra (Online Computer Library Center – OCLC), koju su činili predsjednik Džej Džordan i direktor Rijen van Celdorp.

Na skupu, kojem su prisustvovali predstavnici ministarstva kulture i nauke, Udruženja bibliotekara Crne Gore, upravnici gradskih biblioteka i bibliotekari Centralne biblioteke, Džordan je održao kratko predavanje o mogućnostima koje ta organizacija i njeni servisi pružaju bibliotekama.

Prema riječima Jelene Đurović, direktorke Centralne biblioteke, OCLC je najveći konzorcijum biblioteka u svijetu i najveći svjetski bibliotečki katalog, sa kojim je nacionalna biblioteka Crne Gore započela saradnju prošle godine i potpisala ugovor o razmjeni bibliografskih zapisa.

Usluge ove organizacije, koja je osnovana 1967, koristi više od 72.000 biblioteka iz više od 100 zemalja. Njena je misija

SMANJITI BIBLIOTEČKE TROŠKOVE: Sa skupa

poboljšanje pristupa svjetskim informacijama i smanjenje bibliotečkih troškova. Tako OCLC bibliotekama članicama pruža razne vrste usluga, kao što je katalogizacija, razmjena podataka, isporuka dokumenata, upravljanje sadržajima i bazama podataka, isporuka dokumenata, upravljanje digitalnim zbirkama, referentne usluge i drugo – kazala je Đurović i istakla da

je WorldCat, svjetski katalog koji sadrži više od 110 miliona bibliografskih zapisa, najpoznatiji servis OCLC-a.

– Servisi i usluge koje pruža WorldCat s jedne strane omogućavaju enormno povećanje kapaciteta svake biblioteke, a s druge ubrzavaju i olakšavaju pronalazak bibliografskih informacija – pojasnila je Đurović.

N. V.

Likovni konkurs „Cetinje, u srcu te nosim“

PRVO MJESTO
OŠ „LOVČENSKI PARTIZANSKI ODRED“

Cetinje, oslikano nijansama raznog kolorita, sa plavetnilom neba iznad Orlovog krša, zelenilom oko Biljarde, Čipura Ivana Crnojevića, osnivača prijestonog grada, riječima i stihom opisanog i opjevanog, bilo je tema mladih likovnih stvaralaca iz četiri osnovne škole sa područja grada.

Likovni pedagozi na tradicionalnom susretu u prostorijama Gradske biblioteke „Njegoš“ govorili su o ljepoti i kvalitetu stvaranja i odlučili da prvu nagradu dodijele Jovani Nenadović, učenici OŠ „Lovčenski par-

Rad Jovane Nenadović

tizanski odred“.

Likovnom susretu prisustvovali su, pored roditelja, nastavnika i učenika, mladi novinari – članovi novinarske sekcije „Lovčenskog partizanskog odreda“,

koji su kao pravi mali profesionalci obavili svoj odgovoran zadatak.

Najboljima na ovom konkursu dodijeljene su i prigodne nagrade.

Izložbena postavka na temu „Cetinje, u srcu te nosim“ bila je otvorena 15 dana u prostorijama Gradske biblioteke „Njegoš“. Ovo je bila dobra prilika da se zainteresovani upoznaju sa radom mladih stvaralaca, a najbolji rad činiće dio stalne postavke Biblioteke.

S. Sjekloća

Ekološki projekti: Armalov fond za očuvanje voda

IZABRANA ŠKOLA „MILAN VUKOVIĆ“

Na nagradni konkurs za ekološki projekat „Armalov fond za očuvanje voda“, koji sprovodi Mariborska livarna, među pristigle 242 prijave iz Slovenije, Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore i Kosova izabrana je i ona iz OŠ „Milan Vuković“ – Herceg Novi, kao jedina iz Crne Gore.

Tim koji je uradio plakat o vodi čine učenici 9. razreda: Stefica Dabović, Nevena Dabizinović, Ivana Dođić, Milenko Obradović, Anđela Kovačević, Milica Ivančević i Marija Čosić, mentor je profesorica Zorana Grubišić.

Projekat se odvijea već osam godina, a škola iz Herceg Novog i prošle godine izabrana je u krug Armalovih škola.

OŠ „Milan Vuković“ u ovoj školskoj godini posjetice pred-

TIM KOJI JE URADIO PLAKAT O VODI:
Učenici IX razreda sa profesoricom Zoranom Grubišić

stavnik Armala i proučiti slabe tačke visoke potrošnje vode i stetnosti za životnu sredinu. Nakon pregleda stanja i razgovora sa predstavnicima škole zajedno će pripremiti plan ekoloških mjera u vezi sa poboljša-

njem sistema vodosaobnavljanja. Škola će dobiti na poklon sanitarne i druge vodovodne armature radene po ekostandardima.

V. Koprivica

Nagrada „Dr Niko Simov Martinović“ za prošlu godinu, najveće stručno priznanje bibliotekara, uručeno je Jeleni Đurović, direktorki Centralne narodne biblioteke „Đurđe Crnojević“ sa Četinja, i Mili Čordašević, dugogodišnjoj upravnici Narodne biblioteke „Ivo Vučković“ u Baru.

„U ostvarenju moje vizije da nacionalna biblioteka bude u srcu kulturnog, obrazovnog, naučnog i informacionog korpusa Crne Gore, da doprinese ukupnom razvoju i snaženju naše države, pomaže mi čitav kolektiv, podržava Ministarstvo kulture, i ja im ovom prilikom najtoplije zahvaljujem. Biti bibliotekar znači služiti knjizi, a služiti knjizi znači služiti civilizaciji. Sve ono što nam pruža bibliotekarstvo daleko prevazilazi okvire bibliotekarske profesije, i zato biti ostvaren kao bibliotekar za mene nikada nije bio samo znak profesionalnog uspjeha. Utoliko je moja radost sada mnogo veća“, kazala je Jelena Đurović.

Komisija za dodelu nagrade ocijenila je da je Mila Čordašević, sa zvanjem višeg bibliotekara, „neumorni pregalač

Povodom Dana bibliotekara Crne Gore uručena priznanja „Dr Niko Simov Martinović“

LAUREATI JELENA ĐUROVIĆ I MILA ČORDAŠEVIĆ

JELENA ĐUROVIĆ:
Služiti knjizi znači služiti civilizaciji

MILA ČORDAŠEVIĆ:
Entuzijasti bibliotekarske struke

ne samo u bibliotečkoj struci nego i u kulturnim dešavanjima u barskoj opštini. Zahvaljujući njoj i kolektivu kojim rukovodi, Narodna biblioteka je dugogodišnji nosilac razvoja savremenog bibliotekarstva i informacionog sistema u Baru. Čordašević je za postignute rezultate u radu, kako u bibliotečkoj struci tako i za višestruko angažovanje u kulturi, kao misionar knjiga koje traju duže od ljudi, apsolutno zaslužila nagradu“.

„Dosadašnji laureati, kao izuzetni entuzijasti bibliotekarske struke, i te kako su je zaslužili, pa hoću da vjerujem da se i moje ime, uz ime uvažene čelnice nacionalne biblioteke Jelene Đurović, čiji je doprinos bibliotekarstvu nemjerljiv, opravdano našlo na spisku nagrađenih“, kazala je Mila Čordašević.

Istakla je da bi joj podjednako drago bilo i da je ova nagrada otišla u ruke bilo koje od koleginica iz Narodne biblioteke i čitaonice „Ivo Vučković“, te tako nagradu ne doživljava samo kao lični uspjeh, već i kao priznanje biblioteci koju predstavlja.

N.V. – D. J.

U slici i riječi

S LITERATUROM OD MALIH NOGU

Međunarodni časopis za organizovan nedavno u osam gradova Crne Gore i BiH u okviru programa IPA, posjetili su mnogi: daci i profesori, zaposleni i nezaposleni, kulturni radnici, stvaraoci, penzioneri... Među njima je bio i četvorogodišnji Dušan Sarić iz Nikšića, kojem će, sudeći prema njegovoj znatiji, knjiga trarisirati buduću put. On je, zapravo, već na tom putu – od malih nogu stasava u porodičnom okruženju Sarića, čiji je obrazovni i duhovni profil poznat mnogima u Crnoj Gori.

SLOVA JE VEĆ PROUČIO, KNJIGE TEK SLIJEDE:
J. V.K.
Dušan Sarić na sajmu knjiga

Dar porodice Mihaila Stevanovića Narodnoj biblioteci „Stevan Samardžić“ u Pljevljima

VRIJEDNE KNJIGE

Usaglasnosti sa Momčilom i Srdom, sinovima prof. dr Mihaila Stevanovića, našeg poznatog lingviste, publicista Dejana Miličića nedavno je kazao da će dio biblioteke ovog naučnika postati vlasništvo Narodne biblioteke „Stevan Samardžić“.

On je otkrio zanimljivost – da je akademik Stevanović bio oženjen Danicom Samardžić, kćerkom Jakova, najstarijeg brata Stevana Samardžića, i da je to još jedna veza koja daje draž ovoj značajnoj donaciji.

– Ono što će u prvom navratu biti u posjedu naše biblioteke jesu stručni radovi profesora Stevanovića „O jeziku Gorskog vijenca“, „Od Vuka do Belića i dalje“, „O akcentu srpsko-hrvatskog jezika“ – rekao je Miličić, koji je simbolično dodjelio dio kolekcije Stanojki Ljiljanić, direktorki Biblioteke „Stevan Samardžić“.

M. T.

Promocija knjige „Agonija u ekstazi“ Jelene Jovanović

TRENTAK ZA VJEČNOST

Ljubitelji poezije postali su bogatiji za još jednu zbirku pjesama Jelene Jovanović – „Agonija u ekstazi“ koja je nedavno promovisana u sali Zavičajnog muzeja u Danilovgradu. Promociju su organizovali Centar za kulturu iz Danilovgrada i ITP „Kolo“ iz Nikšića.

– Jelenine pjesme otkrivaju obilje duboko doživljenih i proživljenih trenutaka o kojima pjesnikinja različito progovara, interpretirajući djetinjstvo, roditeljsku ljubav, miris rodne grude i mnoge druge slike koje pamćenje pohranjuje po riznicama njene beskrajno velike i iskrene duše – istakla je profesorka književnosti Ana Pejović.

Pjesnik i urednik „Kola“ Pavle Vujić naglasio je da pjesnikinja ne dozvoljava da se vrijeme i stvarnost događaju bez poezije. Čudnu moć stihova, strofe, pjesme... ova poetesa složila je među korice knjige „Agonija u ekstazi“ koju treba pročitati.

– Kao što je dug put do velikih

Sa književne večeri

vrhova svijeta, tako je dug put do pjesme i pjesničke zbirke, zbog čega pjesnikinja Jelena Jovanović, studentkinja arhitekture, traži nit koja ne ruši mostove i svjetove – kazala je voditeljka programa i koordinatorka Centra za kulturu Božidarka – Beba Vukajlović. O kvalitetu Jelenine poezije prisutni su saznali i iz procijenjene recenzije adakemika Zarka Đurovića.

„Agonija u ekstazi“ druga je knjiga Jelene Jovanović. Poeziju piše od rane mladosti. Zastupljena je u mnogim zbornicima. Prvu zbirku „Dalekoj zvijezdi“ objavila je 2007. godine. Živi i stvara u gradu podno Garca, koji, kako kaže, neizmerno voli.

U muzičkom dijelu programa učestvovao je Nemanja Mitrović.

M. Č.

Biblioteka Dječjeg saveza, Podgorica

KNJIGE SLAVKE KLIKOVAČ NA POKLON

Biblioteka Dječjeg saveza Podgorice bogatija je za dvadesetak primjerala knjige „Sunčeva razgovorijada“ pjesnikinje Slavke Klikovac, koje je autorka poklonila prilikom posjete odmaralištu na Veruši.

Upravnik Odmarališta Ivan Pelević istakao je da je počastvovan i posjetom pjesnikinje i njenom vrijednom zbirkom koja svima, a pogotovu djeci na Veruši, donosi pravo zadovoljstvo. Svaki stih i strofa „Sunčeva razgovorijada“ odišu toplinom i idu u susret dječjoj mašti.

Inače, ova vrijedna prosvjetarka, koja ima zvanje pedagoškog savjetnika, dobila je brojne nagrade iz oblasti vaspitanja i obrazovanja, između ostalih i nagrade „Vaso Pelagić“ i „Najdraži učitelj“. Pored proze i poezije, piše epigrame, aforizme, satirične tekste, priče, reportaže...

M. Čabarkapa

CRNOGORSKO NARODNO POZORIŠTE
MONTENEGRIN NATIONAL THEATRE

PODGORIČKA BANKA
SOCIETE GENERALE GROUP

POSONNI SPONZOR CRNOGORSKOG NARODNOG POZORIŠTA

21

3 / 12

Dobrodošli u
Crnogorsko
narodno
pozorište!

www.cnp.me

Biletarnica:
078 111 075

Radno vrijeme: 10 - 20
Nedjeljom od 17 sati do
početka predstave

ONLINE PRODAJA:
mq.to/cnp

Kolektivna prodaja
ulaznica:
T: 078 111 084
E: cnp.sp@t-com.me

POPUSTI:
20% institucijama
javnog i privatnog sektora
na osnovu Ugovora o
poslovnoj saradnji

50% individualno
studentima i penzionerima
(uz uvid odgovarajućeg
dokumenta) i kolektivno
školama i fakultetima

NAPOMENA: Popusti
ne važe za premijerna
izvođenja, gostovanja i
druge vanredne događaje.

Četvrtak, 01.03. Velika scena u 20h	Svečana dodjela Atlas stipendija 2011/2012 najboljim studentima crnogorskih univerziteta
Petak, 02.03. Velika scena u 20h	Nikolaj Vasiljevič Gogolj REVIZOR Režija: Veljko Mićunović
Subota, 03.03. Velika scena u 20h GOSTOVANJE	Balet TRIPLE BILL Tri jednočina baleta Narodno pozorište u Beogradu
Ponedjeljak, 05.03. Scena STUDIO u 20h	Martin MakDona THE BEAUTY QUEEN Adaptacija i režija: Ana Vukotić
Utorak, 06.03. Velika scena u 20h	Po motivima "Stefana Zanovića" Vladimira Sekulića KONTE ZANOVIĆ Režija i dramaturška prerada: Radmila Vojvodić <i>U koprodukciji sa međunarodnim festivalom Grad teatar Budva</i>
Srijeda, 07.03. Velika scena u 20h	Po motivima "Stefana Zanovića" Vladimira Sekulića KONTE ZANOVIĆ Režija i dramaturška prerada: Radmila Vojvodić <i>U koprodukciji sa međunarodnim festivalom Grad teatar Budva</i>
Četvrtak, 08.03. Velika scena u 20h	Žan Batist Poklen Molijer DON ŽUAN Režija: Ana Vukotić <i>U koprodukciji sa Međunarodnim festivalom Kotor Art</i>
Petak, 09.03. Velika scena u 20h	Pjer d' Marivo RASPRAVA Režija: Oliver Frlić <i>U koprodukciji sa Međunarodnim festivalom Kotor art</i>
Ponedjeljak, 12.03. Scena STUDIO u 20h	KAD SU ŽENE IMALE KRILA Režija i koreografija: Tamara Vujošević-Mandić
Utorak, 13.03. Velika scena u 20h	Edvard Olbi KO SE BOJI VIRĐINIJE VULF Režija: Dino Mustafić
Srijeda, 14.03. Scena STUDIO u 20h	Maja Pelević POMORANDŽINA KORA Režija: Danijela Radovanović
Četvrtak, 15.03. Velika scena u 20h Ulaz slobodan	Film PURPURNA RUŽA KAIRA Režija: Vudi Alen <i>U saradnji sa Crnogorskom kinotekom</i>

Petak, 16.03. Velika scena u 20h Ulaz slobodan	Film RAJANOVA KČI Režija: Dejvid Lin <i>U saradnji sa Crnogorskom kinotekom</i>
Subota, 17.03. Velika scena u 20h	CRNOGORSKI SIMFONIJSKI ORKESTAR Dirigent: Ronald Colman (Belgija) Solista: Viliam Kabalero, horna (SAD) <i>U saradnji sa Ambasdom SAD-a</i>
Utorak, 20.03. Velika scena u 20h GOSTOVANJE	Chic French Jazz BELLE DU BERRY & DAVID LEWIS Francuska <i>U saradnji sa Muzičkim centrom i Francuskim institutom Crne Gore</i>
Petak, 23.03. Velika scena u 20h PREMIJERA	Nataša Nelević JAJA (praižvedba) Režija: Nick Upper
Subota, 24.03. Velika scena u 20h	Nataša Nelević JAJA Režija: Nick Upper
Ponedjeljak, 26.03. Velika scena u 20h	CRNOGORSKI SIMFONIJSKI ORKESTAR Dirigent: Adrijan Liper (Velika Britanija) Solista: Aleksandar Tasić, klarinet (Srbija)
Utorak, 27.03. Velika scena u 20h Međunarodni dan pozorišta	Nataša Nelević JAJA Režija: Nick Upper
Četvrtak, 29.03. Velika scena u 20h	Vasko Raičević DOBRA SMRT Režija: Filip Grinvald
Petak, 30.03. Velika scena u 18h Velika scena u 20h Ulaz slobodan	"Euripid na filmu" - omaž slavnom grčkom reditelju Mihalisu Kakojanisu ELEKTRA IFIGENIJA <i>U saradnji sa Fondacijom Mihalis Kakojanis, Ambasdom Grčke i FDU Cetinje</i>
Petak, 30.03. Centar za kulturu Kotor u 20h GOSTOVANJE	Bojana Mijović LASICE Režija: Stevan Bodroža
Subota, 31.03. Velika scena u 20h	Petar II Petrović Njegoš GORSKI VIJENAC Režija: Diego de Brea

MEDIJSKA PODRŠKA

Pobjeda

Vijesti

PAU

novine

RTCG

www.rtvatlas.tv

12. mart 2012. godine

МОЈ ДРУГ

Мој друг Јаков
увијек је наслијана лица,
црна коса, два црна ока,
а обрве крила ластавица.
Друг је прави,
много се не хвали.
Пчелица је права,
све задатке мудро рјешава.

Андреа Вучић
ОШ „Јагош Контић“
Озринићи

ТУЖАН САН

Мјесец на небу одмара,
Звјезде су му другарице.
Често се од њих искрада
и моје милује лице.

Кад усних тужан сан
Мјесец на прозор долете
И на ухо ми шапну:
„Сад мирно спавај, дијете“.

Причају да је лопов он.
Истина то није.
Мени је украо тужан сан
И остао нада мном да бдије.

Сара Љешић
ОШ „Његош“, Спуж

ШАПАТ МАСЛИНЕ

Чији се то глас проноси изнад Бара?
Ко ли то с Лисињем и Румијом разговара?
Ко уз шумор морских вала спава?
Маслина стара! Маслина стара!

Чији се то шапат и јака чује?
Ко вјекове пјева и оплакује?
Ко то говори са пуно жара?
Маслина стара! Маслина стара!

Ко је све битке опјевао?
Ко је војсковође овјенчао?
Ко је први чуо име Бара?
Маслина стара! Маслина стара!

Ко је свједок прошлих дана,
И види како је сада?
Ко ће пратити будућност Бара?
Маслина стара! Маслина стара!

Ксенија Бољевић
ОШ „Југославија“, Бар

МАШТА НЕМА ГРАНИЦА

Драга дјецо, лист ваших учитеља, наставника и професора „Просвјетни рад“ постоји 63 године. Шездесет три године биљежи и учествује у стварању просвјете, културе и науке Црне Горе. Постојао је хроничар и летописац. Од овог броја и ви ћете имати своју страну, свој кутак, свој свијет, своју маштаоницу, свој маштароид од ријечи и слика. Простор је тренутно мали, али и на малом простору се стварају велики свијетови. Машта нема граница, то сте ви доказали и показали. Зато, перо у руке, припремите кичицу. Очекујемо радове.

Јавите се вијестима и информацијама о раду секција. Интересује нас шта припремају драмска и фолклорна секција, како ради биолошка и секција хемичара. Ко најбоље игра кошарку, рукомет, фудбал...Ко је најбржи.

Правите интервјуе са другарицама и друговима, талентима, о побједницима на општинским и републичким такмичењима. Пишите о догађајима са екскурзија, са лјетовања, из школе.

Изволите, наступajte, нека почне Ваша представа ријечи и слика, игре и знања.

Јавите се на и-мејл: prosvjetnirad@t-com.me или на адресу:
„Просвјетни рад“, 81000 Подгорица, Ул. Балшићева 4

СТАРИЦА ИЗ МОГА КРАЈА

У мојем крају је живјела једна старица, у малој колиби, без врата и прозора. А на све стране промаја. Болесна, лутала је по селу. Беџа су је задиркивала. Била је тужна, лице јој је било мапа бола. Жао ми је те старице, самоћа и усомене су биле једино што је имала. Она то не заслужује, то задиркивање је бољело. Једног дана сакупих сву дјецу мога села, и рекох им: „Како то можете, то је могла бити и ваша баба или рођака. И она заслужује поштовање, ако је живот био неправдан према њој, помогни јој. Учинимо добро дјело“.

Сви су се сложили.

Уређивали смо њену трошну колибу, доносили смо од куће сијена за њену козу. Неко је доносио сир, неко врућу погачу. Она је била задовољна. На њеном лицу, први пут смо видјели осмијех и задовољство. Сваког од нас је помиловала по глави. Опростила је свима. „Ви сте дивна бџа, бићете добри људи“.

Нажалост, послије неколико дана сазнадосмо трагичну вијест – старица је умрла. Били смо тужни. Жао нам је што се раније нијесмо сјетили да јој помогнемо и учинимо јој живот љепшим. Наши родитељи су је сахранили, а ми смо донијели букет пољског цвијећа.

Николина Жујовић
ОШ „Вуко Јововић“, Даниловград

Из Дјечијег савеза

СУСРЕТИ МЛАДИХ СТВАРАЛАЦА

Дјечји савез Тивта, у сарадњи са Дјечјим савезом Подгорице, организује 16. марта, у 18 сати, Десете сусрете младих стваралаца Црне Горе. Талентовани школарци, посвећени поезији, глуми, музици и плесу, поново ће се окупити у Градској библиотеци Центра за културу у Тивту. Овај сусрет ће увеличати специјални гост-књижевник Богих Ракочевић.

Тамара Станић, ОШ „Окћих“, Подгорица

Амра Тајаровић, ОШ „Окћих“, Подгорица

Немања Јањић, ОШ „Јагош Контић“, Озринићи

Кристина Филиповић, ОШ „М. М. Бурзан“, Подгорица

МАМИ ЗА ОСМИ МАРТ

Срећан ти Осми март
И срећа нек те прати,
Дуго ми живи и сјај
Волим те мила мати.

Прими од мене букет цвијећа
Нека ти осмијех озари лице,
Поклањам ти и pjesму љубави
Дуго ми живи мамце.

Дијана Паушевић
ОШ „Вуко Јововић“
Даниловград

ШКОЛСКО ЗВОНО

Кад звони школско звоно,
тад почиње метеж прави,
свим нам се крв узбурка,
у ногама и у глави

А онда се све успори,
Тишина се тада чује,
С причом почну наставници,
Њихов глас нам одјекује.

Тада почну с питањима,
Нервоза је, све је стало,
Прозивају, ког ће прво?!
Прескочи ме сад, за мало.

Тада звона глас се зачу,
Да нас спаси од свих мука,
Најсрећнији од свих тада,
Био је наш другар Лука.

Јован Копривица
ОШ „Саво Пејановић“
Подгорица

ПРВИ СНИЈЕГ

Из паперјастог неба
прва је пахуља пала,
и на моме длану
она је заиграла.

За њом су кренуле,
једна по једна,
да весело плешу
у ритму валцера.

Та чаробна игра
за престанак није знала,
из паперјастог облака
весело нас је на игру звала.

Санке, капе, рукавице,
све се то у трену претворило
и зимски дан
у игру претворно.

Миа Бојнић
ОШ „Павле Ролински“
Подгорица

Васко Радојичић
ОШ „Јагош Контић“
Озринићи

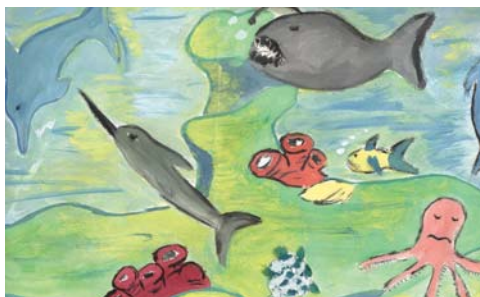

Гаврило Бошковић
ОШ „Сутјеска“
Подгорица

У издању Удружења црногорских писаца за ђецу и младе, 2010. године, објављена је Антологија црногорске поезије за ђецу и младе **БИСЕРИ НА СУНЦУ** *Жарка Л. Ђуровића*. У књизи је заступљено 48 pjesnika различитих генерација, од Александра Леса Ивановића (1911) до Татјане Тање Јовановић (1971). У аналитичком

поговору „Лирски бисери“ аутор Антологије књижевник Жарка Л. Ђуровић, између осталог, наводи: „Презентирана Антологија црногорске поезије за ђецу и младе „Бисери на сунцу“ је богата ризница најљепших стихова и pjesама које представљају трајну, племениту, вриједну и непресушну тековину црногорске књижевности и културе.“ И, на крају, закључује: „Ова антологија, по мом мишљењу, нуди читаоцима значајне садржаје. Конципирана је с намјером да се на најљепши начин посвједочи континуирано и систематско постојање, развој, сазријевање и узлет црногорске поезије за ђецу и младе током двадесетог вијека. Поред тога, надамо се да ће олакшати посао састављачима читанки за наше основце ... Није нелогично да реномирани црногорски писци за ђецу најзад буду представљени у читанкама за ученике деветогодишње основне школе. Они су то одавно заслужили.“

Филип Перовић, ОШ „Максим Горки“, Подгорица

НЕЧУЈНО ОДЕ

Смрт још једном затвори круг:
Нестаде добри, стари друг,
Пресахну ко драги горски врутац,
За њега у срцу оста кутак.
Знале га птице, знао га луг:
Нестаде добри, стари друг.
Из живота нечујно оде
Као у пијесак капља воде.
У срцу само љубав оста...
Топлије бијаше с тобом, Коста.

Комнен Булатовић

КУЋА У КУЋИ

Ја имам кућу у кући,
ту испод нашег стола.
Њу сваког дана зида
чувени мајстор Никола.

Док коцкицу на коцкицу
слаже и опет руши,
то он, у ствари, зида
радост у својој души.

Бранислав М. Вуковић

ШКОЛА

Ура! За школу дајем свој глас.
Школа је право мјесто за нас.
Прва познанства и прве тајне,
добри наставници, наставнице сјајне.

Школа је обавеза, школа је право,
школа је забава, за школу браво.
Ипак, постоје правила јака,
за сваког професора, за сваког ђака.

На вријеме дођи, задатке пиши,
учионицу чувај, таблу бриши.
Наставнике поштуј, другове воли
па ће ти lijепо бити у школи.

Далида Мучић, ОШ „Муса Бурзан“, Подгорица

КАКО СЕ РАСТЕ

Мама и Сања шетају парком.
– Мама, како се зове оно мало зелено дрво?
– Јела, Сањице.
– А оно тамо... оно високо?
– Бор.
Мала радозналка се загледала у даљину.
– А како се зове оно дрво коме гране расту
ниже?
– То је жалосна врба.
– Зашто – жалосна?
– Не знам. Тако се зове...
Дјевојчица се уозбиљила, замислила. Гледа у
жалосну врбу и, као за себе, каже:
– Мислим да је оно дрво жалосно што му гране
не расту горе, према сунцу. К небу и сунцу се може
расти високо, високо. А к земљи, надоље – мало.
Само до траве...

Душан Ђуришић

ИМА ЈЕДНА ЗЕМЉА

Има једна земља с хиљаде обзора:
То је моја земља, то је Црна Гора.

Има једна земља од звјезданих бора:
То је моја земља, то је Црна Гора.

Има једна земља пучаног хора:
То је моја земља, то је Црна Гора.

Има једна земља камена и мора:
То је моја земља, то је Црна Гора.

Има једна земља вијенац ловора:
То је моја земља, то је Црна Гора.

Борислав Јовановић

ПРЕД РОДНОМ КУЋОМ

Листам слике из дјетињства,
љубављу, шопином вођен.
Вазда ћу се сјећати мурве
истрег куће тјге сам рођен.

Ту увијек вјештар ширка,
преко гране виси уже.
Каменица јуна воде
а околу цвајшу дужице.

Чекићем сам по камену
истисиво слова тврва.
Играх лојште, палих вајтре,
брах цвијеће, кућних дрва.

Одавно не живим тамо,
ал још мурва кућу краси.
Чини ми се ко да збори:
– здраво био, ма тјге да си!

Драгиша Л. Јововић

Азра Меховић, ОШ „Марко Миљанов“, Бијело Поље

КАКО ЈЕ НАСТАЛА НАЈКРАЋА ЉУБАВНА ПЈЕСМА

Једно је срце шапнуло
другом срцу
да је срце,
ухватили се за руке
и утрчали у ову пјесму.

Драгомир Ђулафић

Филип Кисић, ОШ „Октоих“, Подгорица

СВЕТИОНИК

На мору има једна даљина
Из које нам морнари машу.
Из те даљине стижу писма
И татини пољупци за Машу.

У мору има једна дубина
Само је тата може препливати.
У моје чекање забаци сидро
Ја бројни дане док се не врати.

На небу има једна висина
До које растем док га чекам.
У кући један празан кревет
На коме заплачем понекад.

У срцу имам хиљаде жеља
А само једна да се оствари.
Да будем светионик моме тати
И срећна звјезда вама морнари.

Мирослав Јовановић Тимотијевић

НАЈВРЕДНИЈИ ДАР

Под прозором школске зборнице надмета-
ле се дјевојчице:

– Ја имам најљепше родитеље! Сваког мјесеца
ми купе нову халину, џемпер или ципеле – хва-
лила се Милица.

– Моји су родитељи још бољи – пожурила је
Вјера

Да претекне другарице. – Њихови поклони су
и већи и скупљи. Прије два мјесеца поклонили
су ми ролшје, прошле недеље бицикл са три
брзине, а чим среде неке папире – преписаће и
викендицу на моје име.

– Славица познаје и твоје и моје – рекла је
Милена – па нека пресуди који су бољи.

– Не бих могла да се одређим – рекла је
Славица.

– Ипак, чини ми се да су најбољи моји мама и
тата. Даровали су ми, што вриједи више од све-
га, најљепшу сестру и два брата.

Борћина Радивојевић

СВЕ СУ ГРОЗНЕ

Све су грозне дјевојчице,
штркљасте и подебеле,
кидају ми танке живице
кад се нечему веселе.

Шапћући једна другу,
кикоћу се тако гласно.
Сигурно се ругају нам
– и будали то је јасно!

Не знам како не увиде
да су све одреда глупе.
Само једна није таква,

она с краја треће клупе.
Гледајући пут дјечака,
никада се не смијући,
нит нам зијева у стопала,
нити нам у лице буљи.

И већ има неко вријеме
(не знам који је то знамен)
кад је сретнем, кад њу про-
ђем
– облије ме неки пламен!

Босиљка Пушић

ЖИВОТНА СРЕДИНА

Имамо дрвеће, ријеке и цвијеће
сунце нам сија сваки дан,
птицу која нам на прозор слијеће,
мјесец који нам чува сан.

Не дајмо да нам ваздух загаде,
да униште наше биљке и траву.
Да ли су свјесни шта могу да ураде?
слушајте ме – ЈА САМ У ПРАВУ.

Хоћу са извора бистру воду да пијем
да се не запитам да ли смијем.
Хоћу да дишем пуним плућима,
хоћу да помажем свим живим бићима.

Као што је ђаку књига,
животна средина је свих нас брига.

Сара Вељковић, ОШ „Октоих“, Подгорица

PODGORIČKA GIMNAZIJA: Klub ljubitelja filma

JEZGRO PRAVIH VRIJEDNOSTI

U biblioteci podgoričke Gimnazije „Slobodan Škerović“ već tri godine uspješno radi Klub ljubitelja filma. Klub je formiran na inicijativu bibliotekara Sanje Marjanović i Nebojše Kneževića, a uz veliku pomoć i razumijevanje Agencije za telekomunikacije i njenog direktora Zorana Sekulića, koji su Gimnaziji poklonili filmski projektor, platno, zvučnike.

Već s prvim filmskim projekcijama formiralo se postojano jezgro ljubitelja filma i od učenika i od profesora. Kao dan za projekcije filmova odabran je petak – drugi radni dani rezervirani su za brojne školske obaveze.

Umjesto praznikave akcije filmove B produkcije, makar bili i novije proizvodnje, naši članovi konstantno se opredjeljuju za istinska

ostvarenja sedme umjetnosti. Prvi film koji smo emitovali bio je „Svjedok“, kultno ostvarenje australijskog režisera Pitera Vira. Slijedili su „Bjektivno iz Šošenka“, „Kum 1“, „Francuska veza“, „Milerovo raskršće“, „Prozor u dvorište“. Od filmova sa prostora bivše Jugoslavije: „Beštije“, „Okupacija u 26 slika“, „Caruga“, „Maršal“, sve uspješna ostvarenja velikih režisera poput Hičkoka, Kopole, Vudija Alena, braće Koen, od domaćih Živka Nikolića, Lordana Zafranovića, Vinka Brešana. Nakon zimskog odmora planiramo da prikazemo filmove Brajana de Palme, Roberta Beninjija, Sindija Lameta, Živojina Pavlovića, Živka Nikolića... – kaže za „Prosvjetni rad“ bibliotekar Knežević.

Klub ljubitelja filma planira i poseban ciklus urađen prema književnim klasicima, kao što su „Hamlet“, „Derviš i smrt“, „Majstor i Margarita“. Već je prikazan film „Fa-

Kluba ljubitelja filma, bibliotekarka Sanja Marjanović sa zadovoljstvom naglašava da su članovi Kluba već sada izgradili istančan filmski ukus. – Vjerujem da će tako biti

stora bivše Jugoslavije – uvjerena je profesorica Marjanović.

Zadovoljstvo što učestvuju u radu Kluba ne kriju ni učesnici Gimnazije.

– Film je za nas „prozor u svijet“, bilo da preko njega saznamo o drugim zemljama, kulturama, gradovima i ljudima, a ponekad bude i bjektivno od svakidašnjice, jednoličnosti – prenosi svoje utiske Nataša Popović, učenica 3-1.

Natašine utiske dijele i ostali članovi Kluba. Neki od njih, pogotovo oni iz nižih razreda, vjeruju da će do kraja njihovog školovanja biti uveden izborni predmet pod nazivom „Filmska umjetnost“. To bi bio pravi način da prošire svoja saznanja i zadovolje široka interesovanja u vezi sa filmom. N. K.

VRIJEDNE PUBLIKACIJE

Klub ljubitelja filma raspolaže i solidnom literaturom o filmskoj umjetnosti. Uz monografiju profesorice Božene Jelušić o najpoznatijem jugoslavenskom režiseru Živku Nikoliću, tu je i knjiga „501 film koji morate vidjeti za života“, kao i nezaobilazni „Filmski leksikon“ Zavoda „Miroslav Krleža“.

– Ovu vrijednu publikaciju dobili smo na poklon od zaposlenih iz ove renomirane enciklopedijske kuće, prilikom njihove posjete Podgorici i Cetinju, povodom „Bogiševićih dana“. Leksikon nam je najpouzdaniji stručni konsultant u odabiru filmova – kaže bibliotekar Knežević.

talna privlačnost“ o tragičnom životu i sudbini dvojice čuvenih francuskih pjesnika Artura Remboa i Pola Verlena.

Jedan od rukovodilaca

i ubuduće, pogotovo kad počemo sa projekcijama filmova italijanskog neorealizma i čeških komedija, francuskih trilera ili najboljih filmskih ostvarenja sa pro-

Vrtić „Dragan Kovačević“, Nikšić
MENSIN SEMINAR
ZA VASPITAČE

NOVE PRILAZNE STAZE I KLUPE: Centralni vrtić

Da u Javnoj predškolskoj ustanovi „Dragan Kovačević“ u Nikšiću mnogo rade na inovacijama, potvrđuje i nedavni seminar Mensinog NTC-sistema učenja. Autor programa je dr Ranko Rajović, dugogodišnji član Komiteta svjetske MENSE za darovitu djecu. Prevažadni zadatak jeste is-

„Luka Simonović“ i „Olga Golović“.

U ovom vrtiću i te kako vode računa o urednosti unutrašnjosti vrtića i dvorišta. Renoviraju se i opravljaju stari objekti, te srazmjerno potrebama roditelja otvaraju novi. Kako smo saznali od Gordane Tomić, pomoćnice direktora, u

Nedavno otvoreni objekat vrtića u Kličevu

traživanje i primjena inteligencije za korišćenje u dobrotvorne svrhe u široj društvenoj zajednici. Tim okuplja poznate stručnjake iz više oblasti: pedagogije, neurofiziologije, defektologije, psihologije i genetike.

Na seminaru su bili svi vaspitači vrtića „Dragan Kovačević“, a pridružili su im se i učitelji gradskih osnovnih škola

ovoj ustanovi prednjače u edukovanju vaspitnoobrazovnog i medicinskog kadra, kao i u organizaciji smotri, defilea, maskenbala, izložbi i raznih nadmetanja. Krana svih njihovih kulturnih manifestacija bila je prošlogodišnja smotra – Međunarodni festival horova predškolske djece.

Bl. Koprivica

OŠ „Mihailo Žugić“, Odžak kod Pljevalja
JAČANJE GRAĐANSKOG
VOLONTERIZMA

Dječiji vrtić „Sestre Radović“ iz Kolašina i Denizen centar iz Svrilja organizovali su četvorodnevni seminar o građanskom volonterizmu, koji je održan u Vrnjačkoj Banji. Učestvovalo je 15 volenterskih timova iz Crne Gore i Srbije. Seminar je bio potpuno novo iskustvo za nas.

Osnovna škola „Mihailo Žugić“ iz Odžaka predstavila je projekat uređenja školskog dvorišta. Tim „Zeleni kraljevi“ sačinjavale su dvije učenice – Lejla Tahiragić i Jelica Čirović, zajedno sa svojim nastavnicama Željkom Pavlović i Bojanom Buijišić. Potrudile smo se da kroz slikovite prezentacije projektima svim posjetiocima približimo naš akcioni plan, kao i poteškoće na koje smo naišli tokom rada na projektu. Pored otvorenih radionica sa trenerima za mlade volontere, te grupnih prezentacija projekata, nezaboravno je bilo i druženje u

Lejla i Jelica Vrabac

Vrnjačkoj Banji, gdje smo obišli mnoge znamenitosti.

Nadamo se da ćemo, shodno znanju koje smo stekli, proširiti svoje vidike i u budućnosti raditi još zahtjevnije projekte.

Lejla Tahiragić, članica volenterskog tima

OŠ „Ilija Kišić“, Zelenika
NOVI BROJ
„ZVONA“

Ne prekidajući tradiciju, povodom Dana škole objavljen je naš školski list koji ima višestruk značaj za sve nastavnike, dake i njihove roditelje. U njemu su predstavljeni rezultati naših učenika u nastavnim i vannastavnim aktivnostima u protekloj godini.

Posebno smo ponosni na priznanje koje je stiglo iz ISSN centra za Crnu Goru, odakle smo za naš list dobili međunarodni standardni broj za serijske publikacije.

Ovo ide u prilog činjenici da smo na pravom putu, ali i obavezujemo da budemo još bolji. Svi učenici i zaposleni dobili su po primjerak „Zvona“ koji već godinama informiše

Zeleničane o radu učenika i nastavnika u školi i van.

Novinarska sekcija

Volonterske aktivnosti u OŠ „Dašo Pavičić“
od velike pomoći vršnjacima

ZASLUŽENA GODIŠNJA NAGRADA

Glavni partner u projektu „Organizovani volonterski rad u zemljama Zapadnog Balkana“, koji je podržala američka ambasada u Podgorici, bila je Slovenska filantropija iz Ljubljane

Organizovani volonterski rad u OŠ „Dašo Pavičić“ u Herceg Novom započeo je školske 2009/2010. godine, projektom Omladinskog centra Herceg Novi pod nazivom „Organizovani volonterski rad u zemljama Zapadnog Balkana“.

Glavni partner u tom projektu, koji je podržala američka ambasada u Podgorici, bila je Slovenska filantropija iz Ljubljane.

Nedjeljka Stojanović-Stanojlović, pedagog škole, predstavila je na Prvoj konferenciji pedagoga Crne Gore, održanoj u Petrovcu krajem prošle godine, iskustva u vezi sa realizacijom ovog projekta.

Lijepo priznanje – godišnja nagrada za dobro osmišljen organizovani volonterski rad, stiglo je baš na Međunarodni dan volontera od Volonterskog servisa Crne Gore, ADP ZID. Škola „Dašo Pavičić“ bila je među četiri nagrađene čiji je program predstavljen na dodjeli nagrada.

A da je priznanje zaslužno, potvrđuju mnogobrojne aktivnosti, od kojih navodimo najznačajnije. Povodom Svjetskog dana borbe protiv side i Dana Crvenog krsta Crne Gore, 20 učenika VIII razreda prisustvovalo je predavanju o prevenciji side i značaju dobrovoljnog davanja krvi. U Savjetovalištu za mlade pri Domu zdravlja Herceg Novi četrdeset

Sa dodjele godišnje nagrade volonterima

učenika VI i IX razreda prisustvovalo je edukativno-informativnim radionicama „Prevencija pušenja i zdravi stilovi života“. U okviru programa „Prevencija narkomanije“ (izučava se i u okviru izbornog predmeta „Zdravi stilovi života“ u VIII r.) koji će kao i prethodne dvije godine realizovati volonteri – učenici VIII i IX razreda, na kraju školske godine održaće se školsko i opštinsko takmičenje. Do tada će učenici koji se spremaju za takmičenje u okviru svojih ekipa, realizovati više nastupa u odjeljenjima od VII do IX razreda, prezentujući teme u vezi sa

prevencijom narkomanije. Za Dan dječije radosti volonteri iz VI i VIII razreda pripremaju akciju „Slatkiš za osmijeh“ za djecu u Dječijem domu u Bijelju.

Vršnjačka pomoć u učenju (posebno učenicima sa slabijim uspjehom, novim učenicima koji dolaze sa strane, kao i djeci sa posebnim potrebama) organizuje se i ove godine.

Započela je i izrada portfolija izleta i ekskurzije za učenike IX razreda, što će biti nastavljeno narednih godina.

Milica Kovačević,
prof. biologije

Gradevinsko-geodetska škola „Inž. Marko Radević“, Podgorica

POGODNOSTI ZA DJECU S POSEBNIM POTREBAMA

Zahvaljujući donaciji austrijske organizacije Kulturkontakt, ispred Gradevinsko-geodetske škole „Inž. Marko Radević“ bilo je malo gradilište – urađena je pristupna rampa i toalet za djecu sa smetnjama u razvoju.

„Donacija od pet hiljada eura, mnogo nam znači, jer je moguće da u narednom periodu upišemo i druge sa posebnim potrebama.“

„Cilj nam je da ispunimo određene standarde i da svim učenicima omogućimo upis u školu“, kaže Dragan Miranović, direktor.

U toj školi minulih godina nije bilo daka kojima je pri-

stupna rampa bila potrebna. Saznali su da će od jeseni upisati učenike sa smetnjama u razvoju, pa su zadovoljni što će im, nakon otklanjanja fizičkih barijera, omogućiti normalne uslove za pohađanje nastave.

„Naša škola nudi određena usmjerenja koja su pogodna za njih: arhitektonski tehničar, dizajner enterijera, tehničar visokogradnje. To su poslovi koji se rade u projektantskim biroima“, objašnjava Miranović.

Dragan Miranović.

enterijera, tehničara visokogradnje, ali nam je veoma stalo do toga da što više promovise mo zanate, posebno one koji su traženi na tržištu rada. Bilo bi dobro da imamo učenike na zanimanjima: tesar, zidar, keramičari, instalateri u građevinarstvu, tako da ćemo pokušati da upišemo što više učenika na trećem stepenu“, rekao je direktor

Dok upis daka za zanatska zanimanja ide teže, takvih problema nemaju sa četvrtim stepenom. Posljednjih godina smjerove arhitektonski tehničar i dizajner enterijera upisivali su odličaši. U školi se nadaju da će i ove popuniti šest odjeljenja tehničara (180 učenika).

D. P.

OŠ „Niko Maras“, Bijelo Polje (Zeta)

RADIO NA RADOST

Škola „Niko Maras“ u Bijelom Polju baštini dugu tradiciju: ove godine proslavice 105 godina postojanja. S ponosom se može reći da je iz ove škole stasao veliki broj istaknutih stvaralaca iz oblasti nauke, umjetnosti i sporta.

U školi je 22 zaposlenih, nastavu pohađa 160 učenika, od kojih tri u područnom odjeljenju u Ponorima. Nastava se odvija u šest učionica. Nažalost, još nema fiskulturnu salu.

Uspješno rade literarna, horska, dramska i recitatorska sekcija, kao i klubovi mladih hemičara, fizičara, anglista i rusista. Veoma je aktivan i Dački parlament, čiji su članovi Ivan, Filip i Nataša Klikovac, Isidora, Kaja, Nikolina i Živko Maras i Ana Dobrović.

Ozbiljnije pomake tek treba da uradimo. Preko radijske sekcije, u čiji rad treba da se uključe i članovi Dačkog parlamenta i ostalih sekcija, postojaće veća mogućnost za poboljšanje nastave – ističe direktor škole Goran Peličić.

– Školski radio je korak naprijed ka ostvarenju naših želja. Posebnu motivaciju prestavlja za recitatorsku i muzičku sekciju. Već osjećamo promjene. Umjesto zvona, početak časa oglašava se muzikom. Mnogo je prijatnije muzikom otpočeti i završiti čas. A muziku slušamo i u toku velikog odmora – kaže Isidora Maras, učenica 9. razreda, predsjednica Dačkog parlamenta.

– Svi smo bili prijatno iznenađeni kada se umjesto zvona

Đaci OŠ „Niko Maras“ u školskom holu

Na njegov predlog izgrađen je u krugu dvorišta parking za bicikliste i osnovan školski radio. Naravno, njihove ideje, pored uprave škole, podržao je i Savjet roditelja.

– Školski radio je na radost učenika i nastavnika. Pruža nam brojne mogućnosti, od emitovanja obavještenja i muzičkih i recitatorskih manifestacija, do obrazovnih emisija.

oglasila muzika. Ona opušta i pozitivno utiče na raspoloženje učenika i nastavnika. Vjerujem da će radio u našoj školi naći širu primjenu – ističe profesora hemije Persa Bečić.

Izlazeci iz ove vaspitno-obrazovne ustanove, kao po dogovoru, kraj časa oglašio se zvicima prijatne muzike.

Slavka Klikovac

OŠ „Dušan Bojović“, Župa Nikšićka ZAHVALNICA ŠKOLI NA PALAMA

Prijateljstvo koje traje
– fotografije o uzajamnim posjetama dviju škola

Osnovna škola „Dušan Bojović“ iz Župe Nikšićke bila je partner školi „Pale“ sa Pala u okviru Akademije centralnoevropskih škola (ACES) koja je inicirala povezivanje zajedničkih projekata škola iz različitih zemalja regije.

Zrijeb je htio da partnerka Osnovnoj školi „Dušan Bojović“ bude škola sa Pala. One su uspješno zajednički odradile projektne zadatke. Prvo su

Župu posjetili mladi Paljani, na čelu sa profesorom Radomir Vojvodicom, koji je rodom iz Crne Gore. Zatim su Župljani uzvratili posjetu, darujući školu na Palama zahvalnicom – plaketom koja je istaknuta u njenom prostoranu i svijetlom holu.

Prijateljstvo i saradnja produbljuje se i učvršćuje, najavljuju iz obje škole.

Bl. Koprivica

TRŽIŠTE TRAŽI ZANATSKA ZANIMANJA

U narednom periodu škola će više raditi na sopstvenoj promociji:

„Kao i prethodnih godina, posjetićemo osnovne škole na teritoriji opštine Podgorica. Imamo vrlo konkurentna zanimanja, popularna, dobro plaćena. Kod nas je tradicionalno veliko interesovanje za arhitektonskog tehničara, dizajnera

STRAH OD PROMJENE

(Dr Mile Bakić: „Zagrađe”, IP Nova knjiga, Podgorica, 2011)

Svjedoci smo da savremenu književnu scenu karakteriše brojni prozni žanrovi, kao i plodno poetsko stvaralaštvo. Međutim, primjećujemo da je jedan od najstarijih književnih oblika skoro zaboravljen. Riječ je o drami. O drami kao umjetničkom književnom djelu koje je svojim formalno-stilskim karakteristikama prvenstveno namijenjeno izvođenju na pozornici, ali koje se i čita kao svaki drugi književni tekst.

Kompoziciona šema drame ograničava autora da određenu radnju podredi konvenciji žanra, ali to svakako ne znači da forma ograničava visinu umjetničke vrijednosti samog književnog djela. Jedno takvo književno djelo jeste „Zagrađe” dr Mila Bakića.

Da je riječ o dramskom tekstu, može se zaključiti već na prvi pogled: lica su istaknuta na samom početku, tekst je podijeljen u pet činova. Radnja se dešava u Zagradu, ili „mom malom mistu”, kako kaže autor, poslije II svjetskog rata. To je bilo vrijeme

koje je najavljivalo velike promjene i obećavalo blagostanje novog sistema, ali ljudi su strepjeli. Stanovnici te male varoši, koja se nalazila na samom rubu civilizacije i svijeta, plašili su se svake promjene, pa makar ona bila i najbolja. Nije slučajno što je autor takvu varoš nazvao Zagradom, asocijativno blisku

predgrađu, ali ipak negdje iza...

Promjena se desila kada je u varoš, kao božiji dar, stigla učiteljica Božidarka. Ona je bila drugačija, ona je bila ta kobna promjena koja je trebalo da udahne život jednom ratom izmrcvarenom svijetu.

Pored brojnih asocijativnih i simboličkih elemenata, netipičnih opisu dramske radnje, pažnju skreće i lice „autora”. To nije autor – stvaralac književnog teksta. To je imaginarni autor, sugrađanin i svjedok jedne tragedije koja se ne završava ni onim što jeste najtragičnije – ubistvom. Traje tragedija o kojoj nam autor iz Zagrada priča, i ona je zajednička. Ona je produkt zavisti, ljubomore i licemjerja jedne grupe ljudi, ali ništa manje i kukavičluk one druge grupe koja svojim okretanjem leđa zločinu hoće da vjeruje da se zločin nije ni desio.

Dakle, riječ je o svevremenosti temi sa velikom etičkom i moralnom porukom.

Jelena Krsmanović

DUGO TRAJANJE

(Prof. Dr Zoran Lakić:

„Tokovi istorije u Crnoj Gori”, Podgorica, 2011)

Knjiga akademika Zorana Lakića „Tokovi istorije u Crnoj Gori”, najnovija u dugom nizu djela ovog istoričara, predstavlja još jednu novinu u crnogorskoj i južnoslovenskoj historiografiji.

Ovaj poznati intelektualac i istoričar zadivljuje stručnu javnost svojom posebnosti u metodološkom smislu, a običnog čitaoca jednostavnošću i poetičnošću, zbog čega je odavno zaslužio epitet „pjesnik među istoričarima”.

Sami naslov knjige govori o sagledavanju crnogorske istorije u totalitetu, poput djela francuskog istoričara svjetskog glasa Fernana Brauda.

Sveobuhvatnost društvenih pojava ogleda se u velikom rasponu tema, od saradnje Crne Gore i Rusije do

emancipacije žene u Crnoj Gori, što se u historiografiji naziva „dugo trajanje”.

Knjiga „Tokovi istorije u Crnoj Gori” sastoji se iz pet

cjelina: Ogledi, Osvrti, Pisma, Putopisi i Dokumentacija. U svakom od navedenih poglavlja obrađuju se teme koje su suštinske prirode za sagledavanje prošlosti Crne Gore, ali i aktuelne situacije, kao i prognoziranje budućih događaja na osnovu iskustva, što je i najveći domet istorijske nauke.

U cjelini posmatrana, knjiga „Tokovi istorije u Crnoj Gori” svojom koncepcijom, tematikom i suštinom predstavlja karakteristični sveobuhvatni pregled istorije Crne Gore. Zbog toga će ova knjiga biti korisna svima onima koji se bave prošlošću Crne Gore, a posebno mlađoj generaciji studenata i budućih istoričara.

Dr Vukić Ilinčić

SNAGA KRITIČKOG ANGAŽMANA

(Nebojša Burzanović:

„Zapisi iz lavirinta”, CDNK, Cetinje, 2011)

Svoje članke, eseje i kritičke prikaze, sabrane u nedavno objavljenoj knjizi „Zapisi iz lavirinta”, Nebojša Burzanović je prethodno objavljivao u dnevnim novinama. Tek sada, kada su se našli na jednom mjestu, pokazali su pravu snagu kritičkog angažmana ovog autora. Kako po motivima i problemskoj građi obuhvataju dosta širok spektar, tekstovi su sistematizovani u nekoliko poglavlja: Politika, Istorija, Književnost, Umjetnost, Religija – Filozofija i Tokovi civilizacije. Burzanovićevi tekstovi pisani su konciznim jezikom, oni iskazuju autorovu ostru, decidnu prodornost u iznošenju težine problema i koncentraciju prije svega na udarne tačke djela o kojem piše.

Sadržaj knjige Burzanović dodatno problematizuje postavljajući sopstvenih pitanja, uvodeći tako i samog čitaoca u nimalo naivnu igru prosuđivanja, tj. svejvremenog učestvovanja i „dočitavanja” teksta knjige. Građu o kojoj piše autor direktno kontekstualizuje određenim društvenim miljeom Crne Gore, regiona ili svijeta. On na taj način svijet i život, istoriju, kulturu i perspektivnost naše civilizacije posmatra kao veoma složene i međusobno uslovljene fenomene. Otuda se Burzanovićeva knjiga doživljava kao jasna artikulacija problema koje on dodatno aktuelizuje širim teoretskim viđenjima, a što za čitaoca može biti od velike koristi, jer na taj način postaje upućeniji u sami sadržaj. Ta činjenica nije nevažna, pogotovo kad se ima u vidu da je Burzanović, pored značajnih tema iz crnogorske istorijsko-kulturno-političke zbilje, pisao i o rijetko prevedenim knjigama i autorima, tako dobrodošlim ovdašnjoj široj, stručnoj i naučnoj javnosti (A. G. Haman, Kristijan Sen-Žan Polen, Helmut Plesner,

Gabrijel Laub i drugi).

Autorov kritički prilaz temama znači često i njihovu demistifikaciju, jer su se njihove poruke i ideje kroz lavirint istorije znale često pogrešno tumačiti, ili ih je sama dijalektička nužnost postavljala u drakulski analitički kontekst.

„Zapisi iz lavirinta” prva je knjiga Nebojše Burzanovića. Međutim, po zrelosti i jasnoći autorovih stavova, slobodi i sigurnosti interpretacije, ne i početnička. Pitanja autoritarnosti, slobode, rata, religije, nacije, egzistencijalizma, stvaralačkog čina i drugih filozofskih pitanja i društvenih fenomena, iako ponekad navedena kao povod ili didaskalija unutar određenog teksta, predstavljaju veliki dio da se naslovima u ovoj knjizi okrenemo sa znatiželjom.

„Autor odabira piše i knjige koje mnogi drugi tumače naprosto zaobilaze – knjige koje se ubi imaju intrigu, duh kontroverze. Burzanović je promišljen, ubjedljiv, daleko od banalnih intonacija tribuna trenutka”, napisao je Balsa Brković. Ovo je i najbolja preporuka da se čitaju „Zapisi iz lavirinta”.

J. Vukanović

DRAGOCJENO ZA ČITAOCE I KRITIKU

(Dr Radisav Džuverović:

„Prozni zapisi pljevaljski”, Grafo Crna Gora, 2011)

Knjiga „Prozni zapisi pljevaljski” izašla je u biblioteci „Pramen zavičaja”, u ediciji „Diatreta”, koja je namijenjena i rezervisana za stvaraocima iz Pljevalja i pljevaljske dijaspore. „Poslije knjige „Odbir”, zbirke poetskih zapisa pljevaljskih, Džuverović je ovim zbornikom u sintetizovanom obliku prezentirao proznu književnu scenu pljevaljskih pisaca prilozima koje je sam odabrao, čime je učinio značajnu uslugu književnoj kritici kojoj predmet istraživanja budu pljevaljski pisci. Priredivač se nije bavio iznošenjem vrednosnih sudova o proznim radovima, već ih je predstavio bez strogih kriterijuma o značaju, vremenu kada su nastali i književnoj orijentaciji. Zastupljeni su pisci iz raznih perioda, ne samo oni koji rade i žive u Pljevljima, već i oni koji su rođeni u pljeval-

skom kraju a dalju karijeru i književno stvaralaštvo nastavili u sredinama van ove opštine”, zapisao je Joknić.

„Priredivač je, smještajući autore po hronološkom redu, izbjegao da bude izričit kad je vrednovanje u pitanju, prepuštajući to književnoj kritici i čitaocu... Pojava ove knjige je značajan događaj za naš književni prostor, na koji se dugo čekalo, a ona daje priliku i onima koji misle da to može drugačije, bolje, zanimljivije”, mišljenja je Milenko Jović.

„U knjizi je zastupljeno 25 pisaca, prepoznatljivih i afirmisanih ne samo u našim krajevima nego i šire. Među njima je i Milka Bajić Poderegin, čiji je roman 1987. godine bio na spisku za NIN-ovu nagradu... U zborniku su birana najbolja prozna ostvarenja pojedinih stvaralaca, a uvažavan je izbor i samih autora”, kaže Rađe Džuverović.

M. Terzić

ANTOLOGIJSKI IZBOR OD KLASIKE DO DANAS

(Dr Cvetko Pavlović: „Poezije i poete”, Sekcija pisaca–radnika Crne Gore, 2011)

Nedavno je u Podgorici objavljena knjiga „Poezije i poete” autora Cvetka Pavlovića iz Bara. To je antologijski izbor koji čini mozaik ocjena i mišljenja o značaju poezije i njene vrijednosti, kao lični odnos poeta prema kraljici umjetnosti, kojoj su posvetili sebe, svoju ljubav i umijeće, kao sudbinsko predodređenje svoga života.

U ovaj izbor autor je zastupio 303 poznata i slavna pjesnika iz različitih perioda, od klasičke do danas, da nam prikaže i pokaže njihova mišljenja o poeziji i pje-

snicima, bez obzira kojem vremenu i umjetničkom pravcu pripadali.

U izboru nisu zastupljeni mnogi autori koji svojim vrijednostima to zaslužuju. Ne samo oni, nego i mnogi književni teoretičari, kritičari i ljudi koji se bave izučavanjem literature, poezije posebno. Ali, za ovakav vid izbora to se i očekivalo.

Pavlović je predstavio svoje omiljene stvaraocima i izbor je izraz njegovog afiniteta prema autorima čija je djela ne samo upoznao nego duboko intimno doživio. Dokaz je citiranje omiljenih

autora koje nam je srdačno preporučio.

Estetska i umjetnička vrijednost knjige nije izgubila na vrijednosti i kvalitetu, bez obzira što se doima kao lična lektira autora.

To samo potvrđuje njegovu ljubav, kao čitaoca i naučnoistraživačkog poslenika, te nastojanje da ogromni dio stvarne energije posveti lično nadogradnji i opštoj kulturi i obrazovanju, što sve zajedno čini civilizacijsko duhovno obogaćenje.

Dr Vladislav Pavićević

List Privredne komore Crne Gore „Glasnik“ donosi zanimljive priloge iz sfere ekonomije i turizma. U uvodu je tekst predsjednika Privredne komore Velimira Mijuškovića („Investirati u razvojne resurse“). Dr Milorad Katnić, ministar finansija u Vladi Crne Gore, piše o perspektivi crnogorske ekonomije („Naša ekonomija ima veliki potencijal“), dok glavni ekonomista Centralne banke Nikola Fabris ukazuje na visoke kamatne stope („Važnost smanjenja kamatnih stopa“). Aleksandar Pejović, glavni pregovarač Crne Gore za članstvo u EU, ukazuje na važnost Komore u procesu pregovora za članstvo u EU („Uloga privrede u evropskim integracijama“). Ljiljana Filipović, potpredsjednica Komore, piše o uclanjenju Crne Gore u

GLASNIK

(Br. 1, januar, 2012)

Svjetsku trgovinsku organizaciju („Afirmacija crnogorske privrede na svjetskoj trgovinskoj mapi“). Direktor Investiciono-razvojnog fon-

da dr Dragan Lajović piše o novinama u kreditnoj ponudi („Konkurs za finansiranje projekata mladih u biznisu“), a Aleksandar Mitrović, rukovodilac Sektora za pravne, opšte i finansijske poslove Privredne komore Crne Gore, o izmjenama regulative koje se odnose na Zakon o radu, Zakon o akcijama, te Zakon o inspeksijskom nadzoru.

„Glasnik“ piše i o tri nova razvojna projekta, o posjeti ambasadora SR Njemačke Fiseru Pusa, IPA programu Crna Gora – Hrvatska, festivalu vina održanom u San Antoniju (SAD), o sistemu državne pomoći usaglašenom sa pravilima EU, te novom sistemu zapošljavanja, a donosi i zanimljivosti iz svijeta biznisa.

Glavni i odgovorni urednik Milan Stojović.

Š. B.

Povodom 15 godina postojanja, redakcija časopisa za kulturu „Plima“ štampala je svečani broj „Plima plus“. Otvaraju ga radovi Vladimira Vojinovića „Vjekovi podstanarstva crnogorske književnosti“ i „Evropske ideje u međuratnoj crnogorskoj književnosti“. Slijede tekstovi Erika Tusenta „Centar protiv periferije u EU“ (sa engleskog jezika preveo Dušan Miljković), Jasne Šamić „Crna Gora i integracije u EU“, te Gorana Sekulovića „O onome koji dijeli državu (u) jedinjujući je, ili: O vatrogascu – pirmanu“.

Iz ugla teorijskog proučavanja prostora, Davor Beganović iznio je analizu „Šaka prostora – heteropatije u romanima Meše Selimovića, Ismaila Kadrea i Orhana Pamuka“. Esad Bajtal piše o temeljnim elementima uspješne komunikacije, („Važnost prvog utiska“), razlaže pojam filozofije palanke („Bezličnost – stil i na-

PLIMA

(Br. 70-71, Cetinje, 2011)

čelo palanke“), kao i sumiue slikarstvu proisteklom iz zen-budizma („Sumidze – psihologija neuhvatljivog“). Davor Beganović je objavio prikaz zbirke pripovjedaka Muzafera Čausija „Predstave subotom uveče“ („Otklon od zavicajnog i autobiografskog“), a Jelena Knežević

prikaz romana „Sin“ Andreja Nikolaidisa („Čitanje s povodom“), dok Vladimir Vojinović iznosi zapažanja o rukopisu Jovana Nikolaidisa „Religija Sandra Galeba“.

Josip Osti napisao je kritiku knjige „Mistika mistika“ Jasne Šimić, dok se Jasna Šimić predstavila i tekstom i stihovima posvećenim gradu Baru („Uspomena mirisna kao mimozu“). Vladimir Arsenić piše tekst „Etika pripovedanja u priči Žlice koje pjeva“ Dragana Radulovića.

Objavljena je i proza: Sanjina Sorela („Obiteljske tajne“), Sladane Kavaric („Deponija“), M. S. Rose („Noć zablude“, s njemačkog prevela Danica Janković), Milana Đorđević („Dan i noć svakodnevice“), Kasimira de Brita („Pesme“, s portugalskog prevela Tatjana Tarbuk), te proza Dine Muric („U distriktu Neubau“).

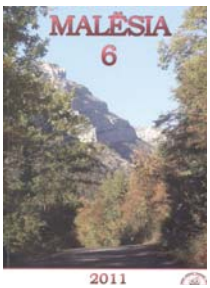
Urednik časopisa je Jovan Nikolaidis.

Š. B.

„MALËSIA“

Časopis za kulturu, nauku i društvena pitanja na albanskom jeziku

(Br. 6/2012)

Osnovni cilj časopisa „Malësia“ jeste da se na njegovim stranicama promovira značajna pitanja iz kulturne baštine, istorijskog razvoja i društvenog bitisanja albanskog naroda u Crnoj Gori i šire u regionu.

Časopis je periodičan i uglavnom izlazi jedanput godišnje. Do sada je publikovano šest brojeva, u kojima je svoje radove objavilo 125 autora, od kojih 90 doktora nauka i univerzitetskih profesora, zatim akademici, državnici, diplomate, eksperti i publiciste.

Časopis je podijeljen u nekoliko rubrika: Kultura, Istorija, Toponomastika, Društvena pitanja, Recenzije o aktuelnim publikacijama. U novom broju saradivali su autori iz Crne Gore, Albanije, Kosova, Makedonije, Italije, Bugarske i Grčke.

U najnovijem broju, među kritičkim književnim studijama pažnju skreće prilog mr Ismile Dode iz Bara „Balada ponovnog upoznavanja unuka sa ujakom“. Članak prikazuje neke aspekte iz oblasti usmenog albanskog stvaralaštva u Crnoj Gori i može da posluži kao uporedna analiza u balkanskoj folkloristici. Tekst „Toponomastika Bratice“ u rubrici Onomastika, prof. dr Sima Dobrecija iz Ulcinja, mali je rječnik dijalekatske albanske baštine.

U rubrici Društvena pitanja, Nik Gašaj dao je analitički pregled na temu „Položaj Albanaca u Crnoj Gori i međunarodni standardi“. U rubrici Recenzije dat je prikaz dr Sabine Osmanović iz Ulcinja, o studiji prof. dr Rudždija Ušakua „Ulcinj u odnosu istraživanja i nadahnuća“, kao i osvrt mr Arben Prednja iz Skadra „O književnom djelu nekih savremenih albanskih pisaca u Crnoj Gori“.

Neki prilozii podsjećaju na nezaboravna imena stvaralaca albanske kulture: Emil Lafa

(Tirana) podsjeća na Mahira Doma, Murat Gecaj (Tirana) govori o Ećremu Čabeju („Sa poštovanjem i zahvalnošću o kolosu albanske kulture“), Dovalin Škurtaj piše o Martinu Čamaju („Eminentna ličnost albanologije i albanske književnosti“). Ovdje je prezentiran i prilog posvećen Thoma Kaçorit u Bugarskoj, kao primjer čuvanja albanskog identiteta od strane pisaca van domovine, autorke prof. dr Rusanë Hristove-Bejleri (Sofija). U redovima značajnih tekstova jeste i tekst „Majka Tereza: Voljela sam ljude sa božanskom ljubavlju“, od Antona Beriše (Kalabrija). Prilog prof. dr Šprehe Hodže (Priština) posvećen je još jednoj albanskoj ličnosti – „Anton Četa, ikona pomirenja krvnih osveta na Kosovu“.

U nastavku časopisa objavljeni su i članci drugih poznatih naučnih stvaralaca, kulturologa i publicista, kao što su: prof. dr Tomor Osmani, prof. dr Zećirja Nezirri, prof. dr Franciško Altimari, prof. dr Muharem Jakupi, prof. dr Fatbarla Hodža, prof. dr Haki Džakli, dr Irena Fistani, dr Lavdoš Ahmetaj, prof. dr Begzad Balii, prof. dr Mimozina Kore, dr Žuljeta Kadili, mr Gentjana Taraj, Niko Stylos i Luljeta Kodra.

Glavni i odgovorni urednik Nik Gašaj.

O. Đ.

MILIVOJE ĐURIŠIĆ

Sredinom novembra 2011. godine umro je ugledni prosvjetni radnik Milivoje Đurišić. Rođen je 1928. u selu Parci, Lješanska nahija. Osnovnu školu završio je u Gradcu, nižu gimnaziju u Podgorici, a Učiteljsku školu u Herceg Novom. Kasnije, iz radnog odnosa – Višu pedagošku na Cetinju, potom diplomirao geografiju na Prirodno-matematičkom fakultetu u Novom Sadu.

Osumnjičen kao informbirovac, dvije godine proveo je na Golom otoku.

Kao učitelj radio je u Buronjima, Vrulji kod Pljevalja, Žabljaku Crnojevića, Dobrojskoj Župi, Meterizima i Ravšima. Bio je direktor više osnovnih škola, profesor i prosvjetni savjetnik za razrednu nastavu... Milivoje je svojim radom i ponašanjem uživao povjerenje i ugled kod svojih kolega i učenika, čuvajući tako dostojanstvo profesije kojoj se bezrezervno posvetio.

Svoj bogati prosvjetno-pedagoški rad Đurišić je upotpunio naučno-istraživačkim radovima iz etnologije, istorije i geografije. Napisao je više knjiga: „Parci i njihovi žitelji“, „Lješanska nahija“, „Ispovijest robijaša“ (hronika o stradanjima na Golom otoku) i „Crvena Mrlja“. Povremeno je saradivao u „Prosvjetnom radu“ i drugim listovima. Vezivalo nas je duboko prijateljstvo iz učiteljske škole (on je bio prva, a ja druga generacija). Svojim časnim radom i životom zaslužio je naše dugo sjećanje.

Risto Bogojević

MILUTIN POPOVIĆ

Decembra prošle godine umro je Milutin B. Popović, profesor srpskohrvatskog jezika i jugoslovenske književnosti u penziji. Rođen je 1937. godine u Kršu kod Njegovude. Gimnaziju završava u Bijelom Polju, a filološki fakultet u Beogradu.

Tokom svog četrdesetogodišnjeg rada, od Drvara do Zabljaka, najmlade je učio prvim slovima i prvim stihovima, otvarao im vidike putem knjige, a srednjoškolsku omladinu upućivao na velike svjetske književnosti. Govorio je da djecu treba razumjeti i poštovati, ali je ujedno upozoravao i na manjak poštovanja prema nastavničkom pozivu. Ukazivao je da profesija prosvjetnog radnika treba da bude prestižna u svakom, pa i našem društvu.

Pored prosvjetarskog rada, profesor Popović se bavio i spisateljstvom. Bio je član Književnog kluba Zabljak i dopisnik mnogih dnevnih listova. Autor je knjige „Mudrosti na dlanu“.

Profesor Popović od života nije tražio puno. Živio je autentično, na svoj način. Ponekad osamljen i uklonjen od svijeta, neprilagodan. No, ispod fasade buntovnika i strogo kritičara krije se čovjek fine jednostavnosti, dobrote i tradicionalne etike. Ostavio je vidno mjesto u istoriji školstva ovoga područja, zbog čega ga se trajno sjećati njegovi učenici, kolege i građani Zabljaka.

Blagoje Raković
Sreten Lazarević

MILOVAN – MALJO S. POPOVIĆ

Početak novembra prošle godine otišao je u nezaborav jedan od najmiljenijih maturanata Učiteljske škole u Herceg Novom školske 1947/1948. godine. Popović je rođen 1926. godine u Kućima, selo Kržanja. Učiteljski poziv, koji je neobično volio, uspješno je obavljao u mnogim školama: Jablanovo, Tomaševo, Mojkovac, Brskut, Ubli, Orahovo, Medun, Doljani, Martinovići kod Plava, kao i u selu Dukat i Koprinjici kod Niša.

U komunikaciji uvijek je bio dostojanstven. Za uspješan rad i ostvarene rezultate Milovan je dobijao mnoga priznanja, pohvale i nagrade. Odklikovan je i Ordenom rada sa srebrnim vijencem.

Bio je osobena ličnost i svaki susret sa njim bio je pravi doživljaj. Milovan je volio ljude, a i ljudi njega. Njegov životni optimizam, humor i sala, po čemu je bio poznat još kao učenik Učiteljske škole, nijesu ga napuštali do kraja života.

Dr Novak Stojanović

DRAGICA JOKIĆ

Kolektiv Osnovne škole „Boro Vukmirović“ na Rijeci Crnojevića ostao je prošle godine bez svog omiljenog i uglednog člana, Dragice Jokić, nastavnice engleskog jezika. Rođena je 1954. godine u Klini, kod Peći, gdje je završila osmogodišnju školu i gimnaziju, a engleski jezik i književnost na Višoj pedagoškoj školi u Prizrenu. Radni vijek započela je u Vrbasu. Ubrzo se vraća u Peć, gdje radi u OŠ „Dušan Mugoša“.

Od 1981. do 1991. radi kao novinara – dopisnik za dnevni list „Jedinstvo“ iz Prištine. Ponovo se vraća u OŠ „Dušan Mugoša“, do 1991. godine, kada zbog ratnih dešavanja na Kosovu, dolazi u Podgoricu.

Od 2005. godine pa do kraja radi u OŠ „Boro Vukmirović“ na Rijeci Crnojevića. Savjesno i sa ljubavlju obavlja svoj pedagoški poziv. Kako u učionici tako i u svim aktivnostima školskog života, požrtvovano učestvuje i time zavređuje veliki ugled i poštovanje. Njenim odlaskom naš kolektiv više nije isti. Omiljena među učenicima i kolegama, učini je da se teško mirimo sa njenim preranim odlaskom. Svojim osmijehom i milošću ostavila je trag u našim životima i u našim sjećanjima

Jagoda Šoškić
Vukica Kankaras

Представљени награђени радови на конкурс „Креативна настава“

УЧЕНИК ДОМИНИРА, НАСТАВНИК АСИСТЕНТ

Првојласирана Дијана Милошевић, групо мјесто освојила Мајdalena Килибарда, а треће Маријана и Владимир Појовић

Дијана Милошевић, наставница ОШ „Народни херој Саво Илић“ из Доброте (Котор), представљаће Црну Гору на Форуму иновативних наставника од 19. до 24. марта у Лисабону. То је заврједила побједом на конкурс за иновативне часове и иновативан приступ настави кроз употребу информационо-комуникационих технологија, који под називом „Креативна настава“ трећу годину заредом организује Мајкрософт Црна Гора и Завод за школство. Њена припрема „Са друге стране катедре“ проглашена је најбољом у конкуренцији 31 рада који су послала 44 наставника.

ученика, као и њихово виђење промена у школском систему. Ово се показало као велико осјеђење у настави и још једном указало да је неопходна доминантна улога ученика у учионици, а да наставник буде својеврсни асистент у процесу учења – истиче Дијана Милошевић.

Ранко Чабрило, менаџер за академске програме у Мајкрософту за Црну Гору, наглашава да та компанија у склопу своје друштвене одговорности, кроз програм „Partners in Learning“ (Партнери у учењу), много улаже у образовање:

– Циљ нам је да ученик и студент буду у центру образовног процеса, да их при-

интернета, стварамо богату базу угледних наставничких радова, доступну свима у образовном систему Црне Горе. Та база увек се користи у наставној пракси, представља важан избор квалитетних наставних материјала, и инспирација је многим наставницима за иновације на часу – истиче Нермин Хајдарпашаић, координатор „Креативне наставе“ у Заводу за школство.

Другојласирана је Магдалена Килибарда из Средње економско-гоститељске школе у Никшићу („Microsoft Mathematics кроз пријере“), треће мјесто освојила су супружници Мари-

Шаховски турнир за дјецу „Котор 2012“

СРЂАН ФИЛИПОВИЋ ОСВОЈИО ЗЛАТО

Срђан Филипковић њима побједнички пехар и златну медаљу

Шести, традиционални турнир за дјецу „Котор 2012“ одржан је овога пута у Заводу за школовање и рехабилитацију лица са поремећајима слуха и говора. Поред дјецe из Црне Горе, на турниру редовно учествују и шахисти из БиХ. Нашу школу представљали су ученици седмог и осмог разреда који шах изучавају на часовима изборне наставе: Срђан Филипковић, Јелена Пејовић, Доротеа Љамић, Ђорђе Војводић,

Андреја Ногоуловић, Никола Мичета, Филип Радановић, Андријана Девић и Георгије Куртиновић. Свечано су додијелене медаље и пехари. Срђан Филипковић је освојио златну медаљу (пехар, диплома и поклон). На корак до освајања медаље били су Јелена Пејовић, Доротеа Љамић и Ђорђе Војводић.

Новинарска секција ОШ „Илија Кишић“, Зеленика

ПРОМОЦИЈА ДОБРИХ ПРИМЈЕРА: Нермин Хајдарпашаић, Ранко Чабрило, Дијана Милошевић, Александра Вешовић-Ивановић и Радован Појовић

Побједнички рад заснивао се на сталној интернет комуникацији ученика и наставника ОШ „Народни херој Саво Илић“ током зимском распуста, након чега су њаши „преузели“ наставу.

– У промијењеним улогама, у виртуелној учионици и виртуелној зборници, могли смо да сагледамо потребе

премио за вријеме које долази иако готово да не знамо шта нас све чека кад је о развоју информациононих технологија ријеч, нити каква ће се занимања на тржишту тражити кад они заврше школовање.

Кроз промоцију добрих примјера образовне праксе и сарадњу наставника путем

јана и Владимир Поповић, наставници ОШ „Душан Обрадовић“ са Жабљака („Моје мјесто“). Радове је одабрала комисија у саставу: Нермин Хајдарпашаић (председник), Весна Булатовић, Радован Поповић и Александра Вешовић-Ивановић, а награде ће бити уручене у јуну. Д. Б.

ПОВОДОМ 8. МАРТА

Секција жена Синдиката просвјете и Ликовна школа са Цетиња

ДОНАЦИЈА ЗА УДРУЖЕЊЕ „РАЗВИТАК“

Поводом 8. Марта, Секција жена Синдиката просвјете Црне Горе, у сарадњи са Средњом ликовном школом на Цетињу организовала је хуманитарну акцију – изложбу, одржану у Делта ситију у Подгорици на којој су ученици изложили своје радове. Средства од продаје намијенили су Удружењу родитеља дјецe са сметњама у развоју „Развитак“ са Цетиња. Радови представљају креативне продукте васпитно-образовног рада – цртежи, слике, мозаици, минијатуре у витраж техници, честице у графици, накит... и намијењени су свима онима који воле и подржавају овакав вид стваралаштва.

Ј. Вк.

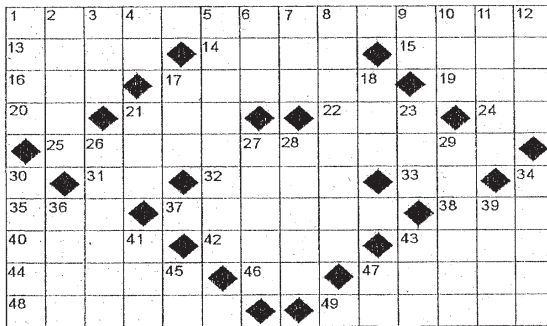

УКРШТЕНЕ РИЈЕЧИ БРОЈ 134

ВОДОРАВНО: 1. Писац „Божанствене комедије“, 13. Америчка глумица, Баркин, 14. Италијански државник, Пјетро, 15. Свилено платно (турц.), 16. Врста четинара, 17. Врста грађевинског материјала, 19. Руска пјесникиња, Ахматова, 20. Ријека у Аустрији, 21. Исток-југоисток (скр.), 22. Градско саобраћајно предузеће (скр.), 24. Ознака за Горњи Милановац, 25. Португалски писац, нобеловац, 31. Неопходан зачин, 32. Драги камен (турц.), 33. Градска управа (скр.), 35. Амерички астроном, Кливленд, 37. Дивљи магарач, 38. Трезор у бани, 40. Дио пушке, 42. Врста четинара, 43. Дио коријена биљке (мн.), 44. Достојанство, углед, 46. Суједна слова азбуке, 47. Риба из породице шарана, 48. Парада, дефиле, 49. Вршилац краљевске власти до пунољетства шарана.

УСПРАВНО: 1. Први наступ неког умјетника, 2. Продуцент, наставак (фр.), 3. Холандски сликар, Арт ван дер, 4. Ознака за Тунис, 5. Вулкан у Андима, 6. Италијанска глумица, Масари, 7. Мастило (енгл.), 8. Асирско-вавилонски свијез, 9. Јесте, 10. Вријеме од којег се почињу бројати године, 11. Некадашњи члан „Битлса“, Стар, 12. Врста филма (турц.), 17. Кинески филмски редитељ, Феј, 18. Ријека у Бугарској, 21. Префикс са значењем: једнако, исто, 23. Острво у Јадрану, 26. Дрско, надмено, 27. Знак за узбуно, 28. Град у Румунији, 29. Варошица у Црној Гори, 30. Чувени египатски фараон, 34. Узбуђење, разјареност, 36. Хемијски елемент, 39. Полет, усхићење, 41. Закон о телекомуникацијама (скр.), 43. Штампбиљ, печат, 45. Својеручно (скр.), 47. Ознака за Лесковац.

Никола Мирковић

РЈЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РИЈЕЧИ БРОЈ 133 – ВОДОРАВНО: Мултипликација, азот, Рики, овај, РОЦ, герила, ако, Кр, рес, ови, он, Иван Тургењев, р, ИБ, ивер, Ед, т, Аук, ожиљак, УСА, скиф, идем, Карл, танин, Иф, Нурми, изглед, пандан.

ЛИСТ ПРОСВЈЕТНИХ, КУЛТУРНИХ И НАУЧНИХ РАДНИКА ЦРНЕ ГОРЕ

ИЗДАВАЧ: ЗАВОД ЗА УЦБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА ПОДГОРИЦА

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: др Горан Секуловић

УРЕДНИК У ЛИСТУ: Јованка Вукановић, СЕКРЕТАР: Соња Бошковић

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Ратко Мугоша Муги, КОРЕКТОР: Ратко П. Стојановић, ЕЛЕКТРОНСКИ ПРЕЛОМ: Момир Михајловић

Лист излази сва пута мјесечно. Годиниња претплата 4,40 еура, полугодишња 2,20 еура

Број жиро рачуна код ПБ Подгорица: 550-1299-66. Веб-сајт: www.prosvjetnirad.com.me

Штампа НЛП ПОБЈЕДА – сектор Графичка дјелатност – Подгорица УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА: Улица Башића бр. 4.

тел / факс: 020 / 251 - 254 и 020 / 251 - 255 - Моб. 069 / 150 - 882. И-мејл: prosvjetnirad@t-com.me Рукописи се не враћају

ПРОСВЈЕТНИ
63
Лист